

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ
ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ
ПРИБУТКУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ
ПОЖЕРТВ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ**

Аналітичний огляд

Дніпро – 2023

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Олексій ТИТАРЕНКО, професор кафедри правоохоронної діяльності Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, доцент;

Вікторія РУФАНОВА, слідчий-криміналіст відділу розслідування злочинів, скоєних проти життя та здоров'я особи Слідчого управління ГУНП в Дніпропетровській області, кандидат юридичних наук, доцент.

УКЛАДАЧІ:

Василь БЕРЕЗНЯК, завідувач кафедри кримінального права та кримінології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, підполковник поліції;

Ганна РЕВІНА, старший науковий співробітник Наукової лабораторії соціологічних та кримінально-правових досліджень Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Б 48 Березняк В. С., Ревіна Г. В. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги: аналітичний огляд. Дніпро : ДДУВС, 2023. 86 с.

Проаналізовано матеріали інтернет-ресурсів, пов'язані з інформацією щодо кримінально-протиправних діянь пов'язаних із гуманітарною допомогою. У процесі дослідження було вивчено авторство публікацій, їх тон, локальність, тему (зміст), головну ідейне наповнення статей; фабулам злочинів; об'єктам злочинних посягань; акцент зроблено на справах, що найчастіше згадувалися у контексті проблеми, тобто вважаються резонансними.

Результати дослідження можуть бути використані в наукових роботах, статтях, стати базисом для подальших тематичних розробок.

Для працівників Національної поліції України, викладачів, ад'юнктів, курсантів закладів вищої освіти системи МВС.

ЗМІСТ

Реферат.....	4
Програма дослідження.....	5
<i>1. Методологічна частина.....</i>	<i>5</i>
<i>2. Методична частина.....</i>	<i>6</i>
Аналіз результатів.....	8
Висновки.....	47
Додаток 1.....	49
Додаток 2.....	81

РЕФЕРАТ

Аналітичний огляд – 54 сторінки, 2 додатки.

Ключові слова: Гуманітарна допомога, військовий стан, Національне антикорупційне бюро України, правопорушення, законодавство, протиправні схеми, форма публікацій, авторство, ідея.

Вивчення матеріалів інтернет-ресурсів проводилося методом традиційного аналізу документів (100 матеріалів).

Об'єкт дослідження: матеріали інтернет-ресурсів, пов'язані з інформацією щодо злочинних махінацій із гуманітарною допомогою.

Предмет дослідження: класифікація інформації, пов'язаної з махінаціями із гуманітарною допомогою на території України.

Мета дослідження: аналіз деяких інтернет-ресурсів різної спрямованості щодо махінацій із гуманітарною допомогою за допомогою розробленого кодифікатору.

У процесі дослідження було проаналізовано авторство публікацій, їх тон, локальність, тему (зміст), головну ідейне наповнення статей; фабулам злочинів; об'єктам злочинних посягань; акцент зроблено на справах, які найчастіше згадувалися у контексті проблеми, тобто вважаються резонансними.

Результати дослідження можуть бути використані в наукових роботах, статтях, стати базисом для подальших тематичних розробок.

Аналітичний огляд становить науковий і практичний інтерес та є підґрунтям для подальшого аналізу цієї тематики. Пропонується: дослідити позитивні та негативні моменти у організації та отриманні Україною гуманітарної допомоги в умовах збройного конфлікту; узагальнити цей досвід, визначивши найбільш значущі питання; розвинути цю тематику у аналогічних дослідженнях та методичних рекомендаціях.

ПРОГРАМА ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Методологічна частина

У вересні 2022 – квітні 2023 років наукова лабораторія наукова лабораторія соціологічних та кримінально-правових досліджень провела **соціологічне дослідження**, спрямоване на вивчення специфіки висвітлення аспектів та проблем пов'язаних із різними злочинними посяганнями на гуманітарну допомогу, що надходить до України.

Актуальність теми. Ситуація збройного конфлікту містить у собі небезпеку ігнорування та прямого порушення прав людини, у першу чергу – найбільш незахищеної частини населення. Зрозуміло, що головна роль і відповідальність за надання своєчасної допомоги постраждалим, забезпечення їх захисту та безпеки, надання підтримки для відновлення процесів життєдіяльності, належить державі. Тим не менше, у разі відсутності в держави необхідних ресурсів має долучитися міжнародна спільнота.

Поняття гуманітарної допомоги з моменту його формулювання в Конвенції Ліги Націй про створення міжнародного союзу допомоги на випадок катастроф (1927 р.) було розвинене в понад 300 міжнародно-правових актах як зобов'язального (твердого), так і м'якого права.

Жах полягає не тільки в тому, що ми ведемо війну із Росією, але й те, що ми майже повністю втратили контроль над тими процесами, які відбуваються всередині України. Вкрай цинічно виглядає, коли в умовах воєнного стану доводиться фіксувати випадки розкрадання гуманітарної допомоги і це в той час, коли весь цивілізований світ допомагає Україні та українцям вистояти в боротьбі з агресором.

Гуманітарна допомога, яку надають нашій країні донорські структури в умовах воєнного стану, сьогодні завдяки шахраям різних категорій, стає системним явищем через зловживання цією допомогою, що, у свою чергу, руйнує репутацію України.

Дослідження ситуації з наданням гуманітарної допомоги на території, України показало значне коло порушень у цій сфері – гуманітарна допомога розкрадається, перепродається, використовується не за призначенням, а здебільшого з метою особистого збагачення та, відповідно не доходить до тих, хто її потребує – військових і цивільного населення. Цієї допомоги, по-перше, явно недостатньо і вона здебільшого потрапляє на ринки, а не населенню. Інтернет-портали систематично публікують інформацію щодо справ, пов'язаних із різними шахрайськими схемами щодо гуманітарної допомоги. По-друге, це стає репутаційним колапсом для України.

Отже, саме зараз існує потреба у проведенні детального аналізу проблематики, дослідження специфіки діяльності Національної поліції в контексті протидії подібних злочинів.

Предмет дослідження: класифікація інформації, пов'язаної з махінаціями із гуманітарною допомогою на території України.

Об'єкт дослідження: матеріали інтернет-ресурсів, пов'язані з інформацією щодо злочинних махінацій із гуманітарною допомогою.

Мета дослідження: аналіз деяких інтернет-ресурсів різної спрямованості щодо махінацій із гуманітарною допомогою за допомогою розробленого кодифікатору.

2. Методична частина

Метод дослідження: Для проведення наукового дослідження був обраний традиційний (*якісний*) метод аналізу документів (так званий desk research) як найбільш оптимальний спосіб збору інформації. Це специфічний метод дослідження, який передбачає висування гіпотез, ретельне вивчення якості і повноти інформації. Цей метод спрямований на одержання та інтерпретацію надійної інформації, що зафіксована та утримується в різноманітних документальних джерелах, укладених або збережених іншими особами чи організаціями.

Головні переваги методу – великий обсяг інформації, широкий спектр застосування, дешевина, невеликий обсяг вибірки доступності даних.

Документальною в соціології називають будь-яку інформацію, фіксовану у друкованому або рукописному тексті, на магнітній стрічці, на фото - / відеоплівці.

У нашому конкретному випадку аналізу підлягали: особлива група (*матеріали інтернет-ресурсів*) наявних (*матеріали, складені незалежно від дослідника, з метою ознайомлення читачів з інформацією*) документів, які мали характер безособових (*за ступенем персоніфікації*) вторинних (*представляють обробку, узагальнення чи опис, зроблений на основі даних первинних джерел*).

Опис дослідницького документа (інструментарію). Методика аналізу передбачає насамперед визначення категорій аналізу, які повинні бути адекватно відображені в змісті документа, що досліджується. Категоріями аналізу виступають найзагальніші, ключові поняття, що стосуються проблеми, а саме – характеристика статті, її емоційне навантаження, діяльність Національної поліції у напрямку боротьби з розкраданням гуманітарної допомоги. Після визначення категорій аналізу та побудови теоретичної схеми дослідження відбувається пошук для всіх категорій аналізу адекватних висловів у тексті документів (*такі вислови є одиницями аналізу*), до яких належать окремі слова, словосполучення, терміни, згадування певних організацій та закладів, які розкривають відповідні категорії аналізу.

На основі уявлень щодо тематики дослідження були виділені типологічні особливості, які дозволили розробити кодифікатор, який описує тематичну структуру, характеристики матеріалів, джерело інформації, одиниці публікацій. Саме ці ознаки і додалися до кодифікатору.

Отже, дослідницьким документом є кодифікатор аналізу, тобто загальна таблиця, що містить список категорій та одиниць аналізу і бланк аналізу, що є методичним документом, у якому зафіксовано результати збору документальної інформації.

Опитувальний документ був сформований у вигляді кодифікатору.

Вибірка: відбір джерел інформації та комплектування вибіркової сукупності матеріалів аналізу виступає самостійним етапом аналізу документів. У даному дослідженні використовувалася суцільна вибірка, яка полягала в обмеженні контекстного пошуку за словами та словосполученнями «гуманітарна допомога», «розкрадання гуманітарної допомоги», «махінації з гуманітарною допомогою», тощо.

Першим кроком був відбір року розміщення матеріалів: так, акцент було зроблено на лютий-грудень 2022 р., саме тому періоді, коли в Україні було введено воєнний стан та до країни почала надходити гуманітарна допомога та активізувався волонтерський рух.

Другий крок – відбір публікацій, де прямо чи опосередковано згадуються злочинні схеми із гуманітарною допомогою, резонансні справи, які розслідуються у всіх граматичних варіаціях.

Усього було проаналізовано 100 публікацій стосовно розкрадання гуманітарної допомоги в Україні в період воєнного стану. *Статистична похибка вибірки з ймовірністю 0.95 не перевищує 0,5 % – для показників близьких до 1 % та 99 %.*

АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА ДОСЛІДЖЕННЯ

Авторство і джерело походження матеріалу. Кожен матеріал розглядається з точки зору наявності вказівки щодо автора та джерела походження публікації. Отже, оскільки розглядалися лише Internet-ресурси, то 100,0 % публікацій, що мали відношення до теми, що вивчалася, були отримані саме на спеціалізованих чи на інформаційних сайтах (табл. 1).

Таблиця 1

Авторство (джерело походження матеріалів)

Авторство	%
Не вказано	42,0 %
Журналіст, редактор	54,0 %
Юрист, адвокат	1,0 %
Прес-служба СБУ, Національної поліції України, прокуратури, судових органів	1,0 %
Нардеп	1,0 %
Президент Асоціації міжнародних експедиторів України	1,0 %

Отже, аналіз джерел походження матеріалів дозволяє зазначити, що переважна їх кількість – 54,0 % мають автора журналіста чи редактора інформаційного порталу. 42,0 % безособові, тобто не мають вказівки на авторство, а просто розміщені у стрічці новин відомих інтернет-ресурсів. І саме вони мають вигляд виключно інформаційних повідомлень.

Лише у трьох публікаціях – 3,0 % у якості автора виступає відома особа – юрист, нардеп, тощо. 1,0 % джерел своїм джерелом інформації бачать прес-службу силової структури.

Аналіз інтернет-ресурсів відповідно до **джерела їхнього походження**, тобто інформаційного порталу свідчить, що більшість з них зосереджена на порталах регіональних / місцевих новин – 47,0 %. Трохи менша категорія – це новини з великих інтернет-порталів та / або медіа-агенцій – 44,0 %. Незначну кількість матеріалів було зосереджено у видінні Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр», на альтернативних новинах України, суто професійних юридичних чи бізнес порталів.

Зазначимо, що у матеріалах великих порталів превалює суто фактаж, без аналітики, у невеликій кількості матеріалів менш відомих ресурсів наявна аналітична складова.

Наступна категорія аналізу матеріалів – це **період їхньої публікації** (табл. 2).

Таблиця 2

Період походження матеріалів

Місяць	%
Лютий 2022 р.	0
Березень 2022 р.	8,0 %
Квітень 2022 р.	10,0 %
Травень 2022 р.	14,0 %
Червень 2022 р.	17,0 %
Липень 2022 р.	8,0 %
Серпень 2022 р.	10,0 %
Вересень 2022 р.	12,0 %
Жовтень 2022 р.	6,0 %
Листопад 2022 р.	7,0 %
Грудень 2022 р.	8,0 %

Так, у інтернет-матеріалах відповідної тематики спостерігається нерівномірна динаміка. Більшість матеріалів прийшла на першу половину року, у другій половині кількість повідомлень пішла на зниження. Якщо аналізувати кількість публікацій у детальному розрізі, то дані попередньої таблиці свідчать, що найбільша їхня кількість прийшлася на червень, травень та вересень – відповідно 17,0 %, 14,0 % та 12,0 %.

Форма публікацій. Кожна публікація ідентифікується з одним із зазначених жанрів. Основні з них мають такі особливості:

Аналітична стаття, огляд – характеризується глибоким аналізом предмета висвітлення, узагальненням фактів, розкриттям закономірностей у розвитку явищ, багатогранним дослідженням причинно-наслідкових зв'язків.

Художньо-публіцистична стаття – у ній створюється невеликий літературний твір, що дає виразне відображення подій (автор виділяє, описує тільки найяскравіше, найтипівіше, найголовніше).

Інтерв'ю – відповіді на запитання журналіста, що становлять інтерес для громадськості, конкретної особи (*групи осіб*). У конкретному випадку дослідників цікавили інтерв'ю з фахівцями різних профілів (*співробітників міліції, тренерів тощо*), що під своїм кутом зору могли дати оцінку ситуації, що склалася.

Замітка – невеликий за обсягом матеріал, що дає оцінку: характерними рисами замітки є наявні в ній елементи критики, авторські міркування, а іноді й висновки.

Кореспонденція (листи та відповіді) – у даному випадку – коментарі читачів до публікацій.

Інформаційне повідомлення – короткий оперативний виклад сутності актуальних фактів чи подій.

Аналізувалися публікації всіх жанрів (табл. 3).

Таблиця 3

Жанрові особливості матеріалів

Жанр	%
Інформаційне повідомлення	75,0 %
Інформаційно-публіцистична стаття	7,0 %
Інформаційно-аналітична стаття	5,0 %
Аналітична стаття	1,0 %
Інтерв'ю	1,0 %
Художньо-публіцистична стаття	4,0 %
Замітка, хроніка	3,0 %
Репортаж	1,0 %
Коментар	2,0 %
Повідомлення	0
Експертна думка	0
Спростування	1,0 %

Отже, у матеріалах про махінації з гуманітарною допомогою переважно превалюють такі жанрові характеристики, як інформаційні повідомлення – таких було зафіксовано 75,0 %. Набагато менше спостерігалось інформаційно-публіцистичних матеріалів – 7,0 %. Матеріалів з особливостями аналітики, а саме інформаційно-аналітичних було усього 5,0%. Інші жанрові варіації отримали менше 4,0 %.

Фіксується й адміністративно-територіальна приналежність аналізованої публікації, так звана **локальність**. Для аналізу статей досліджуваної тематики у кодифікатор були внесені такі локальні зони: Україна в цілому, будь-яка область України, Київ, обласний центр, населений пункт області (*це перший блок*); далі було проаналізовано територіальний розподіл за адміністративним критерієм (*конкретизація областей України та обласних центрів*) – другий блок.

Отже, за ознакою локальності усі публікації можна розподілити таким чином (табл. 4):

Таблиця 4

Локальність (географічні характеристики) контенту

Локація	%
Україна в цілому	15,0 %
Київ	8,0 %
Будь-яка область України взагалі:	27,0 %
– Полтавська;	1,0 %
– Закарпатська;	1,0 %
– Львівська;	3,0 %
– Одеська;	4,0 %
– Тернопільська;	4,0 %

Локація	%
– Чернівецька;	3,0 %
– Дніпропетровська;	2,0 %
– Кіровоградська;	1,0 %
– Запорізька;	1,0 %
– Харківська;	1,0 %
– Рівненська;	2,0 %
– Хмельницька;	1,0 %
– Сумська;	1,0 %
– Черкаська.	2,0 %
Обласний центр:	32,0 %
– Чернівці;	1,0 %
– Черкаси;	1,0 %
– Івано-Франківськ;	3,0 %
– Запоріжжя;	6,0 %
– Житомир;	1,0 %
– Полтава;	5,0 %
– Херсон;	1,0 %
– Чернігів;	2,0 %
– Дніпро;	3,0 %
– Львів;	2,0 %
– Кропивницький;	1,0 %
– Тернопіль;	1,0 %
– Луцьк;	2,0 %
– Миколаїв;	1,0 %
– Рівне;	1,0 %
– Луцьк.	1,0 %
Будь-який населений пункт (м. Лубни Полтавської області, м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області, м. Калинівка Вінницької області, м. Сміла Черкаської області, с. Городище Волинської області, м. Мелітополь Запорізької області, м. Маріуполь Донецької області, м. Заставна Чернівецької області, м. Миргород Полтавської області, м. Козятин Вінницької області, м. Бровари Київської області)	11,0 %
Без вказівки	7,0 %

Отже, більше третини матеріалів – 32,0 % були пов'язані із інформацією у обласних центрах України. Майже третина – 27,0 % публікацій спрямовані на опис подій у будь-якій області України. У 15,0 % матеріалів йшлося про події взагалі на території України. Ще 11,0 % статей згадували події у населених пунктах регіонів. Лише 8,0 % матеріалів надавали інформацію про події у Києві.

Тон статті. За емоційним забарвленням викладу, документальні матеріали можна розподілити на осудливі, нейтральні, співчутливі, гумористичні. Отже, усі публікації, які було проаналізовано отримали такий розподіл (табл. 5):

Таблиця 5

Емоційне забарвлення публікацій

Емоційне забарвлення	%
Нейтральне	83,0 %
Ентузіазм	0
Осуд	16,0 %
Негативізм	1,0 %

Так, більшість матеріалів – 83,0 % були нейтральні, тобто в них мова йшла про виключно фактаж, особливо це стосується тих публікацій, що мають відношення до опису резонансних справ без оціночних суджень та аналітичних особливостей. 17,0 % матеріалів несли у собі елементи негативного забарвлення (з них – 1,0 % статей з вираженим негативізмом, а 16,0 % – осудливі).

У контексті зазначеного можна розглянути матеріали інтернет-ресурсів з урахуванням **критерію фактографічності / проблемності** (табл. 6).

Таблиця 6

Характер публікацій

Характер	%
Фактографічний:	61,0 %
– Позитивний;	0
– Позитивний з елементами критики;	0
– Критичний.	1,0 %
Проблемний	23,0 %
Нейтральний	16,0 %

Так, 61,0 % матеріалів був переважно фактографічним. З них – 1,0 % – відверто критичним. 23,0 % матеріалів несли виражене проблемне навантаження. 16,0 % – можна вважати суто нейтральними.

При аналізі **теми/змісту** статей було виявлено такі характерні напрямки (табл. 7).

Таблиця 7

Тема (зміст) публікацій

Зміст	%
<i>Збільшення кількості правопорушень із гуманітарною допомогою</i>	14,0 %
Правоохоронці розслідують випадки, коли гуманітарна допомога використовується не за призначенням	3,0 %
Схеми шахрайства не нові – вони полягають у привласненні коштів або майна, зібраного під виглядом допомоги постраждалим або військовим. Можуть відрізнятися способи того, яким чином шахраї намагаються дістатися потенційної жертви, уявне призначення збору коштів, ролі, яку відіграють шахраї або частка привласнених коштів	1,0 %
Поки одні громадяни захищають Україну на фронті та дбають про міцний тил, знаходяться ті, хто послаблює державу зсередини, думаючи лише про свої інтереси. Більш того, вони її послаблюють внаслідок крадіжки у тих, хто є цільовою аудиторією для гуманітарної допомоги. Так-так, іде мова саме про шахрайські схеми, пов'язані з розкраданням «гуманітарки» від міжнародних донорів	1,0 %
Організація Об'єднаних Націй (ООН) попереджає громадян України та гуманітарні організації про шахрайські схеми з використанням назви Гуманітарного фонду для України й наголошує, що надання всієї гуманітарної допомоги для постраждалих від війни українців є безоплатною	1,0 %
Масові крадіжки гуманітарної допомоги	1,0 %
Іноземці зменшують поставки гумдопомоги в Україну через махінації та митницю	1,0 %
В Україні не затихають щоденні скандали з крадіжкою гуманітарної допомоги, яку активно постачають західні партнери та міжнародні організації	1,0 %
Правоохоронці фіксують найбільш суттєві розкрадання гуманітарної допомоги у Києві та Львівській області. «Не пасуть задніх» та шахраї Харківщини та Кіровоградщини	2,0 %
Парламент створив ТСК щодо фактів ймовірного розкрадання гуманітарної допомоги	1,0 %
Нацполіція посилює контроль за гуманітарними вантажами, адресованими захисникам України та цивільним громадянам	1,0 %
Станом на середину квітня з початку війни в Україну доставили близько 270 тис. т гуманітарної допомоги. Вартість такої допомоги, що зібрана компаніями та небайдужими людьми з різних країн, сягнула \$ 924 млн. Обсяги внутрішньої допомоги від бізнесу та населення під час війни також є значними і відчутно закривають потреби української армії, переселенців та постраждалих. Війна показує, хто є хто. Поки більшість людей кидають усі сили на допомогу, пересилають гроші, тягають гуманітарку, обов'язково знаходяться ті, хто нехтує законами моралі.	1,0 %

Зміст	%
<i>Інший погляд на проблему гуманітарної допомоги</i>	1,0 %
Гуманітарна допомога розбещує суспільство	1,0 %
<i>Розкрадання гуманітарної допомоги відбувається не тільки з боку українців</i>	3,0 %
Окупанти не пропускають гуманітарний конвой для мешканців окупованих міст. окупанти не пустили колону автобусів, які їхали у місто Мелітополь з гуманітарною допомогою. Водіям сказали пересісти в один автобус і повертатися назад. Решту автобусів рашисти конфіскували	1,0 %
Російські військові розкрадають гуманітарну допомогу, яка їде до Маріуполя	1,0 %
Британський телеканал Sky News зняв репортаж про життя у Херсоні. На прохання репортера, жителі порівняли життя зараз і за Росії	1,0 %
<i>Внутрішні конфлікти</i>	2,0 %
Екс-начальник СБУ Харківщини Роман Дудін, який перебуває в СІЗО, звернувся до конгресвмен США Вікторії Спартц зазначивши, що особи з оточення Президента Володимира Зеленського створили момент заробітку в Україні	1,0 %
Політичний експерт Юрій Романенко пояснив, чому НАБУ розкрило величезні масштаби крадіжки гуманітарки в Запорізькій області	1,0 %
<i>Спростування</i>	1,0 %
Корпорація «АТБ» відреагувала на повідомлення про нібито розкрадання гуманітарної допомоги у Запоріжжі	1,0 %
<i>Законодавчі нововведення</i>	3,0 %
Відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги. Що передбачено новим Законом	2,0 %
Верховна Рада прийняла закон про кримінальну відповідальність за використання гуманітарної допомоги не за призначенням	1,0 %
<i>Фабули</i>	76,0 %
СБУ на Буковині викрила керівника медзакладу, який організував платні перевезення каретами швидкої допомоги. Також розслідується можлива причетність очільника медзакладу до організації механізму привласнення гумдопомоги, що надходила з-за кордону	1,0 %
НАБУ провело обшуки в заступників двох міністрів та радниці заступника керівника Офісу президента. Зазначається, що обшуки проводилися у середу й четвер в рамках розслідування зловживань, пов'язаних із розподіленням гуманітарної допомоги.	1,0 %
Поліція підозрює волонтерів у продажу гуманітарної допомоги. Волонтери кажуть: силовики запустили проти них брудні провокації	1,0 %
Лучанці оголосили підозру за махінації з гуманітарною допомогою	1,0 %
У Києві на складі виявлено сотні тонн гниючої гуманітарки, яку хтось приховав для себе	1,0 %

Зміст	%
Очільника Броварської районної військової адміністрації Павла Проскочило затримано за підозрою в махінаціях з гуманітарною допомогою	1,0 %
На Миколаївщині чоловіка підозрюють у розкраданні гуманітарної допомоги	1,0 %
На Полтавщині директорку однієї з агенцій підозрюють у привласненні гуманітарної допомоги	1,0 %
У Лубенському районі затримали чоловіка, який вкрав гуманітарну допомогу	1,0 %
Через Львівську митницю вдалося вкрати у військових гуманітарну допомогу на 3 млн грн і «освоїти» її у Хмельницькому	1,0 %
Голова Полтавської ОВА Дмитро Лунін написав заяву в поліцію, що його підлеглі можуть розкрадати гуманітарну допомогу з Нідерландів	1,0 %
У Рівному викрили злочинну групу на розпродажі призначеної для військових гуманітарної допомоги	1,0 %
Правоохоронці розслідують ймовірне розкрадання гуманітарної допомоги на Полтавському комбінаті хлібопродуктів	1,0 %
В Україні розкрито схему масового розкрадання грошей, призначених для закупівлі гуманітарної допомоги	1,0 %
Співробітники СБУ викрили у Дніпрі волонтерів, які створили незаконну схему отримання і реалізації іноземної та вітчизняної гуманітарної допомоги	1,0 %
На Черкащині керівник благодійної організації розкрадав гуманітарну допомогу разом зі спільниками	1,0 %
Чернігівщина на порозі чергового скандалу навколо гуманітарки, який вже виходить на загальнодержавний рівень. На складах колишнього Холодторгу у Чернігові псується гуманітарна допомога	1,0 %
Викрили схему продажу автомобілів, ввезених як гуманітарну допомогу	1,0 %
За процесуального керівництва Миколаївської обласної прокуратури заочно повідомлено про підозру мешканцю м. Миколаєва за фактом незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги під час воєнного стану	1,0 %
Правоохоронці блокували одну із нахабних схем з продажу гуманітарної допомоги у Дніпропетровській області	1,0 %
У Полтаві судитимуть ексчиновницю з Сумщини, яка привласнила гуманітарну допомогу	1,0 %
«Розкрадання спорядження та ліків для військових» – у ДБР заявили про можливі зловживання в онкоцентрі Буковини	1,0 %
Підозрюваний привласнив вантаж, який доставили зі Львова на одне зі складських приміщень Лубен	1,0 %

Зміст	%
У Києві викрили схему розкрадання гуманітарної допомоги для військових	1,0 %
Мешканців Рівненщини викрили на масштабному продажі гуманітарної допомоги	1,0 %
Поліція підозрює депутата Миргородської міськради у крадіжці гуманітарної допомоги	1,0 %
Вкрали гуманітарку в благодійників: тернопільські оперативники розшукали злочинців	1,0 %
У Луцьку викрили благодійний фонд на продажі гуманітарної допомоги	1,0 %
Охоронця з Івано-Франківська судитимуть за крадіжку гуманітарної допомоги	1,0 %
У Кропивницькому «волонтер» намагався продати три автівки, ввезені як гумдопомога	1,0 %
У Львівській області викрили схему продажу ввезених для ЗСУ авто	1,0 %
На Хмельниччині затримали організатора схеми, який продавав військову амуніцію та авто	1,0 %
На Буковині ділки ввозили з-за кордону авто як гумдопомогу і продавали волонтерам для ЗСУ	1,0 %
На Рівненщині перекрили канал нелегального продажу гуманітарної допомоги	1,0 %
У межах слідства задокументовано продаж 30 бронежилетів на загальну суму понад пів мільйона гривень	1,0 %
Житель Івано-Франківська вкрав їжу та ліки, призначені для ЗСУ та переселенців, і продавав їх на ринку	1,0 %
На Одещині директора благодійного фонду викрили на продажі касок, бронежилетів та медикаментів	1,0 %
СБУ викрила волонтерів благодійної організації, які продавали гуманітарну допомогу, отриману із країн ЄС	1,0 %
В мережі Інтернет з'явилася інформація про можливе розкрадання гуманітарної допомоги у Кам'янці-Подільському. Наразі ці факти перевіряють правоохоронці. Паралельно місцева влада проводить службове розслідування	1,0 %
Поліцейські «на гарячому» затримали місцевих жительок, які намагались викрасти з центру збору гумдопомоги речі, зібрані для військових та біженців	1,0 %
Національна поліція опублікувала фрагменти матеріалів розслідування, як вона повідомляє, про протиправні дії «псевдоволонтерів», які нібито наживалися на допомозі ЗСУ	1,0 %
Викрили двох псевдоволонтерів, які намагались реалізувати гуманітарну допомогу. Звісно, псевдоволонтери й не думали допомагати армії, а гуманітарну допомогу вирішили реалізувати комерційним структурам, привласнивши гроші	1,0 %

Зміст	%
У зв'язку з розповсюдженням інформації про можливу причетність ТОВ «Група Венето» до схеми розкрадання гуманітарної допомоги для українських військових, мережа Епіцентр знімає з продажу всю продукцію від цього постачальника, яка має ознаки товару військового призначення.	1,0 %
Владу звинувачують у розкраданні гуманітарної допомоги. Мешканці Городища зчинили гвалт через гуманітарну допомогу, яку днями отримала громада. Люди запевняють: більше як 5 тонн товарів невідомого походження почали дерибанити місцеві урядники	1,0 %
Голові громадської організації повідомлено про підозру у продажі товарів гуманітарної допомоги та незаконному використанні благодійних пожертв з метою отримання прибутку під час воєнного стану. Зафіксовано випадки передачі громадянину необхідного для потреб ЗСУ екіпірування, за яке потрібно було сплатити грошові кошти відповідно до наданого переліку цін	1,0 %
Мешканці Львівщини під час воєнного стану організували незаконну реалізацію військового спорядження, отриманого як гуманітарну допомогу	1,0 %
Служба безпеки України заявила про викриття на Одещині схеми розкрадання гуманітарної допомоги, що призначалася українським захисникам. За даними слідства, керівник одного з місцевих благодійних фондів налагодив постачання військових та гуманітарних товарів від іноземних благодійних організацій на територію Одещини	1,0 %
Посадовець вимагав у волонтера 100 тис. грн за передачу автобуса для військових. Виконувача обов'язків міського голови одного з міст Львівщини затримано на продажу гуманітарної допомоги та одержанні хабаря	1,0 %
Представники військово-цивільних адміністрацій вимагають відкат у волонтерів за надання листів для пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України	1,0 %
СБУ розкрила масштабну схему розкрадання гуманітарної допомоги в Черкасах. Недобросовісні посадовці планували реалізувати понад 1 тисячу бронежилетів, які були призначені для Збройних сил України	1,0 %
На одному із ринків небайдужі громадяни виявили мешканця Івано-Франківська, котрий зі свого автомобіля продавав імпортні медикаменти, продукти та навіть військові рації	1,0 %
Запорізька поліція перевіряє інформацію щодо можливого розкрадання гуманітарної допомоги	1,0 %
Працівники тернопільської поліції отримали інформацію про можливе розкрадання лікувальних засобів, які надходять з Німеччини, як гуманітарна допомога	1,0 %

Зміст	%
Затримали іноземця, який ввозив на Одещину товари для продажу під виглядом «гумдопомоги»	1,0 %
БЕБ виявило факти продажу товарів військового призначення, які були завезені в Україну в якості «гуманітарної допомоги». Для їх купівлі зловмисники збирали гроші під виглядом «волонтерів»	1,0 %
Буковинські правоохоронці затримали чоловіка за продаж для ЗСУ позашляховиків, завезених в якості гуманітарної допомоги	1,0 %
Правоохоронці затримали голову благодійного фонду після продажу ним засобів індивідуального захисту для військових. За наявною інформацією, товари надійшли в Україну як гуманітарна допомога і призначались нашим захисникам	1,0 %
У Києві викрили чоловіка, який ошукав волонтерів на пів мільйона гривень, пропонуючи відвезти до Чернігова військово спорядження	1,0 %
На Тернопільщині викрили групу, яка наживалась на гуманітарній допомозі, призначеній для воєнних та переселенців	1,0 %
СБУ викрила масштабну схему продажу «гуманітарки» з ухиленням від сплати податків	1,0 %
СБУ ліквідувала на Черкащині схему розкрадання гуманітарної допомоги, яка призначалася військовим ЗСУ. На Черкащині повідомлено про підозру двом псевдоволонтерам, які намагались незаконно реалізувати партію продуктів харчування	1,0 %
Керівник Чернівецької обласної прокуратури повідомив про підозру депутатці однієї з міських рад Чернівецького району – голові благодійної організації. Також у розкраданні гуманітарної допомоги підозрюється чоловік депутатки – член правління благодійної організації	1,0 %
Мешканцю Волині оголосили підозру за продаж гуманітарки. Волонтера підозрюють у продажі привезених для фронту автомобілів	1,0 %
Запорізька поліція перевіряє інформацію щодо розкрадання гуманітарної допомоги. Кримінальне провадження розпочали після звернення представника громадської організації Запоріжжя	1,0 %
На Тернопільщині знову виявили осіб, які торгували гуманітарною допомогою: реалізовувалися в основному товари військового призначення	1,0 %
Чоловік торгував гуманітарною допомогою, яку надсилали в Україну іноземці	1,0 %
СБУ ліквідувала масштабну схему розкрадання гуманітарної допомоги, яка призначалася українським захисникам. За даними слідства, двоє ділків намагались незаконно продати товари військового та гуманітарного призначення	1,0 %
У Києві СБУ викрила протиправну діяльність зловмисника, який незаконно реалізовував партію гуманітарної допомоги, що надходить від благодійного фонду однієї з європейських країн	1,0 %

Зміст	%
На Черкащині СБУ викрила схему розкрадання гуманітарної допомоги, яка призначалася військовим ЗСУ	1,0 %
Правоохоронці розслідують випадки, коли гуманітарна допомога використовується не за призначенням	1,0 %
НАБУ та САП спільно з Департаментом контррозвідки СБУ провели понад 20 обшуків у Запоріжжі, зокрема у приміщеннях міськради, обласної військової адміністрації, складських та житлових приміщеннях можливих причетних до злочину осіб. Слідча дія санкціонована та здійснюється в рамках розслідування за фактом можливого незаконного присвоєння гуманітарної допомоги, легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та незаконного збагачення	1,0 %
Національна поліція України повідомила про затримання у Києві шахрая, який привласнив гуманітарну допомогу на півмільйона гривень	1,0 %
Мер Полтави Олександр Мамай звинувачується у шахрайстві з гуманітарною допомогою. Мамай став першим українським чиновником, проти якого буде порушено кримінальні справи за крадіжку гуманітарки	1,0 %
Гуманітарна допомога влади Києва, яку надіслали на Чернігівщину, виявилася підробкою. В упаковках замість маргарину опинився пінопласт	1,0 %
У міській раді Запоріжжя провели обшуки співробітники СБУ та НАБУ. Загалом правоохоронці обшукали будівлю міськради, обласної військової адміністрації та складські приміщення та побували на адресах проживання причетних до злочину осіб	1,0 %
Правоохоронці розслідують причетність кримінального авторитету «Наріка» та бізнесмена Давітяна, друга голови «Слуг народу» Арахамії до розкрадання гуманітарної допомоги в Запоріжжі	1,0 %

Так, усі проаналізовані матеріали можна поділити на змістовні групи (блоки), які об'єднані єдиним напрямком. У масиві проаналізованих публікацій, превалюють матеріали, де йшлося про фабули, перевірки, резонансні справи – таких статей зафіксовано 76,0 %. Деякі особливо резонансні справи обговорювалися не одноразово.

На другому місці за кількісним показником група тем щодо збільшення кількості правопорушень із гуманітарною допомогою – 14,0 % матеріалів.

Третя кількісна група тем – по 3,0 % мала відношення до законодавчих нововведень та інформації про розкрадання гуманітарної допомоги не тільки з боку представників України.

Одна з груп тем була пов'язана з внутрішніми конфліктами – 2,0 %, інші – зі спростуванням наданої ЗМІ та силовими структурами інформації та іншим поглядом на проблему гуманітарної допомоги – по 1,0 %.

Але з дослідницької точки зору найбільший інтерес представляє не тематика публікацій, а їхнє ідейне наповнення. Так, щодо **ідейного наповнення** аналізованих матеріалів, то тут склалася така ситуація (табл. 8).

Таблиця 8

Ідейне наповнення матеріалів

Ідея	%
<i>Моральний аспект проблеми</i>	96,0 %
Війна – це виклик усталеному порядку речей, виклик нормальності. Це демонстрація поведінки великих груп у конкретних ситуаціях і окремих людей	1,0 %
Деякі, користуючись владними повноваженнями, почали розробляти схеми особистого збагачення за рахунок горя пересічних громадян	1,0 %
В умовах, коли в країні йде війна, нахабно та просто нелюдяно ставитися до гуманітарної допомоги, взагалі до своїх співвітчизників	82,0 %
Заробляти на захисниках – неприпустимо	7,0 %
Якщо процес надання допомоги не припиняється, носить систематичний характер – той, хто бере, звикає до постійного подаяння, яке починає сприйматися як факт буденний або навіть обов’язковий з боку того, хто дає. Мотивація – «я скривджений долею, тому інші зобов’язані мене утримувати» вкорінюється у свідомості, при цьому у людини втрачається здібність до соціальної адаптації, можливості підтримувати себе власними силами	1,0 %
У нашій країні гуманітарна допомога повинна бути адресною. Тоді вона реально буде підтримувати тих, кого «розбестити» нею неможливо (хто її дійсно потребує), тобто соціально незахищені верстви населення	1,0 %
Надання гуманітарної допомоги – це, насамперед, моральна проблема взаємовідносин «самостійності» та «залежності». На жаль, жителі пострадянського простору звикли жити під лозунгом «Закордон нам допоможе», чим демонструють свою ментальну незрілість. «Дякуючи» цьому інфантилізму ментальності, громадяни мають ілюзії щодо того, що хтось зобов’язаний надавати їм допомогу, оскільки історично складається так, що наше населення постійно «скривджене» і з різних причин бідує	1,0 %
Існує тонка межа між тими, хто дійсно потребує допомоги, і тими, хто паразитує на милосерді	1,0 %
Часто на просторах пострадянських держав процес отримання та розподілу гуманітарної допомоги супроводжується ганебними факторами, оскільки наше суспільство все ще залишається поза межею моралі, втратило страх, а окремі його представники – подекуди й совість	1,0 %
<i>Аналіз ситуації</i>	194,0 %
Війна – це можливість для збагачення шляхом махінацій із гуманітарною допомогою	49,0 %

Ідея	%
Не минає й тижня, щоби десь не розкрили схему незаконного збагачення на спільній біді	2,0 %
Обсяги розкрадання гуманітарних вантажів вражають	64,0 %
Відсутність обліку гумдопомоги і призводить до ситуацій, коли є підозра у розкраданні гуманітарної допомоги у промислових масштабах	2,0 %
Розкрадання так званої гуманітарки – це не просто окремі злочини. Це цілі прецеденти, які мають системний вплив одразу на кілька контекстів життя суспільства	1,0 %
Протягом останнього часу встановлено непоодинокі випадки розкрадання та привласнення гуманітарної допомоги, адресованої українським військовим та цивільним громадянам, які постраждали від агресії РФ	14,0 %
У будь-які смутні часи та в періоди воєнних дій, як правило, збиваються найбільші статки, користуючись плутаниною та відсутністю належного контролю	3,0 %
Крадіжки гуманітарної допомоги – це всеукраїнська проблема	51,0 %
Нехай приклади розкрадання гуманітарної допомоги й поодинокі, та вони кидають тінь на благодійників	1,0 %
Доки в Україні не стабілізуються соціально-економічні процеси та існує необхідність приймати гуманітарну допомогу, вона має в країну приходити	1,0 %
Гуманітарна допомога повинна бути явищем епізодичним, пов'язаним насамперед з очевидною бідю, екстремальними ситуаціями. Тобто вона повинна надаватися тим людям, які дійсно її потребують	1,0 %
Внутрішнім переселенцям не доводиться особливо розраховувати на отримання гуманітарної допомоги міжнародних організацій – її розікрали	1,0 %
Доволі часто гуманітарна допомога не доходить до тих верств, які справді її потребують. Знаходяться такі, що не гидують робити на цьому бізнес, тобто займаються продажем «гуманітарки»	1,0 %
Махінації, втома від війни та митниця пригальмували поставки закордонної гумдопомоги	1,0 %
Гуманітарна допомога, яку передає ООН та інші міжнародні організації, здебільшого розкрадається. У середньому близько половини гуманітарної допомоги одразу йде «ліворуч»	1,0 %
Негативні приклади в жодному разі не повинні впливати на зменшення обсягів надходження гуманітарної допомоги в країну та знижувати масштаби волонтерства всередині	1,0 %
<i>Політичний аспект проблеми</i>	9,0 %
Провокації щодо розкрадання гумдопомоги – тиск інших політичних сил	1,0 %

Ідея	%
Інформація про розкрадання гуманітарної допомоги може бути політичною провокацією	2,0 %
«Мразей» системно змінюватимуть, тому що не можна перемогти у війні, де потрібні величезні ресурси за рахунок постійного їх розкрадання та нераціонального використання	1,0 %
Президент України Володимир Зеленський наголосив на недопустимості по суті мародерства у формі крадіжок гуманітарної допомоги, зокрема, й закордонної	2,0 %
Росія не виконує свої зобов'язання щодо гуманітарних коридорів. Випадок з гуманітарною допомогою – яскравий приклад для всього цивілізованого світу про те, що обіцянки Росії навіть перед міжнародними організаціями нічого не варті	2,0 %
НАБУ працює із американцями. Американці надають все більші обсяги допомоги за рахунок своїх платників податків. Люди думають, що вони й надалі безкарно грабуватимуть не лише своїх, а й американських платників податків. Але вони забувають, що усе має свою ціну. Тому НАБУ розкриватиме дедалі більше фактів крадіжок, а це даватиме аргументи Білому дому міняти конкретні блоки уряду	1,0 %
<i>Проблеми волонтерського руху</i>	4,0 %
Псевдоволонтери також мають свої «брудні» схеми. Шахраї та злодії не можуть бути волонтерами	3,0 %
Зараз багато осіб називають себе волонтерами, і фізичні особи, які збирають допомогу, організують допомогу, однак у розумінні закону вони не є волонтерами	1,0 %
<i>Проблеми бізнес-структур</i>	1,0 %
Корпорації не мають тіньових угод щодо постачання на реалізацію товарів гуманітарного спрямування від сторонніх постачальників. Подібні звинувачення шкодять діловій репутації мереж	1,0 %
<i>Законодавчі аспекти</i>	9,0 %
Законом України заборонено використання гуманітарної допомоги для отримання прибутку	3,0 %
У період збройної агресії РФ, актуальність законодавчих змін важко переоцінити, оскільки до України надсилається безліч гуманітарної допомоги від різних країн світу та приватних організацій. І в період воєнного стану, така допомога обов'язково має доходити до адресатів	2,0 %
Варто наголосити, що «гуманітарна допомога» у трактуванні законодавства – це цільова адресна безоплатна допомога. Вона є різновидом благодійництва, а тому не передбачає одержання прибутку, сплати будь-якої винагороди тощо	1,0 %
Законопроект передбачає введення кримінальної відповідальності за використання під час воєнного стану гуманітарної допомоги не за цільовим призначенням	3,0 %

Ідея	%
<i>Робота поліції та інших силових структур у контексті проблеми</i>	54,0 %
Органи успішно викривають випадки різних схем, пов'язаних із викраденням та / або привласненням гуманітарної допомоги. Правоохоронці зорієнтовані на виявлення таких випадків та їх недопущення	47,0 %
В більшості випадків правоохоронні органи або заплющують очі на схеми чиновників, або самі входять у частку тих, хто заробляє на війні. У результаті в ролі викривачів протиправних дій чиновників найчастіше виступають пересічні українці, активісти та блогери	1,0 %
У нинішній ситуації та за відсутності контролю розкрити вдається лише деякі випадки крадіжки гуманітарної допомоги, яка потоком йде із західних країн	6,0 %

Отже, усі ідеї, які зафіксовано у публікаціях також можна розподілити на блоки. Зазначимо, що тут загальна кількість показників значно перевищує 100,0 %, оскільки в одній статті може міститися декілька основних ідей.

Так, найбільша за кількістю група ідей мала відношення до аналізу поточної ситуації.

На другому місці група ідей, де йшлося про моральний аспект проблеми – 96,0 %.

Третє місце займає група матеріалів, де ідеєю виступала бездоганна робота поліції та інших силових структур у контексті проблеми розглядається через призму позитивізму – 54,0 %.

По 9,0 % матеріалів мали ідейним навантаженням політичний аспект проблеми та законодавчі аспекти.

4,0 % публікацій підняли у статтях ЗМІ проблеми волонтерського руху, а 1,0 % – проблеми бізнес-структур.

Наступне запитання кодифікатору мало відношення до вказівок на ті органи, які викрили злочинну схему із гуманітарними махінаціями.

Таблиця 9

Перелік органів, що викрили злочинну схему

Органи	%
СБУ	22,0 %
Національна поліція України	26,0 %
НАБУ	4,0 %
Прокуратура	17,0 %
ДБР	4,0 %
Бюро економічної безпеки України (БЕБ)	1,0 %
Департамент стратегічних розслідувань	4,0 %
Тимчасова слідча комісія Верховної ради	1,0 %

Так, тут безперечно домінує Національна поліція України – 26,0 %. На другому місці за кількісним показником – СБУ – 22,0 %, на третьому – прокуратура – 17,0 %.

У деяких матеріалах було згадано й про **причини розповсюдження шахрайства з гуманітарною допомогою та причини зменшення обсягів гуманітарної допомоги**, але їхня кількість була невеликою. Так, щодо причин злочинів із гумдопомогою, акцент було зроблено виключно на тему, що займаються крадіжками як місцева влада, так і численні представники територіальної оборони, які обладнали свої блокпости десь на Західній Україні – де немає війни, ані «агресора».

Але про причини зменшення допомоги було більше матеріалів (див. табл. 10).

Таблиця 10

Причини зменшення обсягів гуманітарної допомоги

Причини	%
Частково на зменшення допомоги вплинули публічні розслідування махінацій з гуманітаркою. Це викликає певну недовіру європейських благодійників, що відображається в скороченні масштабів підтримки	1,0 %
Махінації, втома від війни та митниці пригальмували поставки закордонної гумдопомоги	1,0 %
Війна в Україні витісняється з головної повістки телеканалів та перших шпальт західних медіа	1,0 %
Заважають поставкам і проблеми на кордонах. Раніше гумдопомога ввозилась на митниці без черг, але в середині травня фури з гуманітаркою мають ставати в загальну чергу	1,0 %

Так, до проблематики віднесено публічні розслідування резонансних справ, що набули наголосу, постійні махінації, проблеми на кордонах та зменшення інтересу до війни в Україні взагалі.

Майже у кожному матеріалі були вказівки на **протиправні схеми**, завдяки яким і відбувалися махінації із гуманітарною допомогою. Так, усі згадані схеми було зведено у наступну таблицю 11.

Таблиця 11

Злочинні схеми

Схеми	%
Немає детальної інформації	14,0 %
Керівник обласного медичного закладу переформив п'ять отриманих у якості гуманітарної допомоги автомобілів швидкої медичної допомоги на підконтрольну громадську благодійну організацію, засновником і власником якої є він сам	1,0 %

Схеми	%
Волонтер благодійної організації домовлявся з постачальниками продуктів щодо закупівлі продовольства за нижчою ціною – для гуманітарної допомоги. Постачальники йшли назустріч. Адже продукти призначалися для людей, які найбільше постраждали від війни. Однак покупцем продуктів харчування була не благодійна організація, а навмисне залучена організатором фізична особа – підприємець, який надалі перепродував товари обласній організації міжнародної гуманітарної допомоги, навмисне завищуючи їх вартість	1,0 %
У Києві на закритому складі виявлено сотні тонн гуманітарного вантажу, який призначався для військових та цивільних осіб. Прострочені продукти там лежать поруч із військовою амуніцією та медичними препаратами, які призначалися для фронту. Експерти кажуть про 500 тонн продуктів, які зіпсувалися, деякі згнили через те, що давно вийшли терміни їхньої придатності, а також через неналежне зберігання	1,0 %
Чоловік влаштувався до волонтерської організації та оформив на себе автомобіль швидкої медичної допомоги. За інформацією поліції, автомобіль «швидкої» Миколаївській обласній організації Червоного хреста надала Республіки Польща як благодійну допомогу	1,0 %
Жінка отримала від іноземної організації допомогу для переселенців, але не повідомила про це працівників полтавської ОВА – вона розпорядилася товарами на власний розсуд, а потім підробила документи про видачу	1,0 %
Гуманітарка із Нідерландів приїхала до Полтави, її розмістили на приватних складах, ніхто не повідомив про процедуру, як повинна роздаватися гуманітарна допомога. Гумдопомога надавалася військовим, волонтерам, які їздили в деокуповані території України й в медичні заклади Полтавської області	1,0 %
Чоловік привласнив вантаж, який був доставлений зі Львова на одне зі складських приміщень міста Лубни	1,0 %
Налагодив «бізнес» із продажу предметів індивідуального захисту військових, ввезених улітку на територію України під видом гуманітарної допомоги, рівнянин, приватний підприємець. Долучив до схеми незаконного збагачення ще кількох осіб, рекламує та реалізовуючи товар через інтернет-платформу	1,0 %
Бійці однієї з військових частин, які виконують бойові завдання у Бахмуті, розповіли, що очікували на гуманітарну допомогу з-за кордону. Однак як тільки ця допомога надійшла на митний пост у Раві-Руській, вона раптово зникла. Коли військові приїхали забирати вантаж, то дізналися, що його вкрали. З'ясувалось, що його протиправно вилучили через нібито незаконне переміщення і недекларування. Навіть у такому випадку цей вантаж мали зберігати на складах митниці. Вже потім стало відомо, що вилучену допомогу, яка мала надійти конкретній військовій частині, із невідомих причин віддали у Хмельницький	1,0 %

Схеми	%
Зловживання службовим становищем та незаконне використання гуманітарної допомоги для отримання прибутку на держпідприємстві «Полтавський комбінат хлібопродуктів». На комбінаті хлібопродуктів приватних фірм для зберігання та обробки пшениці, безоплатно користувалися потужностями держпідприємства. Та у фінансових документах не вказували перероблення цього збіжжя й отриману оплату за послуги, а працівникам комбінату, яких залучили до робіт, платили 500 гривень за зміну. В межах цього провадження йдеться і про розслідування можливого розкрадання вантажу, який прибув у травні на станцію «Полтава-Південна» з позначкою: «Гуманітарна допомога – пшениця. Продаж заборонено». Це зерно перевезли для переробки на Полтавський комбінат хлібопродуктів	1,0 %
Двоє мешканців Дніпра організували схему незаконного отримання та реалізації гуманітарної допомоги. Волонтери одного з благодійних фондів отримували гуманітарну допомогу з країн ЄС. Також до благодійності залучилися і українські виробники. Вони отримували листи з проханням надати допомогу власною продукцією для потреб ЗСУ та ТРО. Учасники схеми отримували гумдопомогу і доставляли її на орендовані ними склади. Реалізація гуманітарних вантажів здійснювалась через торгівельні точки та оптові бази Дніпропетровщини. Аби оформити формальне «списання» продукції і для звітності перед постачальниками, зловмисники готувалися «липові» листи подяки від підрозділів тероборони та військових формувань	1,0 %
Керівник обласної організації міжнародної гуманітарної допомоги, зловживаючи своїм службовим становищем, залучив посередників для закупівлі продуктів харчування. Волонтер цієї ж благодійної організації, як пособник злочинів, домовлявся із суб'єктами господарювання про закупівлю продуктів за нижчими цінами, аргументуючи це придбанням товарів для гуманітарних потреб	1,0 %
Місцевий волонтер зі своєю спільницею – головою однієї з благодійних організацій, підробивши документи, оформив на себе автомобіль швидкої медичної допомоги, наданий як благодійну допомогу	1,0 %
Складські приміщення зайняли представники обласної військової адміністрації. Так площі, які орендують підприємці, перетворилися на базовий склад зберігання гуманітарної допомоги. При цьому не було укладено жодного договору з військовою адміністрацією, а відповідно не вівся облік	1,0 %
130 тонн борошна прибуло на одну із залізничних станцій Дніпропетровщини, звідки у вигляді гумдопомоги його почали розвозити місцевим територіальним громадам. Це борошно вирішили привласнити місцеві керівники територіальних громад. Вони вирішили не везти борошно людям, а продати його через підставних осіб за цінами нижче ринкових без жодних дозвільних документів	1,0 %

Схеми	%
Підозрюваний разом з братом організували продаж транспортних засобів, ввезених на територію України як гуманітарну допомогу для потреб Збройних Сил України. З цією метою підозрювані, використовуючи Інтернет платформи для продажу автомобілів «autoria.com» та «olx.ua», здійснювали пошук покупців та продавали їм автомобілі, отримуючи прибуток під виглядом сплати благодійних внесків на банківський рахунок Благодійного Фонду, який очолював один із правопорушників, із цільовим призначенням «Благодійна допомога»	1,0 %
У Києві правоохоронці викрили керівництво мережі військових магазинів на розкраданні захисного спорядження Національної гвардії. Ця амуніція ввозилася в Україну як гуманітарна допомога ЗСУ. У квітні 2022 року підприємці звернулись до однієї зі столичних військових частин із пропозицією привезти для них безплатно бронепластини та захисні шоломи. Вони обіцяли закупити їх власним коштом за кордоном та передати військовим, як гуманітарну допомогу. Для цього комерсанти попросили надати підприємству сертифікат на ввезення відповідного товару, що дозволяло уникнути проходження митних формальностей та сплати митних платежів до державного бюджету. Замість того, щоб безплатно передати товар військовим, підприємці запропонували керівництву частини укласти з ними договір купівлі-продажу та викупити шоломи та пластини за ринковою вартістю. Коли військові відмовили, підприємці почали тиснути на них. Водночас бронепластини та шоломи були виставлені на продаж через мережу власних магазинів	1,0 %
Підозрюваний привласнив вантаж, який доставили зі Львова на одне зі складських приміщень Лубен	1,0 %
Фігурантка справи заволоділа гуманітарною допомогою, що надійшла на адресу Сумської ОВА для жителів Сумщини	1,0 %
Встановлено факт передачі посадовими особами Чернігівської ОВА 15 вагонів гуманітарної допомоги людині, яка на момент отримання офіційно перебувала за кордоном. В одному з магазинів, який раніше був визначений як склад гуманітарної допомоги, була проведена контрольна закупка, під час якої члени ТСК придбали товари з ознаками гуманітарної допомоги	1,0 %
У ДБР заявили про можливі зловживання у Буковинському онкоцентрі щодо стратегічної продукції. За даними слідства, онкоцентр купив для армії ліки та військове спорядження. Згодом ці речі незаконно продавали. За даними правоохоронців, центр купував військовий одяг, взуття, бронезилети, а також інші групи товарів, зокрема ліки та військові аптечки. Речі мали надходити захисникам, а не розпродаватись	1,0 %
Під виглядом волонтерів вони брали гуманітарну допомогу в Київській області, тоді привозили у Рівне в продавали	1,0 %

Схеми	%
Слідство підозрює, що Віталій Серов, депутат Миргородської міської ради від партії «За Майбутнє», голова депутатської бюджетної комісії, привласнив майно – гуманітарну допомогу, яку Миргороду надали країни ЄС	1,0 %
У Луцьку викрили благодійний фонд на продажі гуманітарної допомоги. Йдеться про благодійний фонд «Добра справа»	1,0 %
Про злочин на лінію «102» повідомили працівники Благодійного фонду «Карітас». За словами керівника, на територію фонду близько опівдня зайшло двоє невідомих. Чоловіки переконалися, що їх ніхто не бачить, й проникли до одного із наметів, в якому зберігалася гуманітарна допомога. Зловмисники взяли звідти три коробки і почали тікати. Саме в цей час їх помітив працівник фонду та викликав поліцію	1,0 %
Зловмисник налагодив незаконний механізм збуту легкових авто, складаючи фіктивні документи про нібито їхню безоплатну передачу іншим волонтерським громадським організаціям	1,0 %
Працівники благодійної організації налагодили механізм збуту легкових авто, ввезених як гуманітарна допомога. Ділки продавали машини особам, які шукали транспорт для ЗСУ. За актом приймання-передавання автівки передавали військовим частинам як гуманітарну допомогу нібито на безоплатній основі. Проте фактично машини продавали за гроші	1,0 %
Зловмисники ввозили до України автомобілі під виглядом гуманітарної допомоги нібито для військовослужбовців ЗСУ. Однак фактично вони продавали задля власного збагачення. Для прикриття злочинної діяльності ділки оформлювали документи через благодійну організацію	1,0 %
Фігурант під виглядом гуманітарної допомоги для потреб армії завозив військову амуніцію, інші речі першої необхідності й транспортні засоби з нульовим розмитненням, але замість відправлення на фронт – продав	1,0 %
Організував схему продажу товарів гуманітарної допомоги. До цього «бізнесу» він залучив 7 своїх знайомих. Вони під виглядом волонтерської організації брали на складах у Київській області гуманітарну допомогу, яку Україні надсилали країни-донори, привозили її у Рівне і продавали	1,0 %
Обвинувачений обманом заволодів продуктами харчування і викрав медикаменти та інші речі, які призначались для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб. Чоловік збрехав настоятелю церкви, сказавши, що збирає продукти для українських військових, а після отримання харчів розпорядився ними на власний розсуд. Також під час охорони приміщення театру в Івано-Франківську він дізнався, що там зберігається гуманітарна допомога та незаконно виніс її для власного збагачення. Серед викраденого – медичні засоби та медикаменти	1,0 %

Схеми	%
Тимчасова виконувачка обов'язків голови однієї з благодійних організацій організувала схему незаконної реалізації військової амуніції, а саме бронежилетів, ввезених на територію України у якості благодійної допомоги Збройним силам України	1,0 %
Організували схему незаконного отримання та реалізації гуманітарної допомоги. Отриману допомогу з країн ЄС та українських виробників, шахраї доставляли на орендовані склади та продавали через торгові точки та оптові бази	1,0 %
Франківець крав продукти харчування та медикаменти, які мали передати військовим і переселенцям. Потім він вирішив продати їх на ринку	1,0 %
Йдеться про Центр гуманітарної допомоги, створений на базі благодійного фонду. Керівник центру шукав постачальників гумдопомоги у країнах ЄС та отримував від українців пожертвування у вигляді продовольства, одягу, медикаментів та товарів військового призначення: турнікетів, шоломів, тактичних окулярів, бронежилетів	1,0 %
Схема, яка використовується «псевдоволонтерами», полягає у продажу гуманітарної допомоги	1,0 %
Місцеві жительки намагались викрасти з центру збору гумдопомоги речі, зібрані для військових та біженців. Вони вантажили до автомобіля свого родича продукти харчування, предмети гігієни та товари першої необхідності	1,0 %
Кілька робочих «схем», що застосовують шахраї, які заробляють на війні. Такі є не лише у сфері гуманітарної допомоги. Так, кошти збирають на придбання автомобілів високої прохідності нібито для бійців ЗСУ, а потім продають за ринковою ціною. Ще одна схема – це збирання великих сум нібито на евакуацію людей із небезпечних зон та з окупованих територій	1,0 %
Псевдоволонтери намагалися реалізувати гуманітарну допомогу. Вони звернулися до міської ради, щоб та посприяла виконати запит від одного з військових підрозділів, тобто передати для потреб армійців партію консервованого тушкованого м'яса. Міська рада посприяла виготовленню та придбанню продукції, й зловмисники одержали понад 1800 банок тушонки. гуманітарну допомогу вирішили реалізувати комерційним структурам, привласнивши гроші.	1,0 %
У викладі поліції йдеться про двох чоловіків, які у своїй діяльності «прикривалися низкою благодійних громадських організацій». Серед цих організацій виявився фонд, керівником якого є львівський активіст Святослав Літинський	1,0 %

Схеми	%
Епіцентр підписав договір на постачання бронежилетів виробництва ТОВ «Група Венето». При цьому постачальник надав компанії всі необхідні документи на товар: товарні накладні, сертифікати випробувань та якості. Відповідно, ТОВ «Епіцентр К» правомірно закупив сертифікований товар з усіма підтверджуючими документами. Пізніше від активістів надійшло звернення до СБУ з проханням перевірити зазначені бронежилети, що були схожі на ті, що були в гуманітарній допомозі для ЗСУ. У зв'язку з цим ці бронежилети було вилучено з продажу з декількох торговельних центрів	1,0 %
Найчастіше шахраї збирають кошти на придбання автомобілів високої прохідності нібито для бійців ЗСУ, а потім продають їх за ринковою ціною. Також ділки збирають «гуманітарку» у вигляді різноманітних товарів. Ще одна схема – це збирання великих сум на псевдо-евакуаційні маршрути	1,0 %
У злочинній діяльності беруть участь і російські хакери. Для збору коштів вони створюють спеціальні Telegram-канали	1,0 %
Продаж військового спорядження, яке організація безкоштовно одержала від іноземних партнерів як гуманітарну допомогу	1,0 %
Використання благодійних пожертв не за призначенням. Представники організації одержували гроші на особисті банківські рахунки, реквізити яких розміщені на офіційному сайті ГО та сторінках у соцмережах	1,0 %
Реалізація військового спорядження, отриманого як гуманітарну допомогу	1,0 %
Керівник одного з рекламних холдингів України разом із співниками організував ввезення продукції військового призначення в Україну під виглядом гуманітарної допомоги. Щоб отримати дозвільні документи для безперешкодного перевезення амуніції через кордон, ділки вводили в оману посадових осіб ЗСУ, зокрема, приймали гарантійні листи від військової частини та ввозили спорядження	1,0 %
Чоловіки привласнювали пожертви від благодійників, які надходили нібито на рахунки громадської організації як допомога для ЗСУ. А далі через банківські відділення термінали виводили кошти з цих рахунків для власного збагачення	1,0 %
Керівник одного з місцевих благодійних фондів налагодив постачання військових та гуманітарних товарів від іноземних благодійних організацій на територію Одещини. Втім необхідні українським захисникам пристрої нічного бачення, каски, бронежилети, медичні аптечки та інше не потрапляли на потреби оборони – зловмисники намагалися їх незаконно продати	1,0 %
Посадовець вимагав та одержав 100 000 грн. хабаря від волонтера за передачу автобуса, який міська рада отримала від однієї асоціації Фінляндії безкоштовно, як гуманітарну допомогу	1,0 %

Схеми	%
Представники військово-цивільних адміністрацій вимагають відкат у волонтерів за надання листів для пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України	1,0 %
Недобросовісні посадовці планували реалізувати понад 1 тисячу бронежилетів, які були призначені для Збройних сил України. Зазначені засоби захисту були виготовлені однією з громадських організацій. Амуніцію передали в Черкаську обласну військову адміністрацію, щоб звідти її відправили на потреби оборони. Однак недобросовісні урядовці вирішили нажитися на гуманітарній допомозі. Бронежилети намагалися продати через афілійовані комерційні структури та мережу супермаркетів. СБУ розкрила схему і вилучила частину спорядження в одній з торгових мереж. Бронежилети будуть передані на потреби ЗСУ	1,0 %
Зі свого автомобіля продавав імпортні медикаменти, продукти та навіть військові рації. Зловмисником виявився охоронець одного зі складів із гуманітарною допомогою	1,0 %
Запорізька поліція перевіряє інформацію щодо можливого розкрадання гуманітарної допомоги. Також до даного кримінального провадження долучені матеріали звернень за фактом можливого розкрадання та продажу гуманітарної допомоги на території Запорізької області. Кримінальне провадження розпочато на підставі повідомлення представника громадської організації міста Запоріжжя	1,0 %
На Одещині поліція затримала іноземця, який ввозив на територію області товари для продажу, у деклараціях позначаючи їх як «гуманітарну допомогу». Чоловік у деклараціях вказував, що везе фрукти та овочі для громадської організації. У митних деклараціях зазначав, що дана продукція завозиться як гуманітарна допомога для громадської організації. Під час огляду на митному контролі продукції вона відповідала заявленій – овочі та фрукти. Однак у подальшому правоохоронці перевірили інформацію щодо кінцевого отримувача. З'ясувалося, що громадська організація не замовляла та не отримувала від цього громадянина жодної гуманітарної допомоги. Ввезений таким чином товар реалізовувався на ринках регіону	1,0 %
Особи під виглядом волонтерів збирали кошти на території України, виводили гроші до Європи, і там закупляли товари військового призначення. Зокрема це: бронежилети, оптичні прилади, квадрокоптери, наколінники й таке інше. Завозили все це як гуманітарну допомогу. Але потім вони її реалізовували	1,0 %

Схеми	%
Встановили причетність зловмисника до продажу чотирьох автівок-позашляховиків, завезених в якості гуманітарної допомоги. представник благодійної організації ввіз на митну територію України автомобілі «Nissan Navara Rally Raid», «Mercedes-Benz ML», «Mitsubishi L200» і «Toyota Rav4» в якості гуманітарної допомоги. Дізнавшись, що жителька Буковини займається волонтерською діяльністю та шукає транспортні засоби для військових потреб, «благодійник» запропонував жінці придбати наявні автівки	1,0 %
Засновник та директор місцевої благодійної організації, позиціонуючи себе у тому числі як волонтер, отримав належний дозвіл на безперешкодний виїзд за кордон, звідки й організував завезення продукції військового призначення під виглядом гуманітарної допомоги армії. Військове спорядження йому надавали закордонні благодійники переважно безкоштовно. Потім, замість безоплатної передачі українським військовослужбовцям, ділок ввезені партії спорядження частково – надавав безкоштовно близьким знайомим, які того потребували, але переважну більшість – продавав та отримував прибуток. При цьому ціни зловмисник дозволяв собі виставляти дещо нижчі за середньоринкові, оскільки амуніція йому діставалася фактично безкоштовно	1,0 %
Запропонував волонтеру свої послуги з перевезення військового екіпірування з м. Києва до м. Чернігова, хоча насправді таких намірів не мав. Волонтер, довіряючи йому, передав чоловіку військове спорядження. Зазначене екіпірування волонтер придбав за власні кошти для ЗСУ та мав намір передати до Чернігівської військової обласної адміністрації для подальшого розподілення за потребами військовослужбовців. З отриманим військовим екіпіруванням громадянин зник і продав його, а виручені від реалізації грошові кошти привласнив	1,0 %
Четверо чоловіків, маючи дозволи на виїзд до Європейського союзу, ввозили до України гуманітарну допомогу для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб. Наділі завезені вантажі розподіляли між учасниками злочинної групи та реалізовували на території власних домогосподарств	1,0 %
Група чоловіків призовного віку після повномасштабного вторгнення РФ, втекли з України за підробленими документами. Після цього вони почали продавати в Україну під видом «гуманітарної допомоги» західну військову амуніцію і товари подвійного призначення, ухиляючись при цьому від сплати податків. Загалом за час війни фігуранти продали товарів на суму понад 60 млн гривень. За наявними даними, вони мінімум втричі завищували вартість продукції. Завдяки схемі із «гуманітарною допомогою» вдалось ухилитися від сплати податків	1,0 %

Схеми	%
Двоє мешканців Сміли надали фіктивні документи до міської ради на отримання гуманітарної допомоги для українських захисників. Ділки вказали, що нібито отримали запит з одного із військових підрозділів і планують передати на потреби оборони партію тушонки. Міська рада сприяла виготовленню та придбанню допомоги і надала зловмисникам майже 2000 банок тушонки. Однак, псевдоволонтери вирішили «нажитися» та намагалися реалізувати комерційним структурам гуманітарну допомогу	1,0 %
Під час воєнного стану депутатка разом зі своїм чоловіком організували незаконну реалізацію гуманітарної допомоги. Зокрема, подружжя намагалось продати завезений в якості гуманітарної допомоги в Україну транспортний засіб марки «Volkswagen LT28», призначений для передачі ЗСУ	1,0 %
Жителю Волинської області повідомлено про підозру за фактом незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги – легкових авто Volkswagen Touran, Hyundai Santa FE та KIA Sorento. За даними слідства, представник громадської волонтерської організації, що займається, зокрема, поставками гуманітарних вантажів з країн ЄС, налагодив незаконний механізм збуту легкових авто. Він нібито складав фіктивні документи про їх безоплатну передачу іншим волонтерським громадським організаціям. Через митний кордон України було ввезено та задекларовано як гуманітарну допомогу легкові автомобілі Hyundai Santa FE, KIA Sorento та Volkswagen Touran. У подальшому підозрюваний доставив їх до Кропивницького, щоб збути їх за готівку місцевому мешканцю	1,0 %
Ввозили до України гуманітарну допомогу для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб. В подальшому завезені вантажі розподіляли між учасниками злочинної групи та реалізовували її	1,0 %
Чоловіки, маючи дозволи на виїзд до Європейського союзу, ввозили до України гуманітарну допомогу для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб	1,0 %
Псевдоволонтер діяв у столиці та торгував гуманітарною допомогою, яку надсилали в Україну іноземці. Під час розслідування здійснили три контрольних закупки. Ці закупки є вагомим доказом винуватості підозрюваного	1,0 %
Зловмисники намагались незаконно реалізувати товари, які надходили українським захисникам від іноземних гуманітарних та благодійних організацій	1,0 %
Ділок планував нажитися на продажі військової амуніції, продуктах харчування та товарах особистої гігієни, ввезених в Україну для подальшого розподілення у регіони, які найбільше постраждали від російської агресії. Зловмисник надав орендоване гаражне приміщення для тимчасового зберігання гуманітарної допомоги. Проте, він систематично вивозив частину товару та продавав	1,0 %

Схеми	%
Місцевий журналіст Костянтин Риженко публікує фото хліба від продовольчої місії ООН, який продають у кіоску навіть не знявши упаковку з написом «Міжнародна продовольча програма ООН», яка передбачає безкоштовну роздачу продовольства нужденним	1,0 %
На полицях торгових мереж нерідко у продажу виявляється безплатно поставлене продовольство. Наприклад, у супермаркетах «АТБ» у всіх регіонах продаються польські консерви, надані західним сусідом та союзником Києва. Скарги від населення надходять на супермаркети «Сільпо» та «АТБ», які торгують тушонкою та засобами особистої гігієни з «гуманітарних наборів». Визначити західну «гуманітарку» у продажу легко – на продуктах немає українського маркування	1,0 %
У Західній Україні також дуже популярні схеми неофіційних «податків» із підприємців. Шахраї дзвонять бізнесменам від імені або українських військових, або представників місцевої адміністрації і наполегливо пропонують «допомогти» ЗСУ грошима, якщо вони хочуть і надалі вести свій бізнес	1,0 %
Агент НАБУ Євген Шевченко оприлюднив інформацію про масштаби розкрадання гуманітарної допомоги у Запоріжжі. Він зазначив, що посадовці розкрадали у промислових масштабах майже всю гуманітарну допомогу, яка надходила до міста та області, і продавали її через торговельні мережі АТБ та «Сільпо». До розкрадання гуманітарної допомоги причетні голова Запорізької обласної військової адміністрації Олександр Старух, заступник голови Запорізької ОВ Злата Некрасова, депутат Запорізької обласної ради Віктор Щербина та секретар Запорізької міськради Анатолій Куртев	1,0 %
Чоловік у телеграм-каналі розмістив оголошення про надання послуг із перевезення гуманітарних вантажів. Потім під час «виконання замовлення» чоловік надав 40 бронежилетів, 15 рацій, дитячі товари та ліки, які волонтери закупили для військовослужбовців Збройних сил України. Але на цьому чоловік не зупинився. Він просив перерахувати додатково гроші, а коли отримував – більше не виходив на зв'язок	1,0 %
Посадові особи розкрадали у промислових масштабах майже всю гуманітарну допомогу, яка надходила до міста та області, і продавали її через відомі торгові мережі	1,0 %
Правоохоронці розслідують причетність кримінального авторитету «Наріка» та бізнесмена Веміра Давітяна, друга голови парламентської партії «Слуга народу» Давида Арахамії до розкрадання гуманітарної допомоги в Запоріжжі	1,0 %

Отже, у 14,0 % матеріалів не було детальних вказівок на можливі протиправні дії, але це були матеріали здебільшого загального характеру, які містили у собі або описову ситуацію із проблематикою, але статистичні дані за різні періоди часу. Інші 86,0 % мають конкретний опис подій.

Дослідницький інтерес має і **особа злочинця**. Її можна було проаналізувати із урахуванням трьох аспектів – статі, віку та професійного критерію. Зазначимо, що не у всіх матеріалах є подробиці стосовно злочинця, у деяких у якості злочинців, навпаки, фігурують декілька осіб, тобто загальна сума по кожному з критеріїв не дорівнює 100,0 %. Так, щодо статі злочинця, то у 72,0 % матеріалів було зроблено посилання на те, що злочинні схеми з гуманітарною допомогою належать переважно чоловікам – 72,0 %. На жінок було вказівки лише у 12,0 % матеріалів. Вікові характеристики взагалі згадувалися досить рідко. Але можна вказати на дві вікові групи, які фігурують частіше, ніж інші – це 31-40 років та 41-50 років – по 4,0 %. Групу у віці 20-30 років було згадано у 2,0 % статей, 51-60 років – у 1,0 %. Щодо професійного статусу злочинців, то тут інформації було предостатньо.

Таблиця 12

Професійний статус особи злочинця

Статус	%
<i>Високопосадовці</i>	11,0 %
Представники місцевої влади, посадовці (без конкретики)	3,0 %
Виконувач обов'язків міського голови одного з міст	1,0 %
Голова обласної військової адміністрації	1,0 %
Заступник голови ОВА	1,0 %
Міський голова	1,0 %
Посадові особи ОВА	1,0 %
Високопосадовиця обласної військової адміністрації	1,0 %
Керівники територіальних громад	1,0 %
Очільник районної військової адміністрації	1,0 %
<i>Депутати</i>	3,0 %
Депутат обласної ради	1,0 %
Депутатка однієї з міських рад – голова благодійної організації	1,0 %
Депутат міської ради від партії «За Майбутнє», голова депутатської бюджетної комісії	1,0 %
<i>Представники благодійних організацій</i>	11,0 %
Член правління благодійної організації	1,0 %
Керівник благодійного фонду	2,0 %
Представник благодійної організації	3,0 %
Засновник та директор місцевої благодійної організації	1,0 %
Місцевий бізнесмен, керівник благодійного фонду	1,0 %
Голова однієї з благодійних організацій	1,0 %
Керівниця благодійної організації	1,0 %

Статус	%
Тимчасова виконувачка обов'язків голови однієї з благодійних організацій	1,0 %
<i>Представники громадських організацій та організацій гуманітарної допомоги</i>	4,0 %
Голова громадської організації	1,0 %
Представник громадської організації, яка займається волонтерською діяльністю	1,0 %
Керівник обласної організації міжнародної гуманітарної допомоги	1,0 %
Громадський активіст	1,0 %
<i>Представники бізнес-структур</i>	10,0 %
Президент Міжнародного інвестиційного офісу, екскерівник Управління інвестиційної політики облдержадміністрації	1,0 %
Колишній керівник млинзаводу	1,0 %
Ексвласник ТОВ	1,0 %
Директор ТОВ	1,0 %
Екскерівник ТОВ «Продзернопром» й нинішній директор Полтавського комбінату хлібопродуктів	1,0 %
Бізнесмен	1,0 %
Фізична особа – підприємець	1,0 %
Власник та керівник торгової мережі військових крамниць	1,0 %
ТОВ «Група Венето»	1,0 %
<i>Митники</i>	1,0 %
Митники	1,0 %
<i>Медичні працівники</i>	1,0 %
Керівник обласної клінічної лікарні	1,0 %
<i>Різне</i>	11,0 %
Головний редактор інформаційного видання	1,0 %
Секретар міської ради	1,0 %
Директорка агенції	1,0 %
Працівники будинку культури	1,0 %
Охоронець одного зі складів із гуманітарною допомогою	1,0 %
Кримінальний авторитет «Нарік»	1,0 %
Волонтери	1,0 %
Іноземець	1,0 %

Так, дані попередньої таблиці свідчать, що заплямовані у злочинних схемах із гуманітарною допомогою – це високопосадовці, представники благодійних організацій – по 11,0 % та представники бізнес-структур – 10,0 %. Є також вказівки на представників громадських організацій та організацій гуманітарної допомоги – 4,0 % та депутатський корпус – 3,0 %, тобто усі ті, хто має легкий доступ до ресурсів.

Наступне питання мало відношення до об'єкту злочинних посягань. Цей показник не дорівнює 100,0 %, оскільки в одній публікації згадували декілька епізодів або взагалі не згадували конкретної інформації (табл. 13).

Таблиця 13

Об'єкт злочинних посягань

Об'єкт	%
<i>Засоби гігієни, побутова хімія</i>	19,0 %
Предмети гігієни	15,0 %
Памперси та засоби гігієни для людей з обмеженими можливостями	1,0 %
Товари першої необхідності	1,0 %
Побутова хімія	2,0 %
<i>Продукти</i>	32,0 %
Продукти харчування	28,0 %
Дитяче харчування	1,0 %
Військові пайки	1,0 %
Гуманітарні бокси	2,0 %
<i>Побутові речі</i>	9,0 %
Матраци	1,0 %
Ліжка, розкладні ліжка	2,0 %
Ковдри, подушки	2,0 %
Постільна білизна	1,0 %
Побутовий інвентар	1,0 %
Спальні мішки	1,0 %
Газові примуси	1,0 %
<i>Товари медичного призначення</i>	29,0 %
Медикаменти	14,0 %
Медичне обладнання	6,0 %
Інвалідні візки	1,0 %
Медичні аптечки для військових	1,0 %
Лікувальні засоби	1,0 %
Медичні турнікети	1,0 %
Кровозупиняючі медичні засоби для військових	1,0 %
Аптечки	4,0 %
<i>Військова амуніція</i>	94,0 %
Ноші для евакуації поранених військових	2,0 %
Турнікети	1,0 %
Військова амуніція	6,0 %
Військова амуніція для розмінування	1,0 %
Формений одяг	4,0 %
Бронежилети	19,0 %
Плити до бронежилетів	4,0 %
Плитоноски	2,0 %

Об'єкт	%
Шоломи	11,0 %
Тепловізори	4,0 %
Розгрузки	4,0 %
Тактичні окуляри	5,0 %
Тактичні рукавички	1,0 %
Оптичні прилади	3,0 %
Пристрої нічного бачення	1,0 %
Військові рюкзаки	1,0 %
Квадрокоптери	3,0 %
Наколінники	4,0 %
Рації	4,0 %
Підсумки	1,0 %
Елементи вогнепальної зброї	1,0 %
Різні технічні засоби	1,0 %
Предмети індивідуального захисту військових	1,0 %
Військове спорядження – екіпірування	3,0 %
Пристрої нічного бачення	1,0 %
Зарядні пристрої	1,0 %
Ножі	3,0 %
Біноклі	1,0 %
Транспортні засоби	15,0 %
Автомобілі швидкої медичної допомоги	2,0 %
Автобус	1,0 %
Автомобілі	12,0 %
Одяг, взуття	11,0 %
Дитячий одяг	1,0 %
Взуття	2,0 %
Одяг	4,0 %
Речі для немовлят	3,0 %
Дитячі товари	1,0 %
Благодійні грошові пожертви	2,0 %
Благодійні грошові пожертви	2,0 %

Так, детальну інформацію, яку можна було отримати по кожному матеріалу, систематизовано у попередню таблицю. Виявляється, що найчастіше шахрайські схеми мало відношення до військової амуніції – 94,0 %. Другим кількісним показником виявилися продукти харчування, як військового, так і цивільного призначення – 32,0 %. На третьому місці – товари медичного призначення – 29,0 %. Наступний об'єкт злочинних посягань – засоби гігієни, побутова хімія – 19,0 %. Далі за ступенем убубання розташовано транспортні засоби – 15,0 %, одяг, взуття – 11,0 %, побутові речі – 9,0 % та благодійні грошові пожертви – 2,0 %.

Наступне запитання – це **рівень збитків**, які було нанесено злочинними діями (табл. 14).

Таблиця 14

Рівень збитків

Розмір	%
До 100 тис. грн.	1,0 %
100-200 тис. грн.	4,0 %
201-500 тис. грн.	11,0 %
501-800 тис. грн.	3,0 %
801 тис. грн. – 1 млн. грн.	1,0 %
1-2 млн. грн.	4,0 %
2-5 млн. грн.	0
5-10 млн. грн.	1,0 %
10-20 млн. грн.	3,0 %
Більше 20 млн. грн.	4,0 %

Як свідчать дані попередньої таблиці, найбільший сегмент збитків від протиправних дій з гуманітарною допомогою знаходиться у межах суми 200-500 тисяч гривень – 11,0 %. Наступні кількісні показники фігурують у межах 100-200 тисяч гривень та досить великих сумах – 1-2 мільйони грн в день та більше 20 мільйонів гривень.

Ще один аспект аналізу – це **посилання на статті законодавства, згідно яких кваліфіковано дії злочинців.**

Таблиця 15

Дії фігурантів, кваліфіковані за статтями Кримінального кодексу України

Стаття	%
Ч. 4 ст. 185 Кримінального кодексу України (Вчинення крадіжки в умовах воєнного стану)	3,0 %
Ч. 1 ст. 190 Кримінального кодексу України (Шахрайство)	1,0 %
Ч. 2, 3 ст. 190 Кримінального кодексу України (Шахрайство)	1,0 %
Ч. 4 ст. 191 Кримінального кодексу України (Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем)	3,0 %
Ч. 5 ст. 191 Кримінального кодексу України (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем)	4,0 %
Ст. 201-2 Кримінального кодексу України (Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги)	1,0 %
Ч. 3 ст. 201-2 Кримінального кодексу України (Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги)	18,0 %

Стаття	%
Ч. 3 ст. 209 Кримінального кодексу України (Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом)	2,0 %
Ч. 1 ст. 358 Кримінального кодексу України (Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів)	1,0 %
Ч. 4 ст. 358 Кримінального кодексу України (Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів)	1,0 %
Ч. 2 ст. 263 Кримінального кодексу України (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами)	1,0 %
Ч. 3 ст. 368 Кримінального кодексу України (Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою) Кримінального кодексу України	2,0 %
Ст. 368-5 Кримінального кодексу України (Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою)	2,0 %

Дані попередньої таблиці свідчать, що частіше за все злочинцям було інкриміновано статтю 201 Кримінального кодексу України (Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги) – 19,0 %. Часто фігурують посилання на статтю 191 Кримінального кодексу України (Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем) – 7,0 % та статтю 368 Кримінального кодексу України (Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою) Кримінального кодексу України – 4,0 %.

Ще один блок запитань мав відношення до **законодавчих проблем** та, навпаки, позитивних змін, що відбулися завдяки прийняттю нового закону.

Отже, щодо законодавчих питань, мова йшла про те, що законопроект № 7146 передбачає введення кримінальної відповідальності за використання під час воєнного стану гуманітарної допомоги не за цільовим призначенням. Зокрема, цей законопроект доповнює Кримінальний кодекс статтею 201-2 «Використання під час дії воєнного стану гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги не за цільовим призначенням, а саме з метою отримання прибутку або власного збагачення». Таке використання у значному розмірі карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією майна або без такої. Але, не зважаючи на те, що прийнятий Закон є доволі доречним та відповідає вимогам сьогоденної ситуації, деякі його положення потребують вдосконалення для того, щоб в подальшому уникнути як теоретичних неточностей, так і практичних непорозумінь.

До того ж 24.03.22 р. в Україні прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за використання гуманітарної допомоги під час дії воєнного стану». Відповідно, новий закон має як **позитивні** (табл. 16), так і **негативні риси**.

Позитивні аспекти нового закону

Аспекти	%
Спрощено процедуру визнання соціально значущих товарів гуманітарною допомогою, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України, без прийняття відповідних рішень про визнання їх гуманітарною допомогою – тим самим, уряд розширив відповідний перелік товарів, які можна віднести до гуманітарної допомоги	2,0 %
Виявляються численні випадки використання товарів гуманітарної допомоги не за призначенням та з метою отримання прибутку, що фактично і стало причиною запровадження кримінальної відповідальності за такі дії. Це ж стало і причиною відповідних змін до Кримінального процесуального кодексу України, відповідно до яких розслідування вказаного злочину віднесено до компетенції Служби безпеки України	2,0 %
Законом запроваджено кримінальну відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги з такими можливими санкціями: штраф до 51 тис. грн. або виправні роботи до 2 років або обмеження волі до 4 років, а вчинені в особливо великому розмірі або під час воєнного/надзвичайного стану – до 7 років ув'язнення з конфіскацією майна	1,0 %
Кримінальний кодекс України доповнено статтею 201-2 «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги»	1,0 %
Законом пропонується притягнення до відповідальності за продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги	2,0 %
В сфері відносин отримання та передачі такої допомоги є три кола суб'єктів: – донори (іноземні, вітчизняні) – юридичні та фізичні особи які надають допомогу; – отримувачі гуманітарної допомоги – такі юридичні особи, яких зареєстровано в установленому Кабінетом Міністрів України порядку в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги: благодійні, громадські, юридичні організації, тощо; – набувачі гуманітарної допомоги – фізичні та юридичні особи, які її потребують і яким вона безпосередньо надається	1,0 %

Так, позитивні аспекти включають у себе спрощену процедуру визнання соціально значущих товарів гуманітарною допомогою, запроваджено кримінальну відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, пропонується притягнення до відповідальності за продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги, визначено три кола суб'єктів в сфері відносин отримання та передачі такої допомоги.

Щодо **проблем нового закону**, то їх зведено у таблицю 17.

Проблеми нового закону

Проблеми	%
Не зрозуміло, хто має відповідати за реалізацію гуманітарної допомоги з метою збагачення	1,0 %
Не зрозумілою є кваліфікаційна ознака, що полягає у прийнятому законодавцем розмірі збитків з якого настає кримінальна відповідальність за протиправне діяння	1,0 %
Не зазначено критерій, чому відповідальність починається із суми 434 175 (350 неоподаткованих мінімумів доходів громадян). В той же час, в разі якщо сума буде меншою, як саме правоохоронцям варто кваліфікувати вказане діяння	1,0 %
Ще однією практичною проблемою може стати процес внесення відомостей за ст.201-2 КК України до ЄРДР. Суть в тому, що предмети гуманітарної допомоги можуть бути реалізовані не одразу на суму більше 350 неоподаткованих мінімумів, а поступово. В разі поступової реалізації, дії охоплюватимуться єдиним умислом на реалізацію, наприклад, певної категорії товару на суму більше 350 неоподаткованих мінімумів. В такому разі, це буде продовжуваним злочином і може бути кваліфікований за ст.201-2 КК України. Інакше, правопорушення можна розглядати та кваліфікувати за іншою статтею, наприклад, ст.190 КК України, а кожен наступний епізод буде кваліфікуватись також за ст.190 КК України, однак вже з урахуванням ознаку повторності	1,0 %
Ще однією неузгодженістю, на яку звертають увагу деякі правники є питання щодо санкцій, запропонованих ч.2,3 ст.201-2 КК України. Зокрема, Законом пропонується позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років. З першого погляду, така заборона виглядає цілком логічною, оскільки однією з ознак ч.2 та ч.3 статті, є вчинення протиправного діяння службовою особою або особою з використанням службового становища. Однак, відповідно до ч.2,3 ст.201-2 КК України, службові особи не єдині суб'єкти, дії яких можуть бути кваліфіковані за вказаними частинами статті. Враховуючи, що санкції другої та третьої частин мають безальтернативний характер застосування позбавлення відповідного права, в майбутньому може мати місце ситуація коли суд вимушено буде застосовувати до особи, яка не займала жодного службового становища та не використовувала такого, позбавлення відповідного права. При цьому, виховна мета такої заборони буде втрачена. Таким чином, в санкціях ч.2,4 ст.201-2 КК України варто було б передбачити можливість застосування позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю або без такого	1,0 %

Отже, акцент зроблено на таких позиціях: не зрозуміло, хто має відповідати за реалізацію гуманітарної допомоги з метою збагачення, не зрозумілою є кваліфікаційна ознака, не зазначені критерії суми відповідальності, не зрозумілий процес внесення відомостей за ст.201-2 КК України до ЄРДР, санкції, запропоновані ч.2,3 ст. 201-2 КК України.

Нарешті, у деяких публікаціях (особливо це стосується тих матеріалів, де було надано коментар будь-якого експерта стосовно проблеми розкрадання гуманітарної допомоги та інших злочинних дій з цією допомогою) йшлося про поради, за допомогою яких можна якщо не вирішити проблему, то принаймні мінімізувати її наслідки (табл. 18).

Таблиця 18

Поради, надані експертами

Поради	%
Комісія може визнавати певний товар чи вантаж гуманітарною допомогою і відповідно ця допомога має мати певні документи. Зокрема відомості про донора, хто надає цю допомогу	1,0 %
Необхідно все фіксувати, оскільки ВР прийняла цей закон, який встановлює відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги або благодійних пожертв, і там досить серйозна відповідальність: від 3 років до 12, залежно в яких розмірах привласнили собі цю допомогу. Тому, щоб не стати злочинцями в межах цього закону і від необізнаності не зробити гірше, фахівці рекомендують обов'язково консультуватися з юристами перед отриманням будь-якої допомоги. Адже в бажанні допомогти іншим можна добряче нашкодити в першу чергу собі	1,0 %
Аби попередити або мінімізувати розкрадання гуманітарної допомоги краще працювати з фондами, які працюють напряму з державними органами: МОЗом, коли передає йому аптечки для військових, або з ТРО чи військовими частинами, у випадку постачання амуніції	1,0 %
Для якісної координації зусиль в Україні створені різні бази волонтерських ініціатив. Такі платформи, як UAHelpers, «Українська волонтерська служба», «Робота в тилу» та інші, дозволяють вирішити ключові напрямки узгодження пропозиції та прохання про допомогу. Також можна приєднуватись до перевірених фондів чи волонтерських організацій, попередньо вивчивши їх досвід роботи та поцікавившись результатами	1,0 %
У другій половині березня Нацполіцією був посилений контроль за гуманітарними вантажами, направленими захисникам та цивільним. Втім, у фіксуванні випадків шахрайства дуже важлива й допомога громадян. Якщо ви стали свідком нецільового використання гуманітарної допомоги, слід повідомити про це поліцію за номером 102. Якщо на цій лінії є перебої, можна повідомити за резервними номерами. Також можна повідомляти на гарячу лінію СБУ 0-800-501-482 або на відповідну електронну адресу callcenter@ssu.gov.ua Під час повідомлення про факти злочинів правоохоронців потрібно обов'язково зазначати місце, де був помічений продаж допомоги. Важливо також описати обставини, за яких це відбулося	1,0 %

Поради	%
Завжди можна повідомити про порушення журналістів, які допоможуть з оприлюдненням ганебних фактів збагачення на людській біді. Публічність у таких випадках спрацьовує на відмінно	1,0 %
Питання – як реагувати на подібні кейси, аби, з одного боку, не замовчувати їх, а з іншого – щоб оприлюднення інформації не погіршувало імідж нашої держави в очах міжнародної спільноти та не підривало довіру до українців у донорів, котрі надають допомогу. Очевидно, що реакція суспільства повинна бути. І саме красномовне свідчення того, що ми це не толеруємо та вміємо вирішувати такі складні проблеми, стане іспитом на нашу колективну зрілість. Можливо, хтось сказав би, що зараз підіймати такі теми не на часі. Та тут достатньо переконливим буде аргумент щодо того, що не на часі робити махінації з гуманітарною допомогою. Ба більше, це не на часі завжди, бо в цивілізованому суспільстві не повинно бути місця подібним явищам	1,0 %
Регламентация процедур надання допомоги. У першу чергу бізнесу слід чітко врегулювати питання надання допомоги у внутрішніх регламентах, визначивши цільове призначення, за яким компанія надає допомогу, обмеження повноважень щодо прийняття рішень про надання допомоги, а також порядок встановлення розміру відповідного бюджету та контролю його використання. Додатковим захисним механізмом може бути створення в компанії колегіального органу, що буде розглядати всі запити про надання допомоги	1,0 %
Перевірка контрагентів. Втім, зрозуміло, що у певних випадках у компанії немає можливості самостійно придбати матеріальні цінності або надати допомогу безпосередньо кінцевим отримувачам, а тому прийдеться покладатися на посередників, якими можуть бути благодійні організації, волонтери тощо. У такому випадку важливо ретельно перевірити, з ким збираєтесь мати справу. Йдеться не тільки про встановлення реєстраційних даних, інформації про засновників, а ще й про аналіз репутації та попереднього досвіду – публічні джерела та соціальні мережі сьогодні можуть надати достатньо інформації для базового скринінгу контрагента. Не зайвим буде також запросити рекомендації від інших осіб, що надавали допомогу, а також звіти та підтвердження надання допомоги кінцевим набувачам. Якщо компанія планує направляти грошові кошти благодійній організації або волонтерам для закупівлі товарів або послуг, варто зрозуміти, чи володіють останні необхідним досвідом та компетенціями для організації відповідної закупівлі, наскільки прозорі процедури закупівлі. За наявності будь-яких сумнівів щодо порядності та компетентності осіб, які здійснюють збір коштів, краще розглянути альтернативні можливості надання допомоги.	1,0 %

Поради	%
Спосіб надання допомоги Важливо обирати способи надання допомоги, яким притаманний низький ризик шахрайства. Так, наприклад, самостійна закупівля та подальша передача кінцевим набувачам допомоги усуває будь-яких проміжних учасників. Надання допомоги в натуральній формі загалом є менш вразливим до ризиків шахрайств, оскільки компанія самостійно контролює процес закупівлі, ціни закупівлі, якість та комплектність придбаних товарно-матеріальних цінностей. Також треба пам'ятати про перевірку постачальників, адже у випадку самостійної закупівлі, як правило, номенклатура, ринок, постачальники будуть відрізнятися від звичних для повсякденної діяльності компанії. Отже доречним буде впевнитись, що компанія має справу з виробниками та офіційними дистриб'юторами, які довгий час працюють на відповідному ринку та мають надійну репутацію	1,0 %
Укладання договору. Навіть за відсутності індикаторів потенційного ризику шахрайства з боку контрагентів, не слід нехтувати укладанням договору в письмовій формі, який врегулює цільове призначення допомоги, терміни та порядок виконання сторонами зобов'язань, а також запровадить механізми контролю виконання таких зобов'язань благодійною організацією або волонтерами. Перемовини під час укладання договору матимуть певний дисциплінуючий вплив на контрагента.	1,0 %
Контроль використання коштів Зазвичай компанії перераховують кошти благодійній організації або волонтерам та на цьому вважають своє завдання виконаним. Однак, важливо впевнитися, що відповідні матеріальні цінності були придбані та потрапили до кінцевих набувачів. Для цього слід передбачити в договорі зобов'язання надати звіт з боку благодійної організації або волонтерів про використання коштів, що буде включати: – копії договорів та первинних документів, що підтверджують придбання благодійною організацією матеріальних цінностей або послуг, що призначені для передання кінцевим набувачам допомоги; – підтвердження факту передання матеріальних цінностей або послуг кінцевим набувачам (відповідні накладні/ акти, фото- та/ або відео передачі). Компанія також може вирішити, що буде здійснювати контроль використання коштів, починаючи з етапу закупівлі. У такому випадку звіт контрагента має містити технічне завдання на закупівлю, комерційні пропозиції учасників закупівельної процедури, результати розгляду пропозицій тощо.	1,0 %
Важливий не тільки громадський контроль, а й відповідне реагування на такі факти від правоохоронних органів	1,0 %

Поради	%
Департамент стратегічних розслідувань у регіонах має супроводжувати транспортні засоби, які переміщують гуманітарну допомогу до місць фактичного розвантаження. Спільно з отримувачами вантажів у пунктах їх отримання представники поліції мають здійснювати огляд на предмет наявності повного переліку майна, яке було зафіксовано при перетині кордону. Також їм доручено отримувати від водіїв маршрут слідування вантажу по території України та організацію-отримувача	1,0 %
Якщо контроль, насамперед, з тієї сторони, яка її надає, буде відсутнім, на цьому наживатимуться (розподіляючи допомогу серед свого кола) люди, яким допомога не призначається	1,0 %
Допомагати потрібно, але варто робити це через перевірені організації, волонтерів з чистою репутацією, а гроші надсилати на офіційні рахунки	1,0 %

Так, усі вищезазначені поради несли у собі суто практичне навантаження. А також увагу було зосереджено на прозорості допомоги – необхідності обирати перевірених волонтерів, працювати з фондами, що пов'язані переважно із державними органами та йшлося про постійний контроль процесу на кожному його етапі.

ВИСНОВКИ

Катаклізми – епідемії, стихійні лиха, військові конфлікти – завжди породжують хвилю шахрайств. Вже з перших тижнів війни як в Україні, так і за кордоном аферисти намагаються заробити на нещастях жертв війни або прагненнях інших людей допомогти таким постраждалим від війни. Отже, як свідчать матеріали аналітичного огляду, розкрадання гуманітарної допомоги стає системним – по всій Україні фіксують факти крадіжки гуманітарної допомоги.

Розкрадання гуманітарної допомоги несуть у собі:

– Соціальний контекст. Ідеться про недоотримання цільовими групами потрібної допомоги. Передусім від розкрадання гуманітарної допомоги страждають люди, які могли її отримати. Війна в Україні багатьох позбавила домівок, стабільної роботи та засобів існування. Саме цих людей покликана підтримати гуманітарна допомога від міжнародних донорів у першу чергу. Відтак, усе, що не потрапляє до нужденних, погіршує їх і без того непросто становище.

– Моральний контекст. Це нівелювання праці тих, хто причетний до транспортування та інших супутніх робіт. Коли транспортно-експедиторські компанії долучаються до таких проєктів, вони розраховують на те, що їхня допомога стане тією ланкою, яка сприятиме системі покращення життя людей, які найбільше постраждали від війни. У таких умовах експедитори нерідко працюють у мінус для себе, проте їх мотивує можливість допомагати. Що ж відбувається, коли гуманітарну допомогу розкрадають? Передусім, це нівелювання величезної кількості праці багатьох людей. Фактично, люди, колективи та цілі угруповання, які йдуть на такі злочини, намагаються скористатися добрими намірами інших людей для реалізації своїх корисливих цілей.

– Репутаційний контекст. Замовчувати злочини, з одного боку, неможливо, оскільки непокаране зло зростає. А з іншого боку, варто думати про те, що відчувають цілі команди міжнародних благодійних організацій, коли читають новини про розслідування, як їхня гуманітарна допомога розкрадається. Навряд хтось хотів би почуватися ошуканим у своїх хороших намірах.

– Психологічний контекст. Коли люди, які хотіли б займатися волонтерською діяльністю, розуміють, яку тінь на сферу кидають ті, хто реалізує шахрайські схеми з гуманітарною допомогою, вони часто думають, що не витримали б психологічного тиску від довколишніх. Асоціація на тему «працюєш з гуманітарною – значить, крадеш» стає тим стримуючим фактором, який відштовхує від цієї сфери частину людей.

Навіть поверхневий огляд інформаційних ресурсів та соціальних мереж дає розуміння основних п'яти типів шахрайства, жертвами яких стають як громадяни, так і бізнес:

1. Найрозповсюдженим видом шахрайства стали фейкові збори грошей на забезпечення ЗСУ, такі як збір на автомобілі, дрони, тепловізори тощо, збір коштів на лікування поранених військових та цивільних, які постраждали від війни. Такі оголошення швидко набувають розголосу в соціальних мережах. Як правило, шахраї публікують номер банківської карти фізичної особи для збору коштів.

2. Адресні звернення від різноманітних організацій, які нібито займаються наданням гуманітарної допомоги. Зібрані кошти надалі перераховуються пов'язаним компаніям під виглядом оплати за товарно-матеріальні цінності гуманітарного призначення за суттєво завищеною ціною або взагалі без виконання поставки.

3. Шахраї використовують інструменти фітінгу для отримання доступу до банківських даних постраждалих від війни. Під виглядом відомих міжнародних організацій, які збирають та надають гуманітарну допомогу, у соціальних мережах або шляхом адресних розсилок розповсюджується новина про фіктивну фінансову допомогу, яка надається всім (або деяким групам) українців від міжнародних організацій, щоб викликати довіру у людей. Для залучення допомоги шахраї просять надати персональні банківські дані тих, кому потрібна допомога.

4. Закупівлі обладнання та товарно-матеріальні цінності, зокрема за певними «сірими» схемами, за кордоном активізували іноземних шахраїв. Вже трапляються випадки, коли отримавши передплату, іноземний контрагент перестає виходити на зв'язок, а за адресою «респектабельного» офісу постачальника знаходиться давно покинута будівля.

5. Збільшилась кількість випадків шахрайства на ринку оренди житла та організації перевезень з тимчасово окупованих або прифронтових територій з огляду на значну кількість переселенців та біженців та відповідне зростання попиту. Шахраї просять передплату за перевезення або оренду житла та зникають.

Жертвами шахраїв переважно стають фізичні особи, а бізнес, що прагне бути соціально відповідальним, найчастіше потерпає від фейкових зборів коштів. Особливо вразливими стають компанії у випадках, коли учасником шахрайської схеми стає хтось з працівників, який має повноваження з розгляду та погодження відповідних запитів на надання допомоги.

КОДИФІКАТОР

Загальна кількість матеріалів	100 публікацій – 100,0 %

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАТТІ:**Таблиця 1. Авторство (джерело походження матеріалів):**

Автор	Кількість	%
Не вказано	42	42,0 %
Журналіст, редактор	54	54,0 %
Юрист, адвокат	1	1,0 %
Прес-служба СБУ, Національної поліції України, прокуратури, судових органів	1	1,0 %
Нардеп	1	1,0 %
Президент Асоціації міжнародних експедиторів України	1	1,0 %

Таблиця 2. Портал розміщення матеріалів:

Оприлюднення	Кількість	%
Медіа-агенція	44	44,0 %
Портал регіональних / місцевих новин	47	47,0 %
Газета Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр»	1	1,0 %
Юридичні портали	4	4,0 %
Альтернативні новини України	1	1,0 %
Бізнес-портал	3	3,0 %

Таблиця 3. Місяць походження:

Місяць	Кількість	%
Лютий 2022 р.	0	0 %
Березень 2022 р.	8	8,0 %
Квітень 2022 р.	10	10,0 %
Травень 2022 р.	14	14,0 %
Червень 2022 р.	17	17,0 %
Липень 2022 р.	8	8,0 %
Серпень 2022 р.	10	10,0 %
Вересень 2022 р.	12	12,0 %
Жовтень 2022 р.	6	6,0 %
Листопад 2022 р.	7	7,0 %
Грудень 2022 р.	8	8,0 %

Таблиця 4. Жанр:

Жанр	Кількість	%
Інформаційне повідомлення	75	75,0 %
Інформаційно-публіцистична стаття	7	7,0 %
Інформаційно-аналітична стаття	5	5,0 %
Аналітична стаття	1	1,0 %
Інтерв'ю	1	1,0 %
Художньо-публіцистична стаття	4	4,0 %

Жанр	Кількість	%
Замітка, хроніка	3	3,0 %
Репортаж	1	1,0 %
Коментар	2	2,0 %
Повідомлення	0	0 %
Експертна думка	0	0 %
Спростування	1	1,0 %

Таблиця 5. Авторство інтерв'ю, коментаря, інформації:

Авторство	Кількість	%
Юрист	2	2,0 %
Депутат	2	2,0 %
Волонтер	1	1,0 %
Начальник ОВА	1	1,0 %
Заступник начальника управління з питань соціальної політики, культуролог, філософ, редактор журналу	1	1,0 %
Політичний експерт	1	1,0 %
Міністр МВС Денис Монастирський	2	2,0 %
Посилання на сайт корпорації	1	1,0 %
Екс-начальник СБУ	1	1,0 %

Таблиця 6. Географічні характеристики контенту (локальність):

Локація	Кількість	%
Україна в цілому	15	15,0 %
Київ	8	8,0 %
Будь-яка область України взагалі:	27:	27,0 %
– Полтавська;	1	1,0 %
– Закарпатська;	1	1,0 %
– Львівська;	3	3,0 %
– Одеська;	4	4,0 %
– Тернопільська;	4	4,0 %
– Чернівецька;	3	3,0 %
– Дніпропетровська;	2	2,0 %
– Кіровоградська;	1	1,0 %
– Запорізька;	1	1,0 %
– Харківська;	1	1,0 %
– Рівненська;	2	2,0 %
– Хмельницька;	1	1,0 %
– Сумська;	1	1,0 %
– Черкаська.	2	2,0 %
Обласний центр:	32:	32,0 %
– Чернівці;	1	1,0 %
– Черкаси;	1	1,0 %
– Івано-Франківськ;	3	3,0 %
– Запоріжжя;	6	6,0 %
– Житомир;	1	1,0 %
– Полтава;	5	5,0 %
– Херсон;	1	1,0 %
– Чернігів;	2	2,0 %
	3	3,0 %

Локація	Кількість	%
– Дніпро;	2	2,0 %
– Львів;	1	1,0 %
– Кропивницький;	1	1,0 %
– Тернопіль;	1	1,0 %
– Луцьк;	2	2,0 %
– Миколаїв;	1	1,0 %
– Рівне;	1	1,0 %
– Луцьк.		
Будь-який населений пункт (м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області, м. Калинівка Вінницької області, м. Сміла Черкаської області, с. Городище Волинської області, м. Мелітополь Запорізької області, м. Маріуполь Донецької області, м. Заставна Чернівецької області, м. Миргород Полтавської області, м. Козятин Вінницької області, м. Лубни Полтавської області, м. Бровари Київської області)	11	11,0 %
Без вказівки	7	7,0 %

Таблиця 7. Емоційне забарвлення:

Емоційне забарвлення	Кількість	%
Нейтральне	83	83,0 %
Ентузіазм	0	0 %
Осуд	16	16,0 %
Негативізм	1	1,0 %

Таблиця 8. Характер публікації:

Характер	Кількість	%
Фактографічний:	61	61,0 %
– Позитивний;	0	0 %
– Позитивний з елементами критики;	0	0 %
– Критичний.	1	1,0 %
Проблемний	23	23,0 %
Нейтральний	16	16,0 %

Таблиця 9. Тема (зміст статті):

Зміст	Кількість	%
<i>Збільшення кількості правопорушень із гуманітарною допомогою</i>	14	14,0 %
Правоохоронці розслідують випадки, коли гуманітарна допомога використовується не за призначенням	3	3,0 %
Схеми шахрайства не нові – вони полягають у привласненні коштів або майна, зібраного під виглядом допомоги постраждалим або військовим. Можуть відрізнятися способи того, яким чином шахраї намагаються дістатися потенційної жертви, уявне призначення збору коштів, ролі, яку відіграють шахраї або частка привласнених коштів	1	1,0 %
Поки одні громадяни захищають Україну на фронті та дбають про міцний тил, знаходяться ті, хто послаблює державу зсередини, думаючи лише про свої інтереси. Більш того, вони її послаблюють за рахунок крадіжки у тих, хто є цільовою аудиторією для гуманітарної допомоги. Так-так, іде мова саме про шахрайські схеми, пов'язані з розкраданням «гуманітарки» від міжнародних донорів	1	1,0 %

Зміст	Кількість	%
Організація Об'єднаних Націй (ООН) попереджає громадян України та гуманітарні організації про шахрайські схеми з використанням назви Гуманітарного фонду для України й наголошує, що надання всієї гуманітарної допомоги для постраждалих від війни українців є безоплатною	1	1,0 %
Масові крадіжки гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Іноземці зменшують поставки гумдопомоги в Україну через махінації та митницю	1	1,0 %
В Україні не затихають щоденні скандали з крадіжкою гуманітарної допомоги, яку активно постачають західні партнери та міжнародні організації	1	1,0 %
Правоохоронці фіксують найбільш суттєві розкрадання гуманітарної допомоги у Києві та Львівській області. «Не пасуть задніх» та шахраї Харківщини та Кіровоградщини	2	2,0 %
Парламент створив ТСК щодо фактів ймовірного розкрадання гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Нацполіція посилює контроль за гуманітарними вантажами, адресованими захисникам України та цивільним громадянам	1	1,0 %
Станом на середину квітня з початку війни в Україну доставили близько 270 тис. грн гуманітарної допомоги. Вартість такої допомоги, що зібрана компаніями та небайдужими людьми з різних країн, сягнула \$924 млн. Обсяги внутрішньої допомоги від бізнесу та населення під час війни також є значними і відчутно закривають потреби української армії, переселенців та постраждалих. Війна показує, хто є хто. Поки більшість людей кидають усі сили на допомогу, пересилають гроші, тягають гуманітарку, обов'язково знаходяться ті, хто нехтує законами моралі.	1	1,0 %
<i>Інший погляд на проблему гуманітарної допомоги</i>	1	1,0 %
Гуманітарна допомога розбещує суспільство	1	1,0 %
<i>Розкрадання гуманітарної допомоги відбувається не тільки з боку українців</i>	3	3,0 %
Окупанти не пропускають гуманітарний конвой для мешканців окупованих міст. окупанти не пустили колону автобусів, які їхали у місто Мелітополь з гуманітарною допомогою. Водіям сказали пересісти в один автобус і повертатися назад. Решту автобусів рашисти конфіскували	1	1,0 %
Російські військові розкрадають гуманітарну допомогу, яка їде до Маріуполя	1	1,0 %
Британський телеканал Sky News зняв репортаж про життя у Херсоні. На прохання репортера, жителі порівняли життя зараз і за Росії	1	1,0 %
<i>Внутрішні конфлікти</i>	2	2,0 %
Екс-начальник СБУ Харківщини Роман Дудін, який перебуває в СІЗО, звернувся до конгрессмен США Вікторії Спартц зазначивши, що особи з оточення Президента Володимира Зеленського створили момент заробітку в Україні	1	1,0 %
Політичний експерт Юрій Романенко пояснив, чому НАБУ розкрило величезні масштаби крадіжки гуманітарки в Запорізькій області	1	1,0 %
<i>Спростування</i>	1	1,0 %
Корпорація «АТБ» відреагувала на повідомлення про нібито розкрадання гуманітарної допомоги у Запоріжжі	1	1,0 %

Зміст	Кількість	%
Законодавчі нововведення	3	3,0 %
Відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги. Що передбачено новим Законом	2	2,0 %
Верховна Рада прийняла закон про кримінальну відповідальність за використання гуманітарної допомоги не за призначенням	1	1,0 %
Фабули	76	76,0 %
СБУ на Буковині викрила керівника медзакладу, який організував платні перевезення каретами швидкої допомоги. Також розслідується можлива причетність очільника медзакладу до організації механізму привласнення гумдопомоги, що надходила з-за кордону	1	1,0 %
НАБУ провело обшуки в заступників двох міністрів та радниці заступника керівника Офісу президента. Зазначається, що обшуки проводилися у середу й четвер в рамках розслідування зловживань, пов'язаних із розподіленням гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Поліція підозрює волонтерів у продажу гуманітарної допомоги. Волонтери кажуть: силовики запустили проти них брудні провокації	1	1,0 %
Лучанці оголосили підозру за махінації з гуманітарною допомогою	1	1,0 %
У Києві на складі виявлено сотні тонн гниючої гуманітарки, яку хтось приховав для себе	1	1,0 %
Очільника Броварської районної військової адміністрації Павла Проскочило затримано за підозрою в махінаціях з гуманітарною допомогою	1	1,0 %
На Миколаївщині чоловіка підозрюють у розкраданні гуманітарної допомоги	1	1,0 %
На Полтавщині директорку однієї з агенцій підозрюють у привласненні гуманітарної допомоги	1	1,0 %
У Лубенському районі затримали чоловіка, який вкрав гуманітарну допомогу	1	1,0 %
Через Львівську митницю вдалося вкрати у військових гуманітарну допомогу на 3 млн грн і «освоїти» її у Хмельницькому	1	1,0 %
Голова Полтавської ОВА Дмитро Лунін написав заяву в поліцію, що його підлеглі можуть розкрадати гуманітарну допомогу з Нідерландів	1	1,0 %
У Рівному викрили злочинну групу на розпродажі призначеної для військових гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Правоохоронці розслідують ймовірне розкрадання гуманітарної допомоги на Полтавському комбінаті хлібопродуктів	1	1,0 %
В Україні розкрито схему масового розкрадання грошей, призначених для закупівлі гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Співробітники СБУ викрили у Дніпрі волонтерів, які створили незаконну схему отримання і реалізації іноземної та вітчизняної гуманітарної допомоги	1	1,0 %
На Черкащині керівник благодійної організації розкрадав гуманітарну допомогу разом зі співниками	1	1,0 %
Чернігівщина на порозі чергового скандалу навколо гуманітарки, який вже виходить на загальнодержавний рівень	1	1,0 %
На складах колишнього Холодторгу у Чернігові псується гуманітарна допомога	1	1,0 %
Викрили схему продажу автомобілів, ввезених як гуманітарну допомогу	1	1,0 %

Зміст	Кількість	%
За процесуального керівництва Миколаївської обласної прокуратури заочно повідомлено про підозру мешканцю м. Миколаєва за фактом незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги під час воєнного стану	1	1,0 %
Правоохоронці блокували одну із нахабних схем з продажу гуманітарної допомоги у Дніпропетровській області	1	1,0 %
У Полтаві судитимуть ексчиновницю з Сумщини, яка привласнила гуманітарну допомогу	1	1,0 %
«Розкрадання спорядження та ліків для військових» – у ДБР заявили про можливі зловживання в онкоцентрі Буковини	1	1,0 %
Підозрюваний привласнив вантаж, який доставили зі Львова на одне зі складських приміщень Лубен	1	1,0 %
У Києві викрили схему розкрадання гуманітарної допомоги для військових	1	1,0 %
Мешканців Рівненщини викрили на масштабному продажі гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Поліція підозрює депутата Миргородської міськради у крадіжці гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Вкрали гуманітарку в благодійників: тернопільські оперативники розшукали злочинців	1	1,0 %
У Луцьку викрили благодійний фонд на продажі гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Охоронця з Івано-Франківська судитимуть за крадіжку гуманітарної допомоги	1	1,0 %
У Кропивницькому «волонтер» намагався продати три автівки, ввезені як гумдопомога	1	1,0 %
У Львівській області викрили схему продажу ввезених для ЗСУ авто	1	1,0 %
На Хмельниччині затримали організатора схеми, який продавав військову амуніцію та авто	1	1,0 %
На Буковині ділки ввозили з-за кордону авто як гумдопомогу і продавали волонтерам для ЗСУ	1	1,0 %
На Рівненщині перекрыли канал нелегального продажу гуманітарної допомоги	1	1,0 %
У межах слідства задокументовано продаж 30 бронешитів на загальну суму понад пів мільйона гривень	1	1,0 %
Житель Івано-Франківська вкрав їжу та ліки, призначені для ЗСУ та переселенців, і продавав їх на ринку	1	1,0 %
На Одещині директора благодійного фонду викрили на продажі касок, бронешитів та медикаментів	1	1,0 %
СБУ викрила волонтерів благодійної організації, які продавали гуманітарну допомогу, отриману із країн ЄС	1	1,0 %
В мережі Інтернет з'явилася інформація про можливе розкрадання гуманітарної допомоги у Кам'янці-Подільському. Наразі ці факти перевіряють правоохоронці. Паралельно місцева влада проводить службове розслідування	1	1,0 %
Поліцейські «на гарячому» затримали місцевих жителів, які намагались викрасти з центру збору гумдопомоги речі, зібрані для військових та біженців	1	1,0 %
Нацполіція опублікувала фрагменти матеріалів розслідування, як вона повідомляє, про протиправні дії «псевдоволонтерів», які нібито наживалися на допомозі ЗСУ	1	1,0 %

Зміст	Кількість	%
Викрили двох псевдоволонтерів, які намагалися реалізувати гуманітарну допомогу. Звісно, псевдоволонтери й не думали допомагати армії, а гуманітарну допомогу вирішили реалізувати комерційним структурам, привласнивши гроші	1	1,0 %
У зв'язку з розповсюдженням інформації про можливу причетність ТОВ «Група Венето» до схеми розкрадання гуманітарної допомоги для українських військових, мережа Епіцентр знімає з продажу всю продукцію від цього постачальника, яка має ознаки товару військового призначення.	1	1,0 %
Владу звинувачують у розкраданні гуманітарної допомоги. Мешканці Городища зчинили гвалт через гуманітарну допомогу, яку днями отримала громада. Люди запевняють: більше як 5 тонн товарів невідомого походження почали дерибанити місцеві урядники	1	1,0 %
Голові громадської організації повідомлено про підозру у продажі товарів гуманітарної допомоги та незаконному використанні благодійних пожертв з метою отримання прибутку під час воєнного стану. Зафіксовано випадки передачі громадянину необхідного для потреб ЗСУ екіпірування, за яке потрібно було сплатити грошові кошти відповідно до наданого переліку цін	1	1,0 %
Мешканці Львівщини під час воєнного стану організували незаконну реалізацію військового спорядження, отриманого як гуманітарну допомогу	1	1,0 %
Служба безпеки України заявила про викриття на Одещині схеми розкрадання гуманітарної допомоги, що призначалася українським захисникам. За даними слідства, керівник одного з місцевих благодійних фондів налагодив постачання військових та гуманітарних товарів від іноземних благодійних організацій на територію Одещини	1	1,0 %
Посадовець вимагав у волонтера 100 тис. грн за передачу автобуса для військових. Виконувача обов'язків міського голови одного з міст Львівщини затримано на продажу гуманітарної допомоги та одержанні хабаря	1	1,0 %
Представники військово-цивільних адміністрацій вимагають відкат у волонтерів за надання листів для пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України	1	1,0 %
СБУ розкрила масштабну схему розкрадання гуманітарної допомоги в Черкасах. Недобросовісні посадовці планували реалізувати понад 1 тисячу бронезилетів, які були призначені для Збройних сил України	1	1,0 %
На одному із ринків небайдужі громадяни виявили мешканця Івано-Франківська, котрий зі свого автомобіля продавав імпортні медикаменти, продукти та навіть військові рації	1	1,0 %
Запорізька поліція перевіряє інформацію щодо можливого розкрадання гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Працівники тернопільської поліції отримали інформацію про можливе розкрадання лікувальних засобів, які надходять з Німеччини, як гуманітарна допомога	1	1,0 %
Затримали іноземця, який ввозив на Одещину товари для продажу під виглядом «гумдопомоги»	1	1,0 %
БЕБ виявило факти продажу товарів військового призначення, які були завезені в Україну в якості «гуманітарної допомоги». Для їх купівлі зловмисники збирали гроші під виглядом «волонтерів»	1	1,0 %

Зміст	Кількість	%
Буковинські правоохоронці затримали чоловіка за продаж для ЗСУ позашляховиків, завезених в якості гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Правоохоронці затримали голову благодійного фонду після продажу ним засобів індивідуального захисту для військових. За наявною інформацією, товари надійшли в Україну як гуманітарна допомога і призначались нашим захисникам	1	1,0 %
У Києві викрили чоловіка, який ошукав волонтерів на пів мільйона гривень, пропонуючи відвезти до Чернігова військове спорядження	1	1,0 %
На Тернопільщині викрили групу, яка наживалась на гуманітарній допомозі, призначеній для воєнних та переселенців	1	1,0 %
СБУ викрила масштабну схему продажу «гуманітарки» з ухиленням від сплати податків	1	1,0 %
СБУ ліквідувала на Черкащині схему розкрадання гуманітарної допомоги, яка призначалася військовим ЗСУ. На Черкащині повідомлено про підозру двом псевдоволонтерам, які намагались незаконно реалізувати партію продуктів харчування	1	1,0 %
Керівник Чернівецької обласної прокуратури повідомив про підозру депутатці однієї з міських рад Чернівецького району – голові благодійної організації. Також у розкраданні гуманітарної допомоги підозрюється чоловік депутатки – член правління благодійної організації	1	1,0 %
Мешканцю Волині оголосили підозру за продаж гуманітарки. Волонтера підозрюють у продажі привезених для фронту автомобілів	1	1,0 %
Запорізька поліція перевіряє інформацію щодо розкрадання гуманітарної допомоги. Кримінальне провадження розпочали після звернення представника громадської організації Запоріжжя	1	1,0 %
На Тернопільщині знову виявили осіб, які торгували гуманітарною допомогою: реалізовувалися в основному товари військового призначення	1	1,0 %
Чоловік торгував гуманітарною допомогою, яку надсилали в Україну іноземці	1	1,0 %
СБУ ліквідувала масштабну схему розкрадання гуманітарної допомоги, яка призначалася українським захисникам. За даними слідства, двоє ділків намагалися незаконно продати товари військового та гуманітарного призначення	1	1,0 %
У Києві СБУ викрила протиправну діяльність зловмисника, який незаконно реалізовував партію гуманітарної допомоги, що надходить від благодійного фонду однієї з європейських країн	1	1,0 %
На Черкащині СБУ викрила схему розкрадання гуманітарної допомоги, яка призначалася військовим ЗСУ	1	1,0 %
Правоохоронці розслідують випадки, коли гуманітарна допомога використовується не за призначенням	1	1,0 %
НАБУ та САП спільно з Департаментом контррозвідки СБУ провели понад 20 обшуків у Запоріжжі, зокрема у приміщеннях міськради, обласної військової обладміністрації, складських та житлових приміщеннях можливих причетних до злочину осіб. Слідча дія санкціонована та здійснюється в рамках розслідування за фактом можливого незаконного присвоєння гуманітарної допомоги, легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та незаконного збагачення	1	1,0 %

Зміст	Кількість	%
Національна поліція України повідомила про затримання у Києві шахрая, який привласнив гуманітарну допомогу на півмільйона гривень	1	1,0 %
Мер Полтави Олександр Мамай звинувачується у шахрайстві з гуманітарною допомогою. Мамай став першим українським чиновником, проти якого буде порушено кримінальні справи за крадіжку гуманітарки	1	1,0 %
Гуманітарна допомога влади Києва, яку надіслали на Чернігівщину, виявилася підробкою. В упаковках замість маргарину опинився пінопласт.	1	1,0 %
У міській раді Запоріжжя провели обшуки співробітники СБУ та НАБУ. Загалом правоохоронці обшукали будівлю міськради, обласної військової адміністрації та складські приміщення та побували на адресах проживання причетних до злочину осіб	1	1,0 %
Правоохоронці розслідують причетність кримінального авторитету «Наріка» та бізнесмена Давітяна, друга голови «Слуг народу» Арахамії до розкрадання гуманітарної допомоги в Запоріжжі	1	1,0 %

Таблиця 10. Ідейне наповнення:

Ідея	Кількість	%
<i>Моральний аспект проблеми</i>	96	96,0 %
Війна – це виклик усталеному порядку речей, виклик нормальності. Це демонстрація поведінки великих груп у конкретних ситуаціях і окремих людей	1	1,0 %
Деякі, користуючись владними повноваженнями, почали розробляти схеми особистого збагачення за рахунок горя пересічних громадян	1	1,0 %
В умовах, коли в країні йде війна, нахабно та просто нелюдяно ставитися до гуманітарної допомоги, взагалі до своїх співвітчизників	82	82,0 %
Заробляти на захисниках – неприпустимо	7	7,0 %
Якщо процес надання допомоги не припиняється, носить систематичний характер – той, хто бере, зникає до постійного подаяння, яке починає сприйматися як факт буденний або навіть обов'язковий з боку того, хто дає. Мотивація – «я скривджений долею, тому інші зобов'язані мене утримувати» вкорінюється у свідомості, при цьому у людини втрачається здібність до соціальної адаптації, можливості підтримувати себе власними силами	1	1,0 %
У нашій країні гуманітарна допомога повинна бути адресною. Тоді вона реально буде підтримувати тих, кого «розбестити» нею неможливо (хто її дійсно потребує), тобто соціально незахищені верстви населення	1	1,0 %
Надання гуманітарної допомоги – це, насамперед, моральна проблема взаємовідносин «самостійності» та «залежності». На жаль, жителі пострадянського простору звикли жити під лозунгом «Закордон нам допоможе», чим демонструють свою ментальну незрілість. «Дякуючи» цьому інфантилізму ментальності, громадяни мають ілюзії щодо того, що хтось зобов'язаний надавати їм допомогу, оскільки історично складається так, що наше населення постійно «скривджене» і з різних причин бідує	1	1,0 %
Існує тонка межа між тими, хто дійсно потребує допомоги, і тими, хто паразитує на милосерді	1	1,0 %

Ідея	Кількість	%
Часто на просторах пострадянських держав процес отримання та розподілу гуманітарної допомоги супроводжується ганебними факторами, оскільки наше суспільство все ще залишається поза межею моралі, втратило страх, а окремі його представники – подекуди й совість	1	1,0 %
<i>Аналіз ситуації</i>	194	194,0 %
Війна – це можливість для збагачення шляхом махінацій із гуманітарною допомогою	49	49,0 %
Не минає й тижня, щоби десь не розкрили схему незаконного збагачення на спільній біді	2	2,0 %
Обсяги розкрадання гуманітарних вантажів вражають	64	64,0 %
Відсутність обліку гумдопомоги і призводить до ситуацій, коли є підозра у розкраданні гуманітарної допомоги у промислових масштабах	2	2,0 %
Розкрадання так званої гуманітарки – це не просто окремі злочини. Це цілі прецеденти, які мають системний вплив одразу на кілька контекстів життя суспільства	1	1,0 %
Протягом останнього часу встановлено непоодинокі випадки розкрадання та привласнення гуманітарної допомоги, адресованої українським військовим та цивільним громадянам, які постраждали від агресії РФ	14	14,0 %
У будь-які смутні часи та в періоди воєнних дій, як правило, збиваються найбільші статки, користуючись плутаниною та відсутністю належного контролю	3	3,0 %
Крадіжки гуманітарної допомоги – це всеукраїнська проблема	51	51,0 %
Нехай приклади розкрадання гуманітарної допомоги й поодинокі, та вони кидають тінь на благодійників	1	1,0 %
Доки в Україні не стабілізуються соціально-економічні процеси та існує необхідність приймати гуманітарну допомогу, вона має в країну приходити	1	1,0 %
Гуманітарна допомога повинна бути явищем епізодичним, пов'язаним насамперед з очевидною бідною, екстремальними ситуаціями. Тобто вона повинна надаватися тим людям, які дійсно її потребують	1	1,0 %
Внутрішнім переселенцям не доводиться особливо розраховувати на отримання гуманітарної допомоги міжнародних організацій – її розікрали	1	1,0 %
Доволі часто гуманітарна допомога не доходить до тих верств, які справді її потребують. Знаходяться такі, що не гидує робити на цьому бізнес, тобто займаються продажем «гуманітарки»	1	1,0 %
Махінації, втома від війни та митниці пригальмували поставки закордонної гумдопомоги	1	1,0 %
Гуманітарна допомога, яку передає ООН та інші міжнародні організації, здебільшого розкрадається. У середньому близько половини гуманітарної допомоги одразу йде «ліворуч»	1	1,0 %
Негативні приклади в жодному разі не повинні впливати на зменшення обсягів надходження гуманітарної допомоги в країну та знижувати масштаби волонтерства всередині	1	1,0 %
<i>Політичний аспект проблеми</i>	9	9,0 %
Провокації щодо розкрадання гумдопомоги – тиск інших політичних сил	1	1,0 %

Ідея	Кількість	%
Інформація про розкрадання гуманітарної допомоги може бути політичною провокацією	2	2,0 %
«Мразей» системно змінюватимуть, тому що не можна перемогти у війні, де потрібні величезні ресурси за рахунок постійного їх розкрадання та нераціонального використання	1	1,0 %
Президент України Володимир Зеленський наголосив на недопустимості по суті мародерства у формі крадіжок гуманітарної допомоги, зокрема, й закордонної	2	2,0 %
Росія не виконує свої зобов'язання щодо гуманітарних коридорів. Випадок з гуманітарною допомогою – яскравий приклад для всього цивілізованого світу про те, що обіцянки Росії навіть перед міжнародними організаціями нічого не варті	2	2,0 %
НАБУ працює із американцями. Американці надають все більші обсяги допомоги за рахунок своїх платників податків. Люди думають, що вони й надалі безкарно грабуватимуть не лише своїх, а й американських платників податків. Але вони забувають, що усе має свою ціну. Тому НАБУ розкриватиме дедалі більше фактів крадіжок, а це даватиме аргументи Білому дому міняти конкретні блоки уряду	1	1,0 %
<i>Проблеми волонтерського руху</i>	4	4,0 %
Псевдоволонтери також мають свої «брудні» схеми. Шахраї та злодії не можуть бути волонтерами	3	3,0 %
Зараз багато осіб називають себе волонтерами, і фізичні особи, які збирають допомогу, організують допомогу, однак у розумінні закону вони не є волонтерами	1	1,0 %
<i>Проблеми бізнес-структур</i>	1	1,0 %
Корпорації не мають тіньових угод щодо постачання на реалізацію товарів гуманітарного спрямування від сторонніх постачальників. Подібні звинувачення шкодять діловій репутації мереж	1	1,0 %
<i>Законодавчі аспекти</i>	9	9,0 %
Законом України заборонено використання гуманітарної допомоги для отримання прибутку	3	3,0 %
У період збройної агресії РФ, актуальність законодавчих змін важко переоцінити, оскільки до України надсилається безліч гуманітарної допомоги від різних країн світу та приватних організацій. І в період воєнного стану, така допомога обов'язково має доходити до адресатів	2	2,0 %
Варто наголосити, що «гуманітарна допомога» у трактуванні законодавства – це цільова адресна безоплатна допомога. Вона є різновидом благодійництва, а тому не передбачає одержання прибутку, сплати будь-якої винагороди тощо	1	1,0 %
Законопроект передбачає введення кримінальної відповідальності за використання під час воєнного стану гуманітарної допомоги не за цільовим призначенням	3	3,0 %
<i>Робота поліції та інших силових структур у контексті проблеми</i>	54	54,0 %
Органи успішно викривають випадки різних схем, пов'язаних із викраденням та/або привласненням гуманітарної допомоги. Правоохоронці зорієнтовані на виявлення таких випадків та їх недопущення	47	47,0 %

Ідея	Кількість	%
В більшості випадків правоохоронні органи або заплісують очі на схеми чиновників, або самі входять у частку тих, хто заробляє на війні. У результаті в ролі викривачів протиправних дій чиновників найчастіше виступають пересічні українці, активісти та блогери	1	1,0 %
У нинішній ситуації та за відсутності контролю розкрити вдається лише деякі випадки крадіжки гуманітарної допомоги, яка потоком йде із західних країн	6	6,0 %

Таблиця 11. Орган, що викрив схему:

Орган	Кількість	%
СБУ	22	22,0 %
Національна поліція України	26	26,0 %
НАБУ	4	4,0 %
Прокуратура	17	17,0 %
ДБР	4	4,0 %
Бюро економічної безпеки України (БЕБ)	1	1,0 %
Департамент стратегічних розслідувань	4	4,0 %
Тимчасова слідча комісія Верховної ради	1	1,0 %

Таблиця 12. Позитивні аспекти нового закону (24.03.2022 р. в Україні прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за використання гуманітарної допомоги під час дії воєнного стану»):

Аспекти	Кількість	%
Спрощено процедуру визнання соціально значущих товарів гуманітарною допомогою, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України, без прийняття відповідних рішень про визнання їх гуманітарною допомогою – тим самим, уряд розширив відповідний перелік товарів, які можна віднести до гуманітарної допомоги	2	2,0 %
Виявляються численні випадки використання товарів гуманітарної допомоги не за призначенням та з метою отримання прибутку, що фактично і стало причиною запровадження кримінальної відповідальності за такі дії. Це ж стало і причиною відповідних змін до Кримінального процесуального кодексу України, відповідно до яких розслідування вказаного злочину віднесено до компетенції Служби безпеки України	2	2,0 %
Законом запроваджено кримінальну відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги з такими можливими санкціями: штраф до 51 тис. грн. або виправні роботи до 2 років або обмеження волі до 4 років, а вчинені в особливо великому розмірі або під час воєнного/надзвичайного стану – до 7 років ув'язнення з конфіскацією майна	1	1,0 %
Кримінальний кодекс України доповнено статтею 201-2 «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги»	1	1,0 %
Законом пропонується притягнення до відповідальності за продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги	2	2,0 %

Аспекти	Кількість	%
В сфері відносин отримання та передачі такої допомоги є три кола суб'єктів: – донори (іноземні, вітчизняні) – юридичні та фізичні особи які надають допомогу; – отримувачі гуманітарної допомоги – такі юридичні особи, яких зареєстровано в установленому Кабінетом Міністрів України порядку в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги: благодійні, громадські, юридичні організації, тощо; – набувачі гуманітарної допомоги – фізичні та юридичні особи, які її потребують і яким вона безпосередньо надається.	1	1,0 %

Таблиця 13. Проблеми нового закону:

Проблеми	Кількість	%
Не зрозуміло, хто має відповідати за реалізацію гуманітарної допомоги з метою збагачення	1	1,0 %
Не зрозумілою є кваліфікаційна ознака, що полягає у прийнятому законодавцем розмірі збитків з якого наступає кримінальна відповідальність за протиправне діяння	1	1,0 %
Не зазначено критерій, чому відповідальність починається із суми 434 175 (350 неоподаткованих мінімумів доходів громадян). Водночас, в разі якщо сума буде меншою, як саме правоохоронцям варто кваліфікувати вказане діяння	1	1,0 %
Ще однією практичною проблемою може стати процес внесення відомостей за ст.201-2 КК України до ЄРДР. Суть в тому, що предмети гуманітарної допомоги можуть бути реалізовані не одразу на суму більше 350 неоподаткованих мінімумів, а поступово. В разі поступової реалізації, дії охоплюватимуться єдиним умислом на реалізацію, наприклад, певної категорії товару на суму більше 350 неоподаткованих мінімумів. В такому разі, це буде продовжуваним злочином і може бути кваліфікований за ст.201-2 КК України. Інакше, правопорушення можна розглядати та кваліфікувати за іншою статтею, наприклад, ст.190 КК України, а кожен наступний епізод буде кваліфікуватись також за ст.190 КК України, однак вже з урахуванням ознаку повторності	1	1,0 %
Ще однією неузгодженістю, на яку звертають увагу деякі правники є питання щодо санкцій, запропонованих ч.2,3 ст.201-2 КК України. Зокрема, Законом пропонується застосовувати позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років. З першого погляду, така заборона виглядає цілком логічною, оскільки однією з ознак ч.2 та ч.3 статті, є вчинення протиправного діяння службовою особою або особою з використанням службового становища. Однак, відповідно до ч.2,3 ст.201-2 КК України, службові особи не єдині суб'єкти, дії яких можуть бути кваліфіковані за вказаними частинами статті. Враховуючи, що санкції другої та третьої частин мають безальтернативний характер застосування позбавлення відповідного права, в майбутньому може мати місце ситуація коли суд вимушено буде застосовувати до особи, яка не займала жодного службового становища та не використовувала такого, позбавлення відповідного права. При цьому, виховна мета такої заборони буде втрачена. Таким чином, в санкціях ч.2,4 ст.201-2 КК України варто було б передбачити можливість застосування позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю або без такого	1	1,0 %

Таблиця 14. Законодавчі питання:

Питання	Кількість	%
Законопроект № 7146, який передбачає введення кримінальної відповідальності за використання під час воєнного стану гуманітарної допомоги не за цільовим призначенням. Зокрема, законопроект доповнює Кримінальний кодекс статтею 201-2 «Використання під час дії воєнного стану гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги не за цільовим призначенням, а саме з метою отримання прибутку або власного збагачення». Таке використання у значному розмірі карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією майна або без такої.	1	1,0 %
Не зважаючи на те, що прийнятий Закон є доволі доречним та відповідає вимогам сьогоденної ситуації, деякі його положення потребують вдосконалення для того, щоб в подальшому уникнути як теоретичних неточностей, так і практичних непорозумінь	1	1,0 %

Таблиця 15. Причини правопорушень:

Причини	Кількість	%
Займаються крадіжками як місцева влада, так і численні представники територіальної оборони, які обладнали свої блокпости десь на Західній Україні – де немає війни, ані «агресора»	1	1,0 %

Таблиця 16. Причини зменшення обсягів гуманітарної допомоги:

Причини	Кількість	%
Частково на зменшення допомоги вплинули публічні розслідування махінацій з гуманітаркою. Це викликає певну недовіру європейських благодійників, що відображається в скороченні масштабів підтримки	1	1,0 %
Махінації, в тому від війни та митниці пригальмували поставки закордонної гумдопомоги	1	1,0 %
Війна в Україні витісняється з головної повістки телеканалів та перших шпальт західних медіа	1	1,0 %
Заважають поставкам і проблеми на кордонах. Раніше гумдопомога ввозилась на митниці без черг, але в середині травня фури з гуманітаркою мають ставати в загальну чергу	1	1,0 %

Таблиця 17. Злочинні схеми:

Схеми	Кількість	%
Немає детальної інформації	14	14,0 %
Керівник обласного медичного закладу переоформив п'ять отриманих у якості гуманітарної допомоги автомобілів швидкої медичної допомоги на підконтрольну громадську благодійну організацію, засновником і власником якої є він сам	1	1,0 %
Волонтер благодійної організації домовлявся з постачальниками продуктів щодо закупівлі продовольства за нижчою ціною – для гуманітарної допомоги. Постачальники йшли назустріч. Адже продукти призначалися для людей, які найбільше постраждали від війни. Однак покупцем продуктів харчування була не благодійна організація, а навмисне залучена організатором фізична особа – підприємець, який надалі перепродавав товари обласній організації міжнародної гуманітарної допомоги, навмисне завищуючи їхню вартість	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
У Києві на закритому складі виявлено сотні тонн гуманітарного вантажу, який призначався для військових та цивільних осіб. Прострочені продукти там лежать поруч із військовою амуніцією та медичними препаратами, які призначалися для фронту. Експерти кажуть про 500 тонн продуктів, які зіпсувалися, деякі згнили через те, що давно вийшли терміни їхньої придатності, а також через неналежне зберігання	1	1,0 %
Чоловік влаштувався до волонтерської організації та оформив на себе автомобіль швидкої медичної допомоги. За інформацією поліції, автомобіль «швидкої» Миколаївській обласній організації Червоного хреста надала Республіки Польща як благодійну допомогу	1	1,0 %
Жінка отримала від іноземної організації допомогу для переселенців, але не повідомила про це працівників полтавської ОВА – вона розпорядилася товарами на власний розсуд, а потім підробила документи про видачу	1	1,0 %
Гуманітарка із Нідерландів приїхала до Полтави, її розмістили на приватних складах, ніхто не повідомив про процедуру, як повинна роздаватися гуманітарна допомога. Гумдопомога надавалася військовим, волонтерам, які їздили в деокуповані території України й в медичні заклади Полтавської області	1	1,0 %
Чоловік привласнив вантаж, який був доставлений зі Львова на одне зі складських приміщень міста Лубни	1	1,0 %
Налагодив «бізнес» із продажу предметів індивідуального захисту військових, ввезених улітку на територію України під видом гуманітарної допомоги, рівнянин, приватний підприємець. Долучив до схеми незаконного збагачення ще кількох осіб, рекламуючи та реалізуючи товар через інтернет-платформу	1	1,0 %
Бійці однієї з військових частин, які виконують бойові завдання у Бахмуті, розповіли, що очікували на гуманітарну допомогу з-за кордону. Однак як тільки ця допомога надійшла на митний пост у Раві-Руській, вона раптово зникла. Коли військові приїхали забирати вантаж, то дізналися, що його вкрали. З'ясувалось, що його протиправно вилучили через нібито незаконне переміщення і недекларування. Навіть у такому випадку цей вантаж мали зберігати на складах митниці. Вже потім стало відомо, що вилучену допомогу, яка мала надійти конкретній військовій частині, із невідомих причин віддали у Хмельницький	1	1,0 %
Зловживання службовим становищем та незаконне використання гуманітарної допомоги для отримання прибутку на держпідприємстві «Полтавський комбінат хлібопродуктів». На комбінаті хлібопродуктів приватних фірм для зберігання та обробки пшениці, безоплатно користувалися потужностями держпідприємства. Та у фінансових документах не вказували перероблення цього збіжжя й отриману оплату за послуги, а працівникам комбінату, яких залучили до робіт, платили 500 гривень за зміну. В межах цього провадження йдеться і про розслідування можливого розкрадання вантажу, який прибув у травні на станцію «Полтава-Південна» з позначкою: «Гуманітарна допомога – пшениця. Продаж заборонено». Це зерно перевезли для переробки на Полтавський комбінат хлібопродуктів	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
Двоє мешканців Дніпра організували схему незаконного отримання та реалізації гуманітарної допомоги. Волонтери одного з благодійних фондів отримували гуманітарну допомогу з країн ЄС. Також до благодійності залучилися і українські виробники. Вони отримували листи з проханням надати допомогу власною продукцією для потреб ЗСУ та ТРО. Учасники схеми отримували гумдопомогу і доставляли її на орендовані ними склади. Реалізація гуманітарних вантажів здійснювалась через торгівельні точки та оптові бази Дніпропетровщини. Аби оформити формальне «списання» продукції і для звітності перед постачальниками, зловмисники готувалися «липові» листи подяки від підрозділів тероборони та військових формувань	1	1,0 %
Керівник обласної організації міжнародної гуманітарної допомоги, зловживаючи своїм службовим становищем, залучив посередників для закупівлі продуктів харчування. Волонтер цієї ж благодійної організації, як пособник злочинів, домовлявся із суб'єктами господарювання про закупівлю продуктів за нижчими цінами, аргументуючи це придбанням товарів для гуманітарних потреб	1	1,0 %
Місцевий волонтер зі своєю спілницею – головою однієї з благодійних організацій, підробивши документи, оформив на себе автомобіль швидкої медичної допомоги, наданий як благодійну допомогу	1	1,0 %
Складські приміщення зайняли представники обласної військової адміністрації. Так площі, які орендують підприємці, перетворилися на базовий склад зберігання гуманітарної допомоги. При цьому не було укладено жодного договору з військовою адміністрацією, а відповідно не вівся облік	1	1,0 %
130 тонн борошна прибуло на одну із залізничних станцій Дніпропетровщини, звідки у вигляді гумдопомоги його почали розвозити місцевим територіальним громадам. Це борошно вирішили привласнити місцеві керівники територіальних громад. Вони вирішили не везти борошно людям, а продати його через підставних осіб за цінами нижче ринкових без жодних дозвільних документів	1	1,0 %
Підозрюваний разом з братом організували продаж транспортних засобів, ввезених на територію України як гуманітарну допомогу для потреб Збройних Сил України. З цією метою підозрювані, використовуючи Інтернет платформи для продажу автомобілів «autogia.com» та «olx.ua», здійснювали пошук покупців та продавали їм автомобілі, отримуючи прибуток під виглядом сплати благодійних внесків на банківський рахунок Благодійного Фонду, який очолював один із правопорушників, із цільовим призначенням «Благодійна допомога»	1	1,0 %
У Києві правоохоронці викрили керівництво мережі військових магазинів на розкраданні захисного спорядження Національної гвардії. Ця амуніція ввозилася в Україну як гуманітарна допомога ЗСУ. У квітні 2022 року підприємці звернулись до однієї зі столичних військових частин із пропозицією привезти для них безплатно бронепластини та захисні шоломи. Вони обіцяли закупити їх власним коштом за кордоном та передати військовим, як гуманітарну допомогу. Для цього комерсанти попросили надати	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
підприємству сертифікат на ввезення відповідного товару, що дозволяло уникнути проходження митних формальностей та сплати митних платежів до державного бюджету. Замість того, щоб безплатно передати товар військовим, підприємці запропонували керівництву частини укласти з ними договір купівлі-продажу та викупити шоломи та пластини за ринковою вартістю. Коли військові відмовили, підприємці почали тиснути на них. Водночас бронепластини та шоломи були виставлені на продаж через мережу власних магазинів		
Підозрюваний привласнив вантаж, який доставили зі Львова на одне зі складських приміщень Лубен	1	1,0 %
Фігурантка справи заволоділа гуманітарною допомогою, що надійшла на адресу Сумської ОВА для жителів Сумщини	1	1,0 %
Встановлено факт передачі посадовими особами Чернігівської ОВА 15 вагонів гуманітарної допомоги людині, яка на момент отримання офіційно перебувала за кордоном. В одному з магазинів, який раніше був визначений як склад гуманітарної допомоги, була проведена контрольна закупка, під час якої члени ТСК придбали товари з ознаками гуманітарної допомоги	1	1,0 %
У ДБР заявили про можливі зловживання у Буковинському онкоцентрі щодо стратегічної продукції. За даними слідства, онкоцентр купив для армії ліки та військове спорядження. Згодом ці речі незаконно продавали. За даними правоохоронців, центр купував військовий одяг, взуття, бронезилети, а також інші групи товарів, зокрема ліки та військові аптечки. Речі мали надходити захисникам, а не розпродаватись	1	1,0 %
Під виглядом волонтерів вони брали гуманітарну допомогу в Київській області, тоді привозили у Рівне в продавали	1	1,0 %
Слідство підозрює, що Віталій Серов, депутат Миргородської міської ради від партії «За Майбутнє», голова депутатської бюджетної комісії, привласнив майно – гуманітарну допомогу, яку Миргороду надали країни ЄС	1	1,0 %
У Луцьку викрили благодійний фонд на продажі гуманітарної допомоги. Йдеться про благодійний фонд «Добра справа»	1	1,0 %
Про злочин на лінію «102» повідомили працівники Благодійного фонду «Карітас». За словами керівника, на територію фонду близько опівдня зайшло двоє невідомих. Чоловіки переконалися, що їх ніхто не бачить, й проникли до одного із наметів, в якому зберігалася гуманітарна допомога. Зловмисники взяли звідти три коробки і почали тікати. Саме в цей час їх помітив працівник фонду та викликав поліцію	1	1,0 %
Зловмисник налагодив незаконний механізм збуту легкових авто, складаючи фіктивні документи про нібито їхню безоплатну передачу іншим волонтерським громадським організаціям	1	1,0 %
Працівники благодійної організації налагодили механізм збуту легкових авто, ввезених як гуманітарна допомога. Ділки продавали машини особам, які шукали транспорт для ЗСУ. За актом приймання-передавання автівки передавали військовим частинам як гуманітарну допомогу нібито на безоплатній основі. Проте фактично машини продавали за гроші	1	1,0 %
Зловмисники ввозили до України автомобілі під виглядом	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
гуманітарної допомоги нібито для військовослужбовців ЗСУ. Однак фактично вони продавали задля власного збагачення. Для прикриття злочинної діяльності ділки оформлювали документи через благодійну організацію		
Фігурант під виглядом гуманітарної допомоги для потреб армії завозив військову амуніцію, інші речі першої необхідності й транспортні засоби з нульовим розмитненням, але замість відправлення на фронт – продав	1	1,0 %
Організував схему продажу товарів гуманітарної допомоги. До цього «бізнесу» він залучив 7 своїх знайомих. Вони під виглядом волонтерської організації брали на складах у Київській області гуманітарну допомогу, яку Україні надсилали країни-донори, привозили її у Рівне і продавали	1	1,0 %
Обвинувачений обманом заволодів продуктами харчування і викрав медикаменти та інші речі, які призначались для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб. Чоловік збрехав настоятелю церкви, сказавши, що збирає продукти для українських військових, а після отримання харчів розпорядився ними на власний розсуд. Також під час охорони приміщення театру в Івано-Франківську він дізнався, що там зберігається гуманітарна допомога та незаконно виніс її для власного збагачення. Серед викраденого – медичні засоби та медикаменти	1	1,0 %
Тимчасова виконувачка обов'язків голови однієї з благодійних організацій організувала схему незаконної реалізації військової амуніції, а саме бронешилетів, ввезених на територію України у якості благодійної допомоги Збройним силам України	1	1,0 %
Організували схему незаконного отримання та реалізації гуманітарної допомоги. Отриману допомогу з країн ЄС та українських виробників, шахраї доставляли на орендовані склади та продавали через торгові точки та оптові бази	1	1,0 %
Франківець крав продукти харчування та медикаменти, які мали передати військовим і переселенцям. Потім він вирішив продати їх на ринку	1	1,0 %
Йдеться про Центр гуманітарної допомоги, створений на базі благодійного фонду. Керівник центру шукав постачальників гумдопомоги у країнах ЄС та отримував від українців пожертвування у вигляді продовольства, одягу, медикаментів та товарів військового призначення: турнікетів, шоломів, тактичних окулярів, бронешилетів	1	1,0%
Схема, яка використовується «псевдоволонтерами», полягає у продажу гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Місцеві жительки намагались викрасти з центру збору гумдопомоги речі, зібрані для військових та біженців. Вони вантажили до автомобіля свого родича продукти харчування, предмети гігієни та товари першої необхідності	1	1,0 %
Кілька робочих «схем», що застосовують шахраї, які заробляють на війні. Такі є не лише у сфері гуманітарної допомоги. Так, кошти збирають на придбання автомобілів високої прохідності нібито для бійців ЗСУ, а потім продають за ринковою ціною. Ще одна схема – це збирання великих сум нібито на евакуацію людей із небезпечних зон та з окупованих територій	1	1,0 %
Псевдоволонтери намагались реалізувати гуманітарну допомогу.	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
Вони звернулися до міської ради, щоб та посприяла виконати запит від одного з військових підрозділів, тобто передати для потреб армійців партію консервованого тушкованого м'яса. Міська рада посприяла виготовленню та придбанню продукції, й зловмисники одержали понад 1800 банок тушонки. гуманітарну допомогу вирішили реалізувати комерційним структурам, привласнивши гроші.		
У викладі поліції йдеться про двох чоловіків, які у своїй діяльності «прикривалися низкою благодійних громадських організацій». Серед цих організацій виявився фонд, керівником якого є львівський активіст Святослав Літинський	1	1,0 %
Епіцентр підписав договір на постачання бронежилетів виробництва ТОВ «Група Венето». При цьому постачальник надав компанії всі необхідні документи на товар: товарні накладні, сертифікати випробувань та якості. Відповідно, ТОВ «Епіцентр К» правомірно закупив сертифікований товар з усіма підтверджуючими документами. Пізніше від активістів надійшло звернення до СБУ з проханням перевірити зазначені бронежилети, що були схожі на ті, що були в гуманітарній допомозі для ЗСУ. У зв'язку з цим ці бронежилети було вилучено з продажу з декількох торговельних центрів.	1	1,0 %
Найчастіше шахраї збирають кошти на придбання автомобілів високої прохідності нібито для бійців ЗСУ, а потім продають їх за ринковою ціною. Також ділки збирають «гуманітарку» у вигляді різноманітних товарів. Ще одна схема – це збирання великих сум на псевдо-евакуаційні маршрути	1	1,0 %
У злочинній діяльності беруть участь і російські хакери. Для збору коштів вони створюють спеціальні Telegram-канали	1	1,0 %
Продаж військового спорядження, яке організація безкоштовно одержала від іноземних партнерів як гуманітарну допомогу	1	1,0 %
Використання благодійних пожертв не за призначенням. Представники організації одержували гроші на особисті банківські рахунки, реквізити яких розміщені на офіційному сайті ГО та сторінках у соцмережах	1	1,0 %
Реалізація військового спорядження, отриманого як гуманітарну допомогу	1	1,0 %
Керівник одного з рекламних холдингів України разом із співниками організував ввезення продукції військового призначення в Україну під виглядом гуманітарної допомоги. Щоб отримати дозвільні документи для безперешкодного перевезення амуніції через кордон, ділки вводили в оману посадових осіб ЗСУ, зокрема, приймали гарантійні листи від військової частини та ввозили спорядження		1,0 %
Чоловіки привласнювали пожертви від благодійників, які надходили нібито на рахунки громадської організації як допомога для ЗСУ. А далі через банківські відділення термінали виводили кошти з цих рахунків для власного збагачення	1	1,0 %
Керівник одного з місцевих благодійних фондів налагодив постачання військових та гуманітарних товарів від іноземних благодійних організацій на територію Одещини. Втім необхідні українським захисникам пристрої нічного бачення, каски, бронежилети, медичні аптечки та інше не потрапляли на потреби оборони – зловмисники намагалися їх незаконно продати	1	1,0 %
Посадовець вимагав та одержав 100 000 грн. хабаря від волонтера	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
за передачу автобуса, який міська рада отримала від однієї асоціації Фінляндії безкоштовно, як гуманітарну допомогу		
Представники військово-цивільних адміністрацій вимагають відкат у волонтерів за надання листів для пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України	1	1,0 %
Недобросовісні посадовці планували реалізувати понад 1 тисячу бронежилетів, які були призначені для Збройних сил України. Зазначені засоби захисту були виготовлені однією з громадських організацій. Амуніцію передали в Черкаську обласну військову адміністрацію, щоб звіти її відправили на потреби оборони. Однак недобросовісні урядовці вирішили нажитися на гуманітарній допомозі. Бронежилети намагалися продати через афілійовані комерційні структури та мережу супермаркетів. СБУ розкрила схему і вилучила частину спорядження в одній з торгових мереж. Бронежилети будуть передані на потреби ЗСУ	1	1,0 %
Зі свого автомобіля продавав імпорتنі медикаменти, продукти та навіть військові рації. Зловмисником виявився охоронець одного зі складів із гуманітарною допомогою	1	1,0 %
Запорізька поліція перевіряє інформацію щодо можливого розкрадання гуманітарної допомоги. Також до даного кримінального провадження долучені матеріали звернень за фактом можливого розкрадання та продажу гуманітарної допомоги на території Запорізької області. Кримінальне провадження розпочато на підставі повідомлення представника громадської організації міста Запоріжжя	1	1,0 %
На Одещині поліція затримала іноземця, який ввозив на територію області товари для продажу, у деклараціях позначаючи їх як «гуманітарну допомогу». Чоловік у деклараціях вказував, що везе фрукти та овочі для громадської організації. У митних деклараціях зазначав, що дана продукція завозиться як гуманітарна допомога для громадської організації. Під час огляду на митному контролі продукції вона відповідала заявленій – овочі та фрукти. Однак у подальшому правоохоронці перевірили інформацію щодо кінцевого отримувача. З'ясувалося, що громадська організація не замовляла та не отримувала від цього громадянина жодної гуманітарної допомоги. Ввезений таким чином товар реалізовувався на ринках регіону	1	1,0 %
Особи під виглядом волонтерів збирали кошти на території України, виводили гроші до Європи, і там закупували товари військового призначення. Зокрема це: бронежилети, оптичні прилади, квадрокоптери, наколінники й таке інше. Завозили все це як гуманітарну допомогу. Але потім вони її реалізовували	1	1,0 %
Встановили причетність зловмисника до продажу чотирьох автівок-позашляховиків, завезених в якості гуманітарної допомоги. представник благодійної організації ввіз на митну територію України автомобілі «Nissan Navara Rally Raid», «Mercedes-Benz ML», «Mitsubishi L200» і «Toyota Rav4» в якості гуманітарної допомоги. Дізнавшись, що жителька Буковини займається волонтерською діяльністю та шукає транспортні засоби для військових потреб, «благодійник» запропонував жінці придбати наявні автівки	1	1,0 %
Засновник та директор місцевої благодійної організації,	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
позиціонує себе у тому числі як волонтер, отримав належний дозвіл на безперешкодний виїзд за кордон, звідки й організував завезення продукції військового призначення під виглядом гуманітарної допомоги армії. Військове спорядження йому надавали закордонні благодійники переважно безкоштовно. Потім, замість безоплатної передачі українським військовослужбовцям, ділок ввезені партії спорядження частково – надавав безкоштовно близьким знайомим, які того потребували, але переважну більшість – продавав та отримував прибуток. При цьому ціни зловмисник дозволяв собі виставляти дещо нижчі за середньоринкові, оскільки амуніція йому діставалася фактично безкоштовно		
Запропонував волонтеру свої послуги з перевезення військового екіпірування з м. Києва до м. Чернігова, хоча насправді таких намірів не мав. Волонтер, довіряючи йому, передав чоловіку військове спорядження. Зазначене екіпірування волонтер придбав за власні кошти для ЗСУ та мав намір передати до Чернігівської військової обласної адміністрації для подальшого розподілення за потребами військовослужбовців. З отриманим військовим екіпіруванням громадянин зник і продав його, а виручені від реалізації грошові кошти привласнив	1	1,0 %
Четверо чоловіків, маючи дозволи на виїзд до Європейського союзу, ввозили до України гуманітарну допомогу для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб. Наділі завезені вантажі розподіляли між учасниками злочинної групи та реалізовували на території власних домогосподарств	1	1,0 %
Група чоловіків призовного віку після повномасштабного вторгнення РФ, втекли з України за підробленими документами. Після цього вони почали продавати в Україну під видом «гуманітарної допомоги» західну військову амуніцію і товари подвійного призначення, ухиляючись при цьому від сплати податків. Загалом за час війни фігуранти продали товарів на суму понад 60 млн гривень. За наявними даними, вони мінімум втричі завищували вартість продукції. Завдяки схемі із «гуманітарною допомогою» вдалось ухилитися від сплати податків	1	1,0 %
Двоє мешканців Сміли надали фіктивні документи до міської ради на отримання гуманітарної допомоги для українських захисників. Ділки вказали, що нібито отримали запит з одного із військових підрозділів і планують передати на потреби оборони партію тушонки. Міська рада сприяла виготовленню та придбанню допомоги і надала зловмисникам майже 2000 банок тушонки. Однак, псевдоволонтери вирішили «нажитися» та намагалися реалізувати комерційним структурам гуманітарну допомогу	1	1,0 %
Під час воєнного стану депутатка разом зі своїм чоловіком організували незаконну реалізацію гуманітарної допомоги. Зокрема, подружжя намагалось продати завезений в якості гуманітарної допомоги в Україну транспортний засіб марки «Volkswagen LT28», призначений для передачі ЗСУ	1	1,0 %
Жителю Волинської області повідомлено про підозру за фактом	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги – легкових авто Volkswagen Touran, Hyundai Santa FE та KIA Sorento. За даними слідства, представник громадської волонтерської організації, що займається, зокрема, поставками гуманітарних вантажів з країн ЄС, налагодив незаконний механізм збуту легкових авто. Він нібито складав фіктивні документи про їх безоплатну передачу іншим волонтерським громадським організаціям. через митний кордон України було ввезено та задекларовано як гуманітарну допомогу легкові автомобілі Hyundai Santa FE, KIA Sorento та Volkswagen Touran. У подальшому підозрюваний доставив їх до Кропивницького, щоб збути їх за готівку місцевому мешканцю		
Ввозили до України гуманітарну допомогу для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб. В подальшому завезені вантажі розподіляли між учасниками злочинної групи та реалізовували її	1	1,0 %
Чоловіки, маючи дозволи на виїзд до Європейського союзу, ввозили до України гуманітарну допомогу для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб	1	1,0 %
Псевдоволонтер діяв у столиці та торгував гуманітарною допомогою, яку надсилали в Україну іноземці. Під час розслідування здійснили три контрольних закупки. Ці закупки є вагомим доказом винуватості підозрюваного	1	1,0 %
Зловмисники намагались незаконно реалізувати товари, які надходили українським захисникам від іноземних гуманітарних та благодійних організацій	1	1,0 %
Ділок планував нажитися на продажі військової амуніції, продуктах харчування та товарах особистої гігієни, ввезених в Україну для подальшого розподілення у регіони, які найбільше постраждали від російської агресії. Зловмисник надав орендоване гаражне приміщення для тимчасового зберігання гуманітарної допомоги. Проте, він систематично вивозив частину товару та продавав	1	1,0 %
Місцевий журналіст Костянтин Риженко публікує фото хліба від продовольчої місії ООН, який продають у кіоску навіть не знявши упаковку з написом «Міжнародна продовольча програма ООН», яка передбачає безкоштовну роздачу продовольства нужденним	1	1,0 %
На полицях торгових мереж нерідко у продажу виявляється безплатно поставлене продовольство. Наприклад, у супермаркетах «АТБ» у всіх регіонах продаються польські консерви, надані західним сусідом та союзником Києва. Скарги від населення надходять на супермаркети «Сільпо» та «АТБ», які торгують тушонкою та засобами особистої гігієни з «гуманітарних наборів». Визначити західну «гуманітарку» у продажу легко – на продуктах немає українського маркування	1	1,0 %
У Західній Україні також дуже популярні схеми неофіційних «податків» із підприємців. Шахраї дзвонять бізнесменам від імені або українських військових, або представників місцевої адміністрації і наполегливо пропонують «допомогти» ЗСУ грошима, якщо вони хочуть і надалі вести свій бізнес	1	1,0 %
Агент НАБУ Євген Шевченко оприлюднив інформацію про	1	1,0 %

Схеми	Кількість	%
масштаби розкрадання гуманітарної допомоги у Запоріжжі. Він зазначив, що посадовці розкрадали у промислових масштабах майже всю гуманітарну допомогу, яка надходила до міста та області, і продавали її через торговельні мережі АТБ та «Сільпо». До розкрадання гуманітарної допомоги причетні голова Запорізької обласної військової адміністрації Олександр Старух, заступник голови Запорізької ОВ Злата Некрасова, депутат Запорізької обласної ради Віктор Щербина та секретар Запорізької міськради Анатолій Куртєв		
Чоловік у телеграм-каналі розмістив оголошення про надання послуг із перевезення гуманітарних вантажів. Потім під час «виконання замовлення» чоловік надав 40 бронежилетів, 15 рацій, дитячі товари та ліки, які волонтери закупили для військовослужбовців Збройних сил України. Але на цьому чоловік не зупинився. Він просив перераховувати додатково гроші, а коли отримував – більше не виходив на зв'язок	1	1,0 %
Посадові особи розкрадали у промислових масштабах майже всю гуманітарну допомогу, яка надходила до міста та області, і продавали її через відомі торгові мережі	1	1,0 %
Правоохоронці розслідують причетність кримінального авторитету «Наріка» та бізнесмена Веміра Давітяна, друга голови парламентської партії «Слуга народу» Давида Арахамії до розкрадання гуманітарної допомоги в Запоріжжі	1	1,0 %

Таблиця 18. Особа кримінального правопорушника:

Категорії	Кількість	%
Стать:	–	–
Чоловік	72	72,0 %
Жінка	12	12,0 %
Вік:	–	–
20-30 років	2	2,0 %
31-40 років	4	4,0 %
41-50 років	4	4,0 %
51-60 років	1	1,0 %
61 рік і більше	0	0 %
Професійний статус:	–	–
Високопосадовці	11	11,0 %
Представники місцевої влади, посадовці (без конкретики)	3	3,0 %
Виконувач обов'язків міського голови одного з міст	1	1,0 %
Голова обласної військової адміністрації	1	1,0 %
Заступник голови ОВА	1	1,0 %
Міський голова	1	1,0 %
Посадові особи ОВА	1	1,0 %
Високопосадовиця обласної військової адміністрації	1	1,0 %
Керівники територіальних громад	1	1,0 %
Очільник районної військової адміністрації	1	1,0 %
Депутати	3	3,0 %
Депутат обласної ради	1	1,0 %
Депутатка однієї з міських рад – голова благодійної організації	1	1,0 %

Категорії	Кількість	%
Депутат міської ради від партії «За Майбутнє», голова депутатської бюджетної комісії	1	1,0 %
<i>Представники благодійних організацій</i>	11	11,0 %
Член правління благодійної організації	1	1,0 %
Керівник благодійного фонду	2	2,0 %
Представник благодійної організації	3	3,0 %
Засновник та директор місцевої благодійної організації	1	1,0 %
Місцевий бізнесмен, керівник благодійного фонду	1	1,0 %
Голова однієї з благодійних організацій	1	1,0 %
Керівниця благодійної організації	1	1,0 %
Тимчасова виконувачка обов'язків голови однієї з благодійних організацій	1	1,0 %
<i>Представники громадських організацій та організацій гуманітарної допомоги</i>	4	4,0 %
Голова громадської організації	1	1,0 %
Представник громадської організації, яка займається волонтерською діяльністю	1	1,0 %
Керівник обласної організації міжнародної гуманітарної допомоги	1	1,0 %
Громадський активіст	1	1,0 %
<i>Представники бізнес-структур</i>	10	10,0 %
Президент Міжнародного інвестиційного офісу, екскерівник Управління інвестиційної політики облдержадміністрації	1	1,0 %
Колишній керівник млинзаводу	1	1,0 %
Ексвласник ТОВ	1	1,0 %
Директор ТОВ	1	1,0 %
Екскерівник ТОВ «Продзернопром» й нинішній директор Полтавського комбінату хлібопродуктів	1	1,0 %
Бізнесмен	1	1,0 %
Фізична особа – підприємець	2	1,0 %
Власник та керівник торгової мережі військових крамниць	1	1,0 %
ТОВ «Група Венето»	1	1,0 %
<i>Митники</i>	1	1,0 %
Митники	1	1,0 %
<i>Медичні працівники</i>	1	1,0 %
Керівник обласної клінічної лікарні	1	1,0 %
<i>Різне</i>	11	11,0 %
Головний редактор інформаційного видання	1	1,0 %
Секретар міської ради	1	1,0 %
Директорка агенції	1	1,0 %
Працівники будинку культури	1	1,0 %
Охоронець одного зі складів із гуманітарною допомогою	1	1,0 %
Кримінальний авторитет «Нарік»	1	1,0 %
Волонтери	4	1,0 %
Іноземець	1	1,0 %

Таблиця 19. Об'єкт кримінально протиправних посягань:

Об'єкт	Кількість	%
Гуманітарна допомога (без конкретики)	12	12,0 %
Засоби гігієни, медичне обладнання, продукти харчування, матраци, ліжка, інвалідні візки, подушки тощо	1	1,0 %
Автомобілі швидкої медичної допомоги	1	1,0 %
Медикаменти, медичне обладнання, носі для військових, військові пайки, гуманітарні бокси, військова амуніція, гуманітарні бокси, а також безліч уже зіпсованих продуктів. Військову амуніцію для розмінування, бронезилети, шоломи, носі для евакуації поранених	1	1,0 %
Продукти харчування, предмети гігієни та товари першої необхідності	1	1,0 %
Військова амуніція	1	1,0 %
Шоломи, тепловізори, рації, елементи вогнепальної зброї та інші технічні засоби	1	1,0 %
Продукти харчування, медичне устаткування, дитячий одяг, взуття, постільну білизну, засоби гігієни	1	1,0 %
Медобладнання, медпрепарати, інші продукти іноземного виробництва, а також автомобіль швидкої медичної допомоги	1	1,0 %
Провіант (зокрема, дитяче харчування), ковдри, одяг, побутовий інвентар, побутова хімія та засоби гігієни	1	1,0 %
Предмети індивідуального захисту військових, зокрема шоломи та захисні окуляри	1	1,0 %
Продукти харчування	1	1,0 %
Бронезилети, що були схожі на ті, що були в гуманітарній допомозі для ЗСУ	1	1,0 %
Одяг, взуття та засобів гігієни	1	1,0 %
Військове спорядження – екіпірування для потреб ЗСУ	1	1,0 %
Благодійні грошові пожертви	1	1,0 %
Бронезилети та військові каски для потреб ЗСУ	1	1,0 %
Пристрої нічного бачення, каски, бронезилети, медичні аптечки та інше	1	1,0 %
Автобус	1	1,0 %
Бронезилети	1	1,0 %
Імпортні медикаменти, продукти та військові рації	1	1,0 %
Продовольство, одяг, медикаменти та товари військового призначення: турнікети, шоломи, тактичні окуляри, бронезилети	1	1,0 %
Лікувальні засоби	1	1,0 %
Бронезилети, оптичні прилади, квадрокоптери, наколінники й таке інше	1	1,0 %
Автомобілі «Nissan Navara Rally Raid», «Mercedes-Benz ML», «Mitsubishi L200» і «Toyota Rav4»	1	1,0 %
Товари мілітарного призначення – квадрокоптер, тактичні рукавички, медичні турнікети, наколінники, тактичні шоломи, військові рюкзаки, бронезилети, зарядні пристрої, медичні препарати та засоби гігієни, продукти харчування	1	1,0 %
Військове спорядження – 40 бронезилетів, 15 рацій, 4 коробки кровозупиняючих медичних засобів	1	1,0 %
Формений одяг, розгрузки, тактичні окуляри, ножі, продукти харчування, засоби особистої гігієни, речі для немовлят, аптечки та медикаменти, серед яких сильнодіючий лікарський засіб «Грамадол»	1	1,0 %
Бронезилети, каски, наколінники, підсумки, тепловізори, біноклі,	1	1,0 %

Об'єкт	Кількість	%
оптичні приціли, безпілотні літальні апарати		
Тушонка	1	1,0 %
Легкові автомобілі Hyundai Santa FE, KIA Sorento та Volkswagen Touran	1	1,0 %
Формений одяг, розгрузки, тактичні окуляри, ножі, продукти харчування, засоби особистої гігієни, речі для немовлят, аптечки та медикаменти	1	1,0 %
Формений одяг, розгрузки, тактичні окуляри, ножі, продукти харчування, засоби особистої гігієни, речі для немовлят, аптечки та медикаменти, серед яких сильнодіючий лікарський засіб «Трамадол»	1	1,0 %
Продукти харчування, ліки, засоби гігієни	1	1,0 %
Пристрої нічного бачення, коліматори, оптичні приціли, бронезилети та медичні аптечки	1	1,0 %
Військова амуніція, продукти харчування та товари особистої гігієни	1	1,0 %
Продукти харчування	1	1,0 %
22 морські контейнери, 389 залізничних вагонів, 220 вантажних автомобілів гуманітарної допомоги	1	1,0 %
40 бронезилетів, 15 рацій, дитячі товари та ліки	1	1,0 %
Автомобілі	8	8,0 %
Продукти харчування, медикаменти та інші речі, які призначались для потреб ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб	1	1,0 %
Військова амуніція, а саме бронезилети	1	1,0 %
11 транспортних засобів – здебільшого позашляховики, товари гуманітарної допомоги – бронезилети, плити до них, плитоноски, тепловізор та інший військовий одяг та спорядження, а також сотні коробок із засобами гігієни, ліками та продуктами харчування	1	1,0 %
Бронезилети	1	1,0 %
Автомобілі Hyundai Santa FE, KIA Sorento та Volkswagen Touran	1	1,0 %
Продукти харчування та медикаменти	1	1,0 %
8 упаковок з памперсами та засоби гігієни для людей з обмеженими можливостями	1	1,0 %
Засоби гігієни, спальні мішки, розкладні ліжка, одяг, консерви, газові примуси і т. д.	1	1,0 %
Бронезилети, плити до них, плитоноски, тепловізор та інший військовий одяг та спорядження, а також сотні коробок із засобами гігієни, ліками та продуктами харчування	1	1,0 %
116 бронезилетів, 4 800 бронепластин, 2 278 «розгрузок», а також 650 тисяч гривень	1	1,0 %
2 тисячі пластин для бронезилетів, шоломів та іншої військової амуніції	1	1,0 %
Харчові продукти, побутова хімія, засоби гігієни	1	1,0 %
Гуманітарне борошно	1	1,0 %
Продукти харчування	4	4,0 %

Таблиця 19-1. Об'єкт кримінально протиправних посягань:

Об'єкт	Кількість	%
<i>Засоби гігієни, побутова хімія</i>	19	19,0 %
Предмети гігієни	15	15,0 %
Памперси та засоби гігієни для людей з обмеженими можливостями	1	1,0 %
Товари першої необхідності	1	1,0 %
Побутова хімія	2	2,0 %
<i>Продукти</i>	32	32,0 %
Продукти харчування	28	28,0 %
Дитяче харчування	1	1,0 %
Військові пайки	1	1,0 %
Гуманітарні бокси	2	2,0 %
<i>Побутові речі</i>	9	9,0 %
Матраци	1	1,0 %
Ліжка, розкладні ліжка	2	2,0 %
Ковдри, подушки	2	2,0 %
Постільна білизна	1	1,0 %
Побутовий інвентар	1	1,0 %
Спальні мішки	1	1,0 %
Газові примуси	1	1,0 %
<i>Товари медичного призначення</i>	29	29,0 %
Медикаменти	14	14,0 %
Медичне обладнання	6	6,0 %
Інвалідні візки	1	1,0 %
Медичні аптечки для військових	1	1,0 %
Лікувальні засоби	1	1,0 %
Медичні турнікети	1	1,0 %
Кровозупиняючі медичні засоби для військових	1	1,0 %
Аптечки	4	4,0 %
<i>Військова амуніція</i>	94	94,0 %
Ноші для евакуації поранених військових	2	2,0 %
Турнікети	1	1,0 %
Військова амуніція	6	6,0 %
Військова амуніція для розмінування	1	1,0 %
Формений одяг	4	4,0 %
Бронежилети	19	19,0 %
Плити до бронежилетів	4	4,0 %
Плитоноски	2	2,0 %
Шоломи	11	11,0 %
Тепловізори	4	4,0 %
Розгрузки	4	4,0 %
Тактичні окуляри	5	5,0 %
Тактичні рукавички	1	1,0 %
Оптичні прилади	3	3,0 %
Пристрої нічного бачення	1	1,0 %
Військові рюкзаки	1	1,0 %
Квадрокоптери	3	3,0 %
Наколінники	4	4,0 %
Рації	4	4,0 %
Підсумки	1	1,0 %
Елементи вогнепальної зброї	1	1,0 %

Об'єкт	Кількість	%
Різні технічні засоби	1	1,0 %
Предмети індивідуального захисту військових	1	1,0 %
Військове спорядження – екіпірування	3	3,0 %
Пристрої нічного бачення	1	1,0 %
Зарядні пристрої	1	1,0 %
Ножі	3	3,0 %
Біноклі	1	1,0 %
<i>Транспортні засоби</i>	15	15,0 %
Автомобілі швидкої медичної допомоги	2	2,0 %
Автобус	1	1,0 %
Автомобілі	12	12,0 %
<i>Одяг, взуття</i>	11	11,0 %
Дитячий одяг	1	1,0 %
Взуття	2	2,0 %
Одяг	4	4,0 %
Речі для немовлят	3	3,0 %
Дитячі товари	1	1,0 %
<i>Благодійні грошові пожертви</i>	2	2,0 %
Благодійні грошові пожертви	2	2,0 %

Таблиця 20. Збитки

Розмір збитків	Кількість	%
Більше 80 тис. гривень	1	1,0 %
Понад 185 тис. гривень	1	1,0 %
200 тис. гривень	3	3,0 %
Близько 228,5 тис. гривень	2	2,0 %
Понад 300 тис. гривень	1	1,0 %
321 720 гривень	1	1,0 %
Майже 500 тис. гривень	5	5,0 %
535 тис. гривень	1	1,0 %
Майже 550 тис. гривень	1	1,0 %
700 тис. гривень	1	1,0 %
850 тис. гривень	2	2,0 %
Майже 1 млн. 522 тис. гривень	1	1,0 %
2 млн. гривень	3	3,0 %
Понад 8 млн. гривень	1	1,0 %
Понад 12 млн. гривень	2	2,0 %
16 млн. 500 тис. гривень	1	1,0 %
Близько 25 млн. гривень	1	1,0 %
Понад 28 млн. гривень	1	1,0 %
60 млн. гривень	1	1,0 %
12 300 доларів США	1	1,0 %
Майже 12,3 тисячі євро	1	1,0 %
Мільйони доларів	1	1,0 %
Ухилився від сплати податків на близько 20 млн. гривень	1	1,0 %

Таблиця 20-1. Збитки

Розмір збитків	Кількість	%
До 100 тис. грн.	1	1,0 %
100-200 тис. грн.	4	4,0 %
201-500 тис. грн.	11	11,0 %
501-800 тис. грн.	3	3,0 %
801 тис. грн. – 1 млн. грн.	1	1,0 %
1-2 млн. грн.	4	4,0 %
2-5 млн. грн.	0	0 %
5-10 млн. грн.	1	1,0 %
10-20 млн. грн.	3	3,0 %
Більше 20 млн. грн.	4	4,0 %

Таблиця 21. Дії фігурантів кваліфіковані за деякими статтями кримінального кодексу України:

Дії	Кількість	%
Ч. 4 ст. 185 Кримінального кодексу України (Вчинення крадіжки в умовах воєнного стану)	3	3,0 %
Ч. 1 ст. 190 Кримінального кодексу України (Шахрайство)	1	1,0 %
Ч. 2, 3 ст. 190 Кримінального кодексу України (Шахрайство)	1	1,0 %
Ч. 4 ст. 191 Кримінального кодексу України (Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем)	3	3,0 %
Ч. 5 ст. 191 Кримінального кодексу України (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем)	4	4,0 %
Ст. 201-2 Кримінального кодексу України (Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги)	1	1,0 %
Ч. 3 ст. 201-2 Кримінального кодексу України (Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги)	18	18,0 %
Ч. 3 ст. 209 Кримінального кодексу України (Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом)	2	2,0 %
Ч. 1 ст. 358 Кримінального кодексу України (Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів)	1	1,0 %
Ч. 4 ст. 358 Кримінального кодексу України (Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів)	1	1,0 %
Ч. 2 ст. 263 Кримінального кодексу України (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами)	1	1,0 %
Ч. 3 ст. 368 Кримінального кодексу України (Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою) Кримінального кодексу України	2	2,0 %
Ст. 368-5 Кримінального кодексу України (Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою)	2	2,0 %

Таблиця 22. Поради:

Поради	Кількість	%
Комісія може визнавати певний товар чи вантаж гуманітарною допомогою і відповідно ця допомога має мати певні документи. Зокрема відомості про донора, хто надає цю допомогу. Далі отримувача допомоги	1	1,0 %
Необхідно все фіксувати, оскільки ВР прийняла цей закон, який встановлює відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги або благодійних пожертв, і там досить серйозна відповідальність: від 3 років до 12, залежно в яких розмірах привласнили собі цю допомогу. Тому, щоб не стати злочинцями в межах цього закону і від необізнаності не зробити гірше, фахівці рекомендують обов'язково консультуватися з юристами перед отриманням будь-якої допомоги. Адже в бажанні допомогти іншим можна добряче нашкодити в першу чергу собі	1	1,0 %
Аби попередити або мінімізувати розкрадання гуманітарної допомоги краще працювати з фондами, які працюють напряму з державними органами: МОЗом, коли передає йому аптечки для військових, або з ТРО чи військовими частинами, у випадку постачання амуніції	1	1,0 %
Для якісної координації зусиль в Україні створені різні бази волонтерських ініціатив. Такі платформи, як UAHelpers, «Українська волонтерська служба», «Робота в тилу» та інші, дозволяють вирішити ключові напрямки узгодження пропозиції та прохання про допомогу. Також можна приєднуватись до перевірених фондів чи волонтерських організацій, попередньо вивчивши їх досвід роботи та поцікавившись результатами	1	1,0 %
У другій половині березня Нацполіцією був посилений контроль за гуманітарними вантажами, направленими захисникам та цивільним. Втім, у фіксуванні випадків шахрайства дуже важлива й допомога громадян. Якщо ви стали свідком нецільового використання гуманітарної допомоги, слід повідомити про це поліцію за номером 102. Якщо на цій лінії є перебої, можна повідомити за резервними номерами. Також можна повідомляти на гарячу лінію СБУ 0-800-501-482 або на відповідну електронну адресу callcenter@ssu.gov.ua Під час повідомлення про факти злочинів правоохоронців потрібно обов'язково зазначити місце, де був помічений продаж допомоги. Важливо також описати обставини, за яких це відбулося	1	1,0 %
Завжди можна повідомити про порушення журналістів, які допоможуть з оприлюдненням ганебних фактів збагачення на людській біді. Публічність у таких випадках спрацьовує на відмінно	1	1,0 %
Питання – як реагувати на подібні кейси, аби, з одного боку, не замовчувати їх, а з іншого – щоб оприлюднення інформації не погіршувало імідж нашої держави в очах міжнародної спільноти та не підривало довіру до українців у донорів, котрі надають допомогу. Очевидно, що реакція суспільства повинна бути. І саме красномовне свідчення того, що ми це не толеруємо та вміємо вирішувати такі складні проблеми, стане іспитом на нашу колективну зрілість. Можливо, хтось сказав би, що зараз підіймати такі теми не на часі. Та тут достатньо переконливим буде аргумент щодо того, що не на часі робити махінації з гуманітарною допомогою. Ба більше, це не на часі завжди, бо в цивілізованому суспільстві не повинно бути місця подібним явищам	1	1,0 %
Регламентация процедур надання допомоги. У першу чергу	1	1,0 %

Поради	Кількість	%
бізнесу слід чітко врегулювати питання надання допомоги у внутрішніх регламентах, визначивши цільове призначення, за яким компанія надає допомогу, обмеження повноважень щодо прийняття рішень про надання допомоги, а також порядок встановлення розміру відповідного бюджету та контролю його використання. Додатковим захисним механізмом може бути створення в компанії колегіального органу, що буде розглядати всі запити про надання допомоги		
Перевірка контрагентів. Втім, зрозуміло, що у певних випадках у компанії немає можливості самостійно придбати матеріальні цінності або надати допомогу безпосередньо кінцевим отримувачам, а тому прийдеться покладатися на посередників, якими можуть бути благодійні організації, волонтери тощо. У такому випадку важливо ретельно перевірити, з ким збираєтесь мати справу. Йдеться не тільки про встановлення реєстраційних даних, інформації про засновників, а ще й про аналіз репутації та попереднього досвіду – публічні джерела та соціальні мережі сьогодні можуть надати достатньо інформації для базового скринінгу контрагента. Не зайвим буде також запросити рекомендації від інших осіб, що надавали допомогу, а також звіти та підтвердження надання допомоги кінцевим набувачам. Якщо компанія планує направляти грошові кошти благодійній організації або волонтерам для закупівлі товарів або послуг, варто зрозуміти, чи володіють останні необхідним досвідом та компетенціями для організації відповідної закупівлі, наскільки прозорі процедури закупівлі. За наявності будь-яких сумнівів щодо порядності та компетентності осіб, які здійснюють збір коштів, краще розглянути альтернативні можливості надання допомоги.	1	1,0 %
Спосіб надання допомоги. Важливо обирати способи надання допомоги, яким притаманний низький ризик шахрайства. Так, наприклад, самостійна закупівля та подальша передача кінцевим набувачам допомоги усуває будь-яких проміжних учасників. Надання допомоги в натуральній формі загалом є менш вразливим до ризиків шахрайств, оскільки компанія самостійно контролює процес закупівлі, ціни закупівлі, якість та комплекtnість придбаних товарно-матеріальних цінностей. Також треба пам'ятати про перевірку постачальників, адже у випадку самостійної закупівлі, як правило, номенклатура, ринок, постачальники будуть відрізнятися від звичних для повсякденної діяльності компанії. Отже доречним буде впевнитись, що компанія має справу з виробниками та офіційними дистриб'юторами, які довгий час працюють на відповідному ринку та мають надійну репутацію	1	1,0 %
Укладання договору. Навіть за відсутності індикаторів потенційного ризику шахрайства з боку контрагентів, не слід нехтувати укладанням договору в письмовій формі, який врегулює цільове призначення допомоги, терміни та порядок виконання сторонами зобов'язань, а також запровадить механізми контролю виконання таких зобов'язань благодійною організацією або волонтерами. Перемовини під час укладання договору матимуть певний дисциплінуючий вплив на контрагента	1	1,0 %
Контроль використання коштів. Зазвичай компанії перераховують	1	1,0 %

Поради	Кількість	%
кошти благодійній організації або волонтерам та на цьому вважають своє завдання виконаним. Однак, важливо впевнитися, що відповідні матеріальні цінності були придбані та потрапили до кінцевих набувачів. Для цього слід передбачити в договорі зобов'язання надати звіт з боку благодійної організації або волонтерів про використання коштів, що буде включати: – копії договорів та первинних документів, що підтверджують придбання благодійною організацією матеріальних цінностей або послуг, що призначені для передання кінцевим набувачам допомоги; – підтвердження факту передання матеріальних цінностей або послуг кінцевим набувачам (відповідні накладні/ акти, фото- та/ або відео передачі). Компанія також може вирішити, що буде здійснювати контроль використання коштів, починаючи з етапу закупівлі. У такому випадку звіт контрагента має містити технічне завдання на закупівлю, комерційні пропозиції учасників закупівельної процедури, результати розгляду пропозицій тощо		
Важливий не тільки громадський контроль, а й відповідне реагування на такі факти від правоохоронних органів	1	1,0 %
Департамент стратегічних розслідувань у регіонах має супроводжувати транспортні засоби, які переміщують гуманітарну допомогу до місць фактичного розвантаження. Спільно з отримувачами вантажів у пунктах їх отримання представники поліції мають здійснювати огляд на предмет наявності повного переліку майна, яке було зафіксовано при перетині кордону. Також їм доручено отримувати від водіїв маршрут слідування вантажу по території України та організацію-отримувача	1	1,0 %
Якщо контроль, насамперед, з тієї сторони, яка її надає, буде відсутнім, на цьому наживатимуться (розподіляючи допомогу серед свого кола) люди, яким допомога не призначається	1	1,0 %
Допомагати потрібно, але варто робити це через перевірені організації, волонтерів з чистою репутацією, а гроші надсилати на офіційні рахунки	1	1,0 %

ДІАГРАМИ

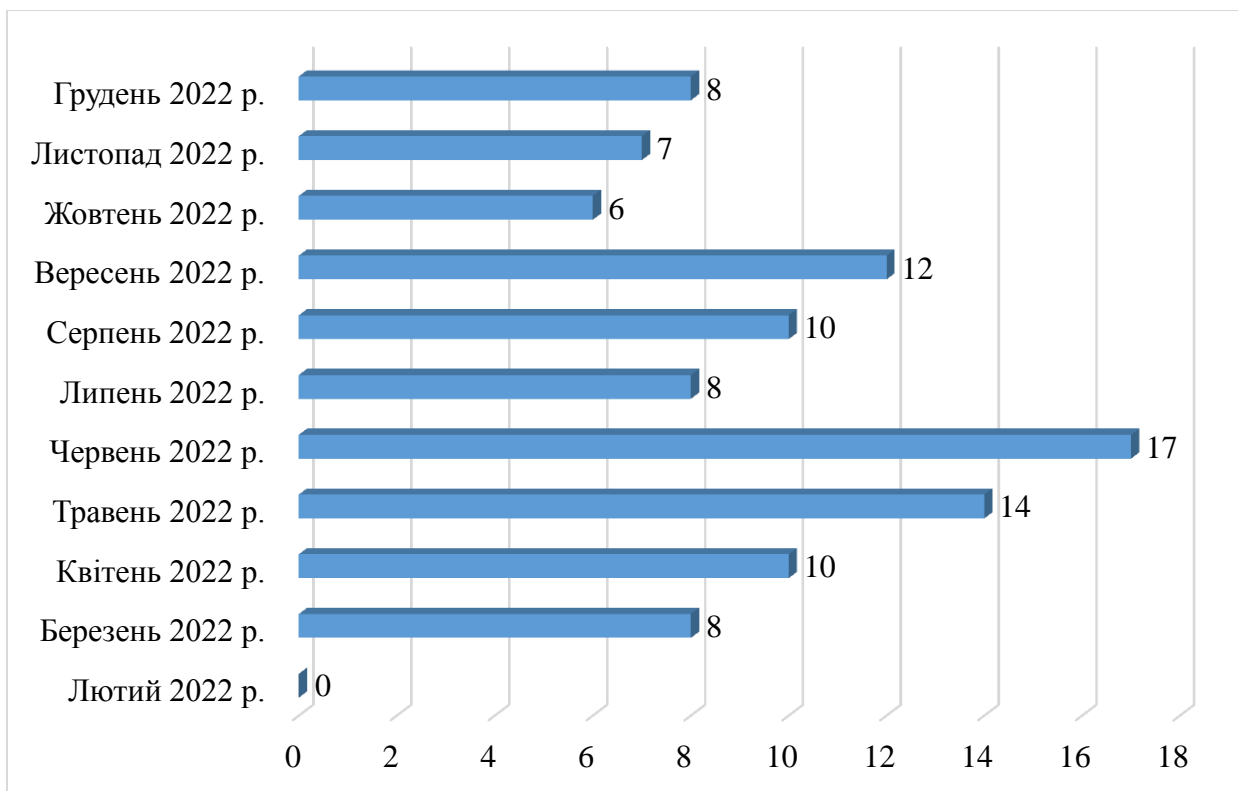

Рис. 1. Дата публікації

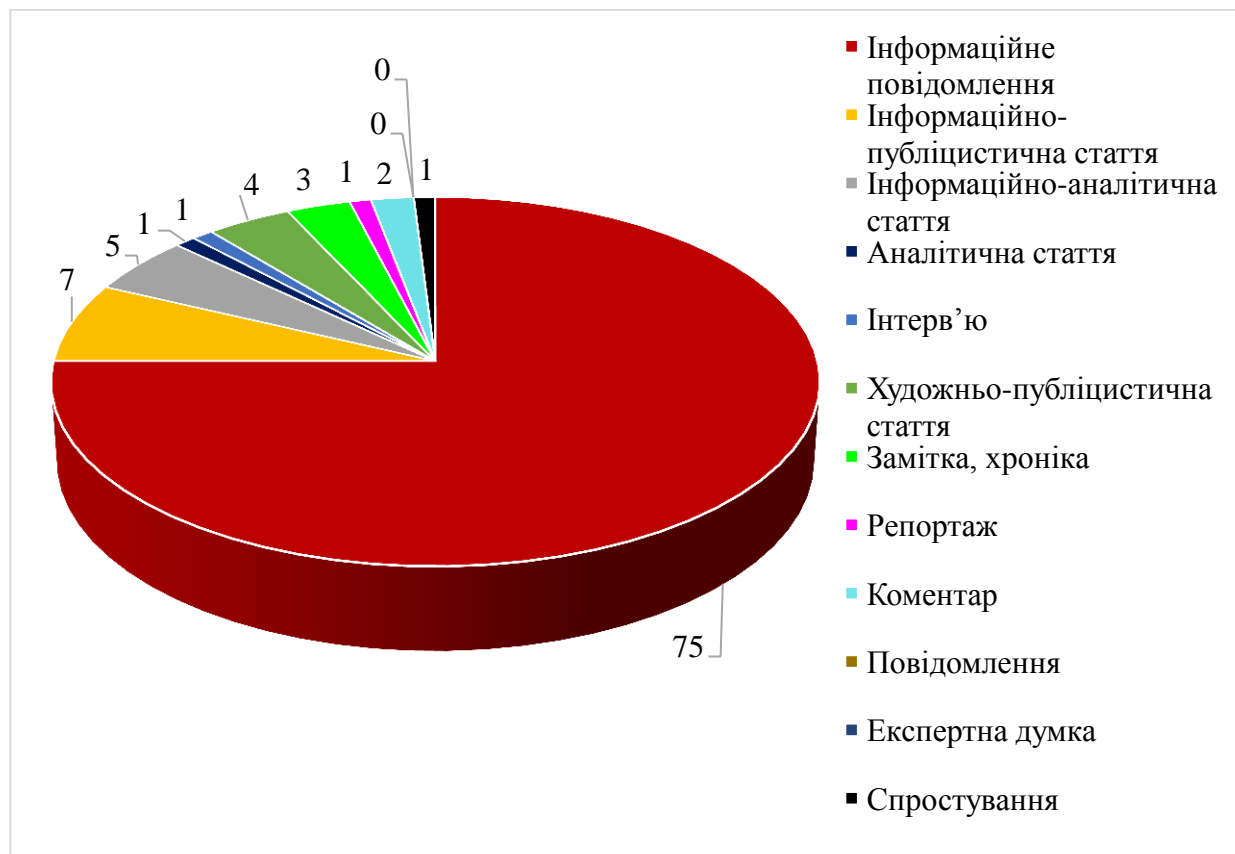

Рис. 2. Жанр

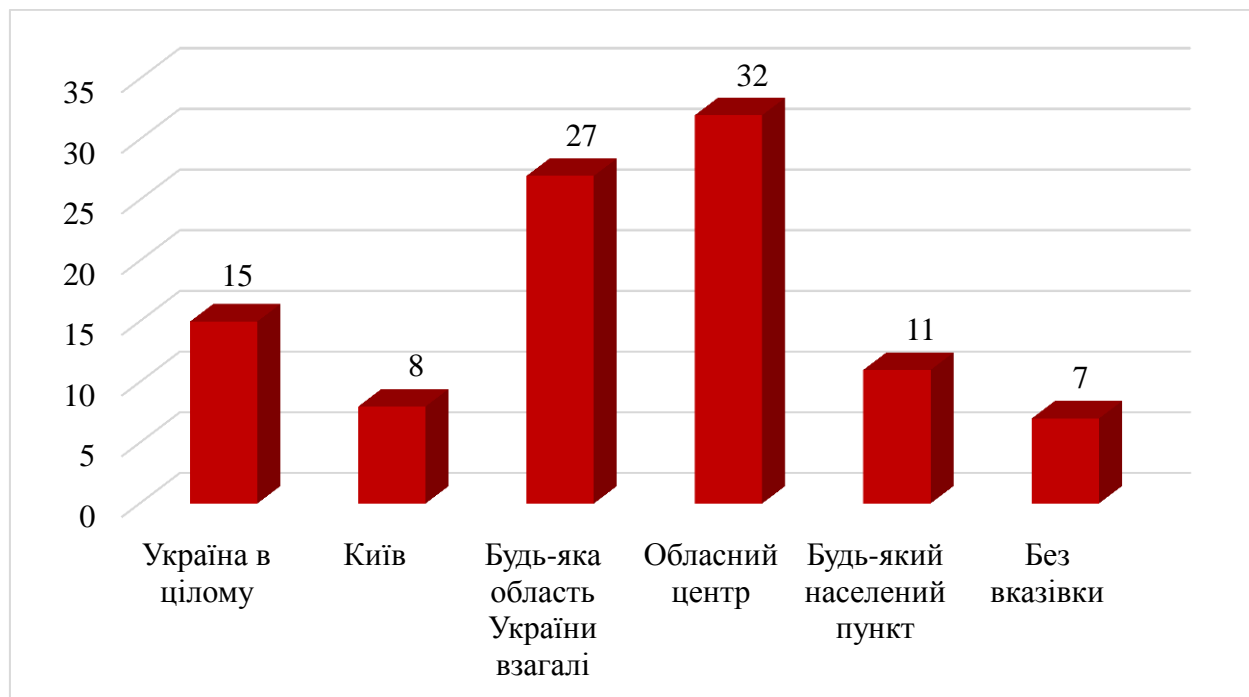

Рис. 3. Географічні характеристики контенту (локальність)

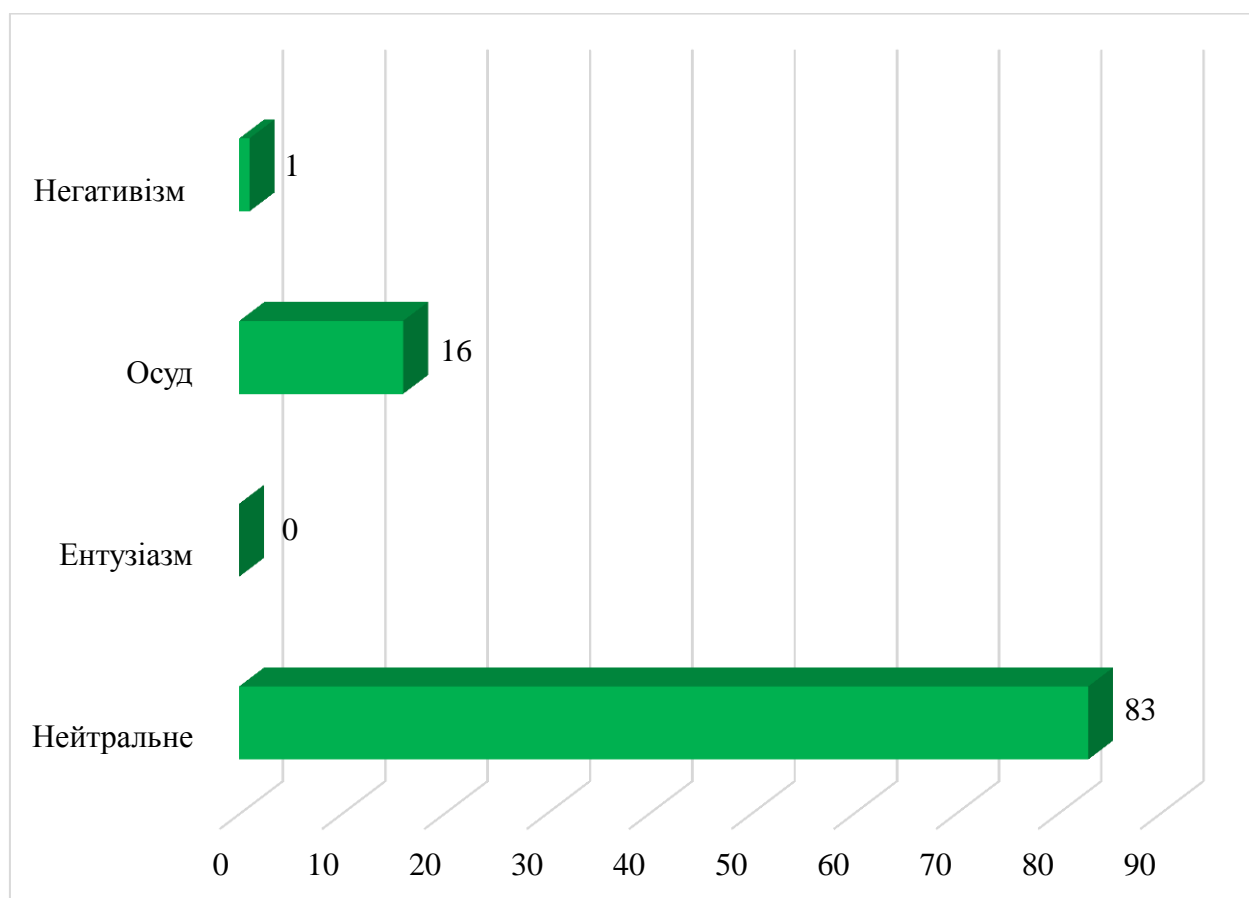

Рис. 4. Емоційне забарвлення

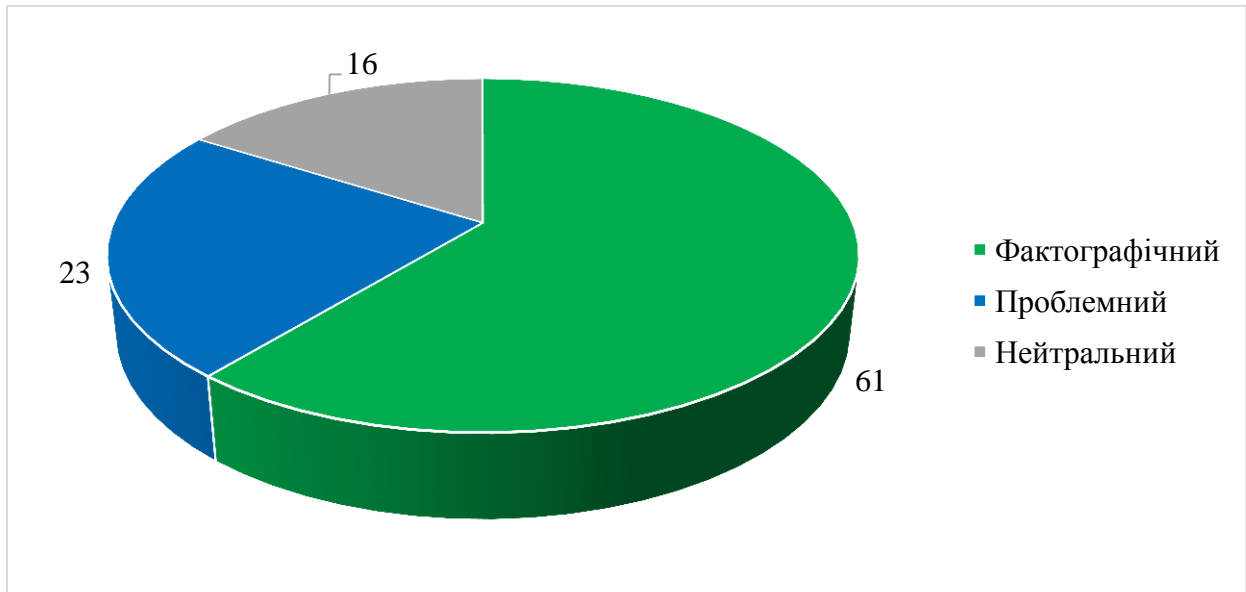

Рис. 5. Характер публікації

Рис. 6. Тема (зміст статті)

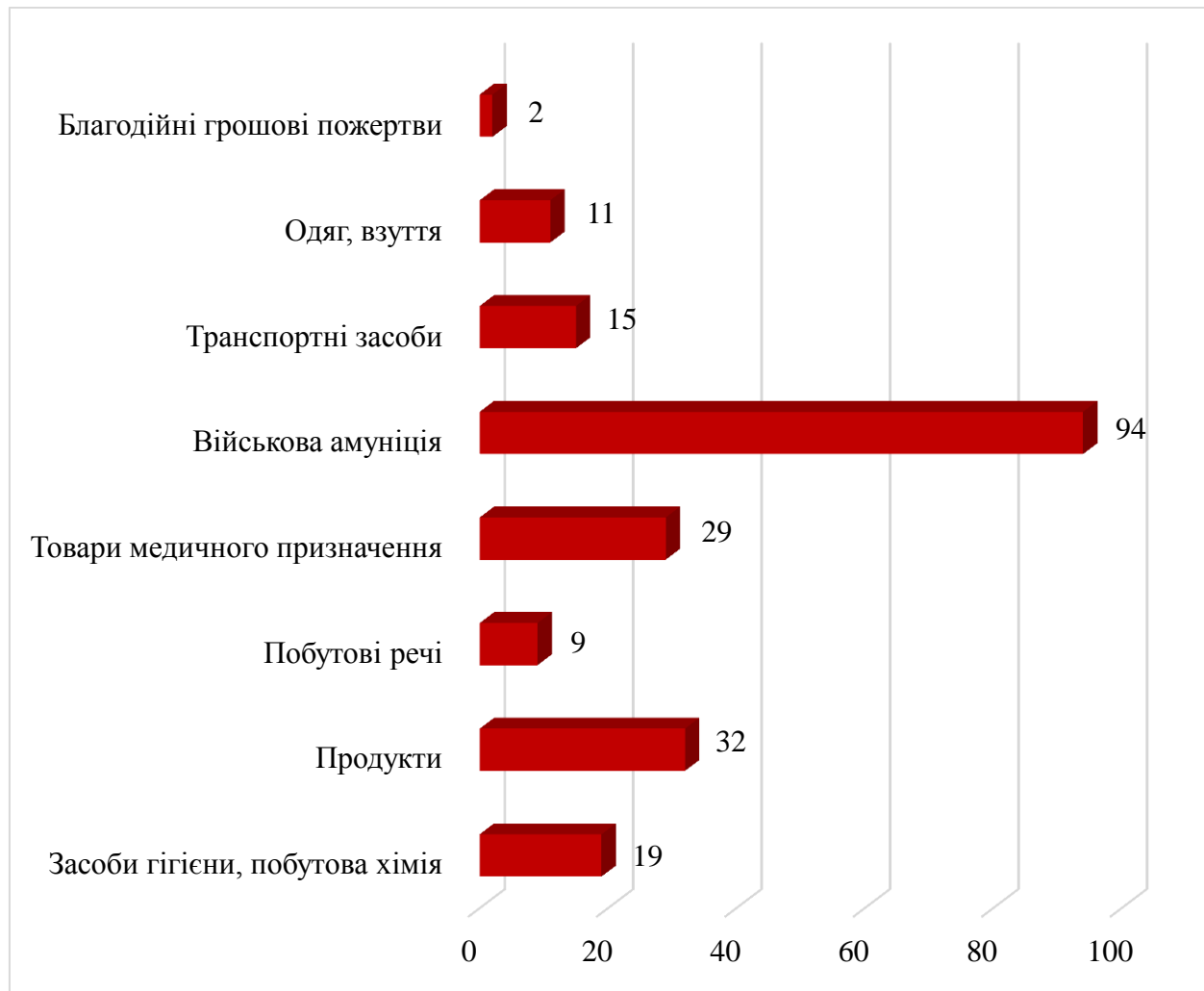
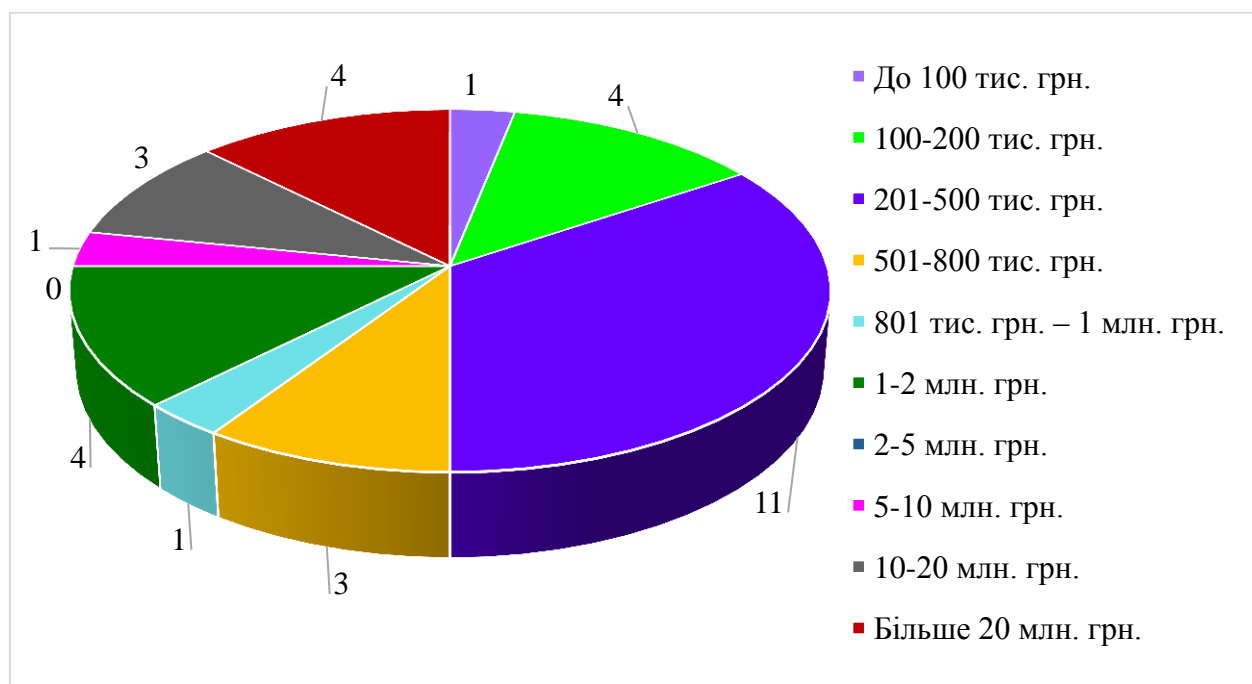

Рис. 7. Об'єкт злочинних посягань

Для нотаток

Навчальне видання

Березняк Василь Сергійович
Ревіна Ганна Володимирівна

**НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ
ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ АБО
БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ**

Аналітичний огляд

Редактор, оригінал-макет, дизайн – *Є. В. Коваленко-Марченкова,*
А. В. Самотуга

Формат 60x84/16. Друк – цифровий.

Гарнітура – Times New Roman. Ум.-друк. арк. 5,01. Обл.-вид. арк. 5,38.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59

Свідоцтво про внесення до державного реєстру КВ № 6054 від 28.02.2018 р.